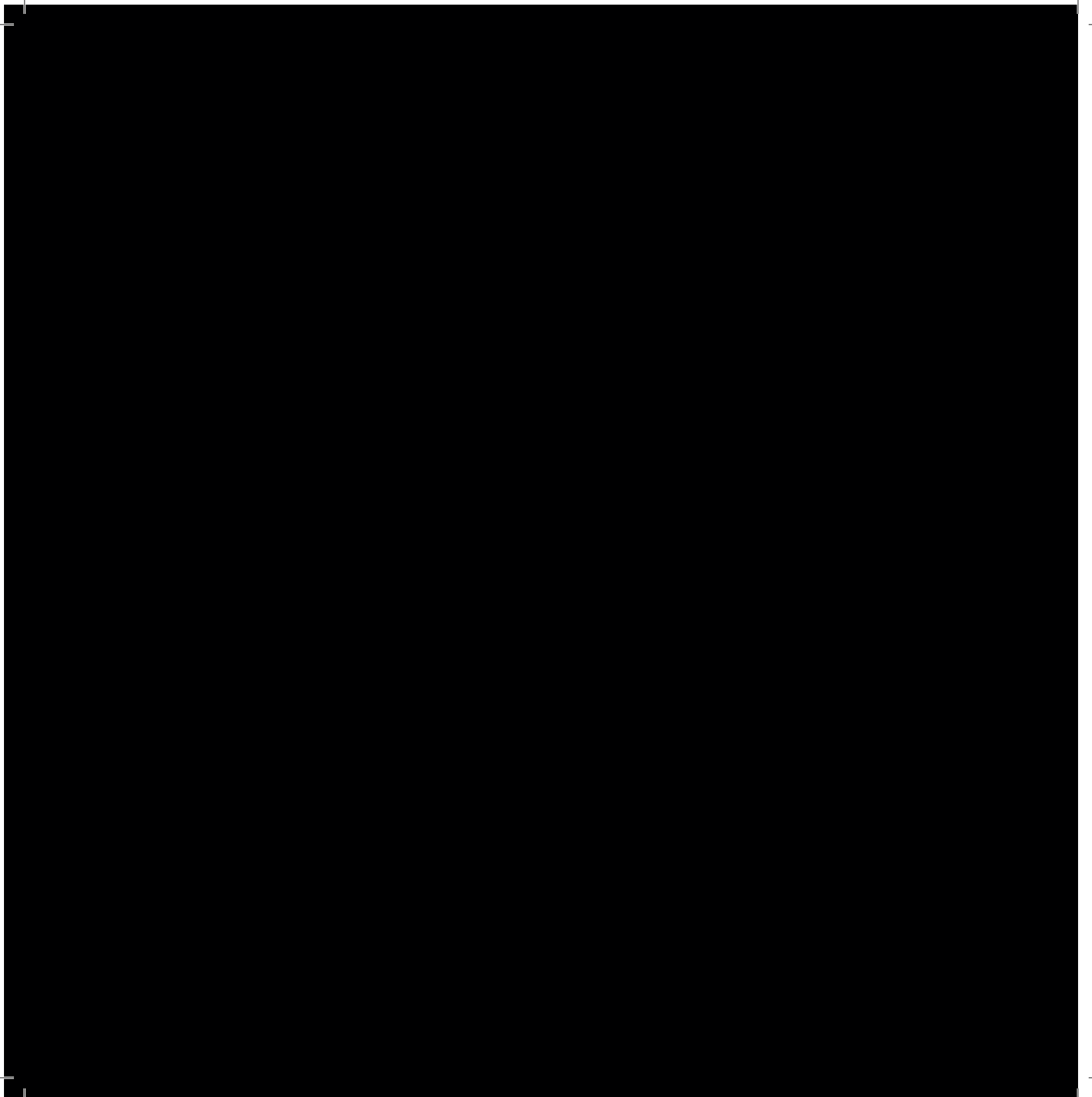

GENERATION

WHAT?

GENERATION WHAT?

EEN ZELFPORTRET VAN EEN GENERATIE

WOORD VOORAF

Februari 2015. Op uitnodiging van EBU (European Broadcasting Union) komen collega's van heel wat openbare omroepen samen in Parijs om kennis te maken met *Génération Quoi?*, een multimediaal jongerenproject van France 2 dat twee jaar eerder met groot succes werd uitgerold in Frankrijk. Dertien Europese landen stappen in het project: Oostenrijk, Tsjechië, Duitsland, Frankrijk, Ierland, Griekenland, Italië, Spanje, Nederland, Ierland, Wales, Luxemburg en België (VRT en RTBF). Later sluiten ook Zwitserland en Wit-Rusland aan. **Generation What?** is geboren, de grootste online jongerenenquête ooit in Europa voor mensen tussen 18 en 34 jaar.

Sinds april 2016 hebben in Vlaanderen al bijna 50.000 jongeren aan de enquête deelgenomen en werden meer dan vier miljoen vragen beantwoord. In heel Europa staat de teller op meer dan 900.000 deelnemers. Dit is en blijft *in real time* te volgen op de website.

Generation What? is niet enkel een enquête, die aan jongeren de mogelijkheid geeft om een zelfportret van hun generatie te maken. Het is een totaalproject, met videogetuigenissen, televisieprogramma's, commentaar van experts, blogs en interactie op sociale media. En veel, heel veel inbreng van jongeren zelf. In Vlaanderen hebben de voorbije maanden maar liefst 40 stagestudenten van hogescholen en universiteiten op de VRT een jongerenredactie bevolkt. Samen maakten ze zo'n 200 bijdragen over hun generatiegenoten op www.generation-what.be en de facebookpagina *Generation What? België*.

Generation What? is nu een half jaar oud. Dagelijks nemen nieuwe jongeren deel aan de enquête. Maar op 31 juli werden de data afgesloten voor het onderzoek, dat in alle betrokken landen tegelijk gevoerd is door sociologen. In Vlaanderen hebben we o.m. samengewerkt met het JOP (Jeugdonderzoekplatform) van de Vlaamse Gemeenschap. Hun bevindingen en die van enkele andere experts vind je samengevat in dit boek.

De volledige analyserapporten zijn online terug te vinden in een aparte pdf: www.vrt.be/generationwhat

Generation What? is geen representatief onderzoek. Het is een fijne enquête die jongeren op vrijwillige basis kunnen invullen, wat ze ook massaal hebben gedaan. Dit heeft ook zijn beperkingen, zoals het aandeel laaggeschoolden dat in een vrijwillige enquête beperkter is dan in een representatieve steekproef. Dit onderzoek gaat dan ook over de tienduizenden jongeren die met enthousiasme deelnamen aan de *Generation What?* enquête, NIET over de Vlaamse jongeren in hun geheel.

De *Generation What?*-enquête telt 149 vragen verdeeld over 21 thema's. Die vind je allemaal terug in dit boek. Laat je inspireren en zet mee het debat in gang over wat deze *Generation What?* belangrijk vindt!

Kathy Lindkens

Projectmanager *Generation What? VRT*

JONG VOLWASSEN

Volwassen worden? Nee, bedankt. Zalig om thuis wat langer te blijven plakken en te leven zonder al te veel verplichtingen. Of gaan *Generation What?*-jongeren liever de uitdaging aan en zijn ze helemaal klaar voor hun eigen volwassen leven? En wat is dat dan, volwassen zijn?

VOLGENS JOU DRAAIT VOLWASSEN WORDEN OM...

Waar zou volwassen worden idealiter om moeten draaien? De *Generation What?*-jongeren konden kiezen tussen 'jezelf vinden', 'op eigen benen staan', 'een goeie start nemen' of 'een nestje uitbouwen'. 46%, iets minder dan de helft, vindt dat volwassen worden zou moeten draaien om **een goeie start nemen** en beginnen aan een job of project waarvan je denkt dat het succesvol wordt.

Vrouwen vinden iets vaker 'een goeie start nemen' belangrijk in het volwassenwordingsproces. 50% van de vrouwen kiest deze optie. Mannen kiezen iets vaker voor 'jezelf vinden' of 'op eigen benen staan'.

Sara, 27 jaar, Schaarbeek

"Het leven is een constant leerproces, het is constant nieuwe inzichten verwerven. Dat is voor mij volwassen worden. Het is niet altijd zo tof maar je wordt er wel wijzer van."

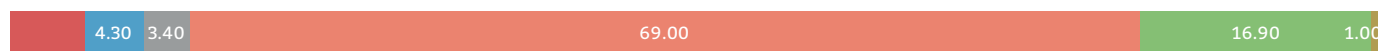
Dalilla, 30 Jaar, Antwerpen

"Ik kies 'jezelf vinden'. Als je jezelf kent en weet waar je naartoe wil, dan komt de rest, dat nestje bouwen, op eigen benen staan en een goeie start nemen, vanzelf wel. Maar het heeft tijd nodig natuurlijk, jaren van zoeken en het nog niet weten."

WAT HOUDT HET VOOR JOU IN OM VOLWASSEN TE ZIJN?

Wat houdt het vandaag de dag voor jou in om volwassen te zijn? De grote meerderheid vindt dat **verantwoordelijk in het leven staan** de meest doorslaggevende factor is bij volwassen zijn. 1 op 6 vindt financiële onafhankelijkheid het meest essentiële aan volwassen zijn.

- Trouwen en kinderen krijgen
- Niet meer bij je ouders wonen
- Je eerste echte job hebben
- Volwassen en verantwoordelijk zijn
- Niet meer financieel afhankelijk zijn van je ouders
- Afgestudeerd zijn

Farah, 26 jaar, Antwerpen

“Volwassen zijn is zelfstandig kunnen functioneren en verantwoording kunnen afleggen voor je daden. En financieel ook zelfstandig zijn.”

Stan, 33 jaar, Hasselt

“Volwassen zijn is weten hoe je wilt leven. Daar je verantwoordelijkheid in nemen en daar naar proberen te leven.”

VOOR JOU HANGT EEN SUCCESVOL LEVEN AF VAN..

Wordt een succesvol leven vooral bepaald door je familie, een goeie job, geld of gewoon gelukkig zijn? Een overgrote meerderheid, 74% van de *Generation What?*-jongeren vindt dat succes in het leven vooral wordt door al dan niet **gelukkig zijn**. 11% vond familie het belangrijkste, een job (9%) en geld (6%) zijn voor minder deelnemers belangrijk.

Opmerkelijk is wel dat mannen geld iets vaker belangrijk vinden dan vrouwen. 8% van de mannen kiest voor geld als grootste bron van succes, tegenover 4% van de vrouwen.

SOMMIGEN VAN MIJN LEEFTIJDGENOTEN...

CHILLEN

Hoe staan de *Generation What?*-jongeren in het leven? En hoe komen ze vooruit?

90,6% is in elk geval niet akkoord met de stelling: 'Een gouden leefregel is: **"Je bedriegt of je wordt bedrogen"**.' De deelnemers aan onze enquête zijn dus behoorlijk integere jonge mensen. En positief en gedreven, want met de stelling '**Waar een wil is, is een weg.**' gaat 84,3% akkoord.

Michael, 29 jaar, Bilzen

"Drie jaar geleden had ik niks en niemand. Ik heb zelfs een periode op straat geleefd. Nu heb ik een job en een prachtige vrouw en dochtertje. Waar een wil is, is absoluut een weg."

Priscilla, 26 jaar, Lochristi

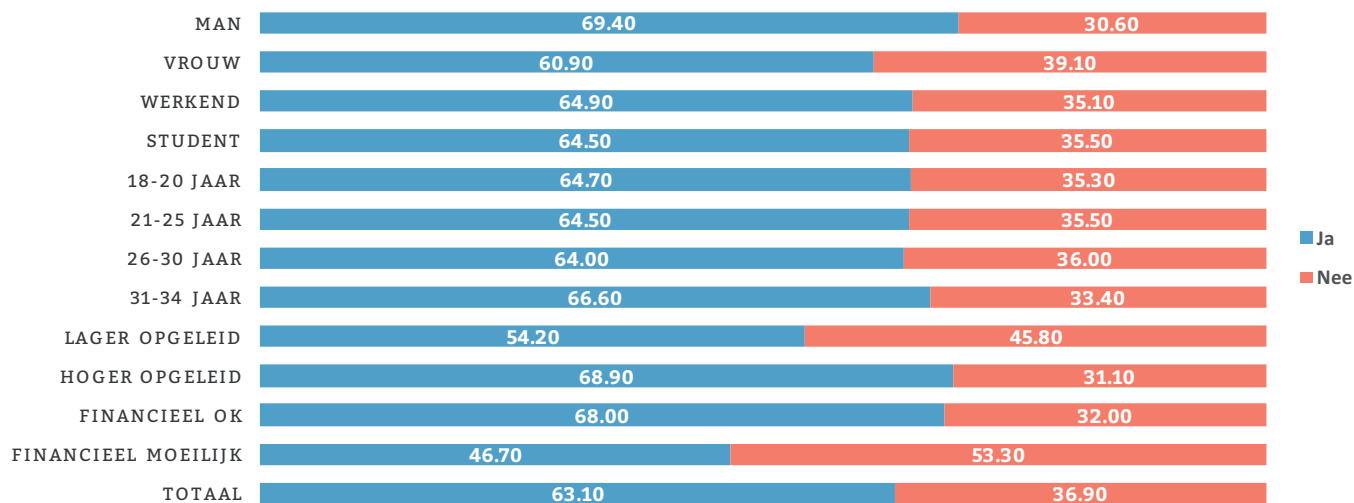
"Ik wou mijn diploma, een fijne job en een mooi gezin. Dat was mijn wil en ik heb het ook bereikt. Ik kon ook een andere kant op gaan. Ik had ook kunnen blijven uitgaan en in het drugsmilieu kunnen gaan. Die verleiding was er, maar ik heb er toch voor gekozen dat niet te doen."

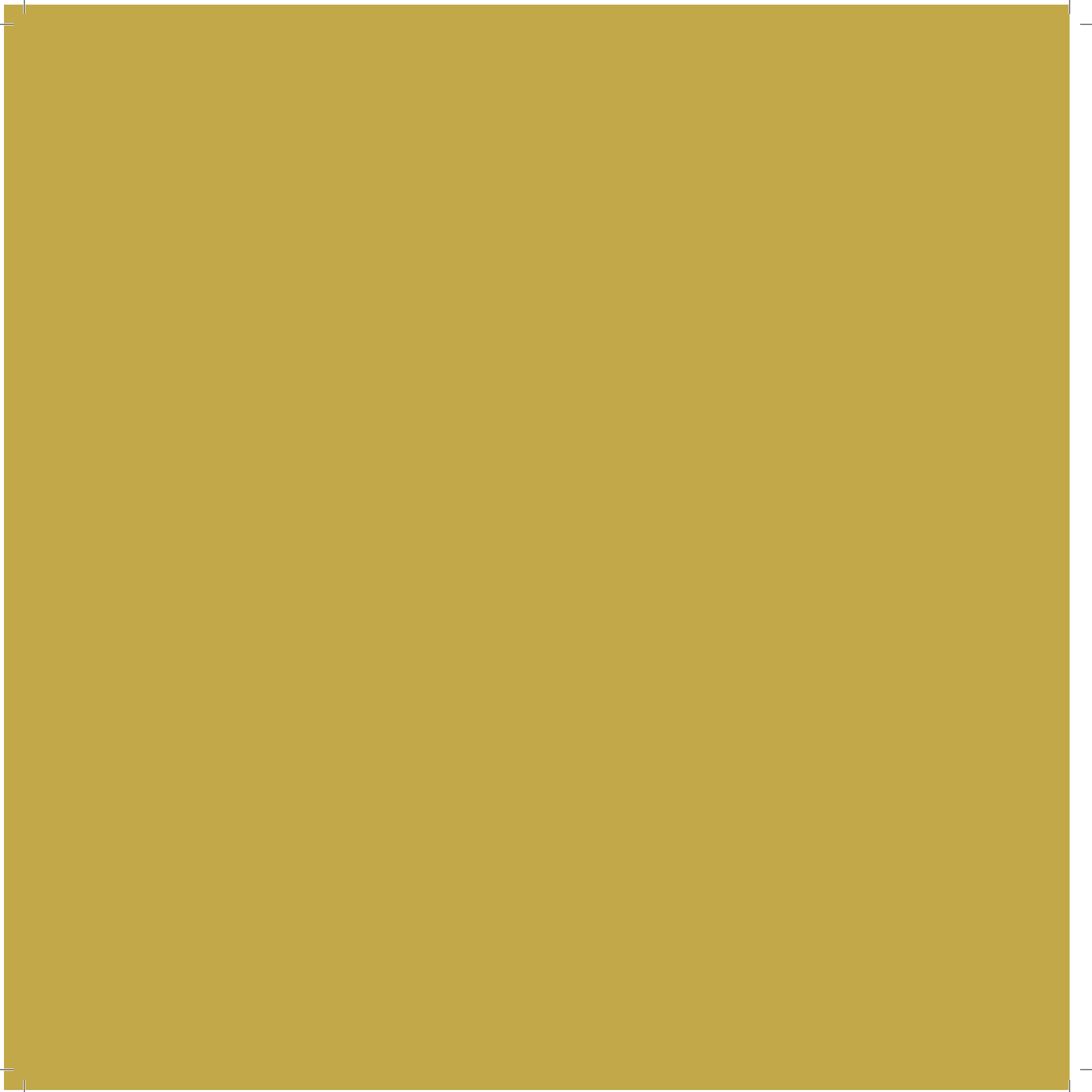
"Ik vind niet dat je alle kansen krijgt in de maatschappij. Je moet ze zelf afdwingen en doorzetten. Als je geen doorzetter bent, dan zou je wel eens kunnen blijven hangen."

GEEFT DE BELGISCHE SAMENLEVING JE DE KANS OM TE TONEN WAT JE ALLEMAAL KAN?

Ongeveer twee derde van de *Generation What?*-jongeren vindt dat de Belgische samenleving hen de kans geeft om hun capaciteiten te tonen. Dat is sterk gerelateerd aan de inschatting van hun financiële situatie en het hoogst behaalde opleidingsniveau. Naarmate je over meer **financiële draagkracht** beschikt en hoger opgeleid bent heb je meer het gevoel je eigen leven in handen te hebben. Dan ben je meer van mening dat de Belgische samenleving kansen biedt om je persoonlijke capaciteiten te tonen. Vooral bij de jongeren die financieel meer problemen ervaren, vinden we een **gevoel van onmacht** terug. Bijna vier op de tien van de *Generation What?*-jongeren die het financieel niet zo breed hebben, stellen dat ze weinig tot geen controle hebben over hun eigen leven en niet het gevoel hebben dat ze beslissen over hun eigen lot (zie Opstand!). Bij de jongeren die wel goed tot comfortabel leven, deelt slechts twee op de tien (21%) dat gevoel. Zij vormen tevens de enige groep van wie een meerderheid vindt dat de Belgische samenleving hen te weinig kansen biedt om te tonen wat ze kunnen.

Vrouwen lijken al op zeer jonge leeftijd het **glazen plafond** te ervaren. Opvallend is dat zij meer dan mannen aangeven dat de Belgische samenleving hen niet de kans geeft om hun capaciteiten te tonen. Uit ander onderzoek blijkt wel dat vrouwen harder zijn in hun oordeel over de eigen competenties en dat ze wat minder zelfzeker in het leven staan dan hun mannelijke leeftijdsgenoten.

DIPLOMA OF FIASCO

De school neemt als tweede opvoedingsmilieu een belangrijke plaats in in het leven van jongeren. Maar wat vinden ze van deze leer- en leefomgeving?

79% van de *Generation What?*-jongeren heeft **vertrouwen** in de school, 21% geeft aan de school helemaal niet of eerder niet te vertrouwen. Lager opgeleide deelnemers geven vaker aan de school niet te vertrouwen.

60% van de *Generation What?*-jongeren is het eens met de stelling dat **iedereen een kans** krijgt in het onderwijs. Opmerkelijk is dat jongens het hier vaker mee eens zijn dan meisjes. Het zou kunnen dat, ondanks de nog steeds groeiende prestatiekloof tussen meisjes en jongens, meisjes het gevoel blijven houden minder kansen te krijgen dan jongens. Een andere verklaring is dat meisjes niet zozeer aan zichzelf dachten bij het beantwoorden van deze vraag, maar aan de onderwijskansen van een andere groep.

Straf: meer dan de helft, zo'n 64%, van de deelnemers vindt dat het onderwijssysteem niet de mensen beloont die het verdienen.

Maaïke, 26 jaar, Maaseik

“Het onderwijs beloont je voor het letterlijk leren en ‘napapegaaien’ van dingen.”

An-Sofie, 23 jaar, Kessel-Lo

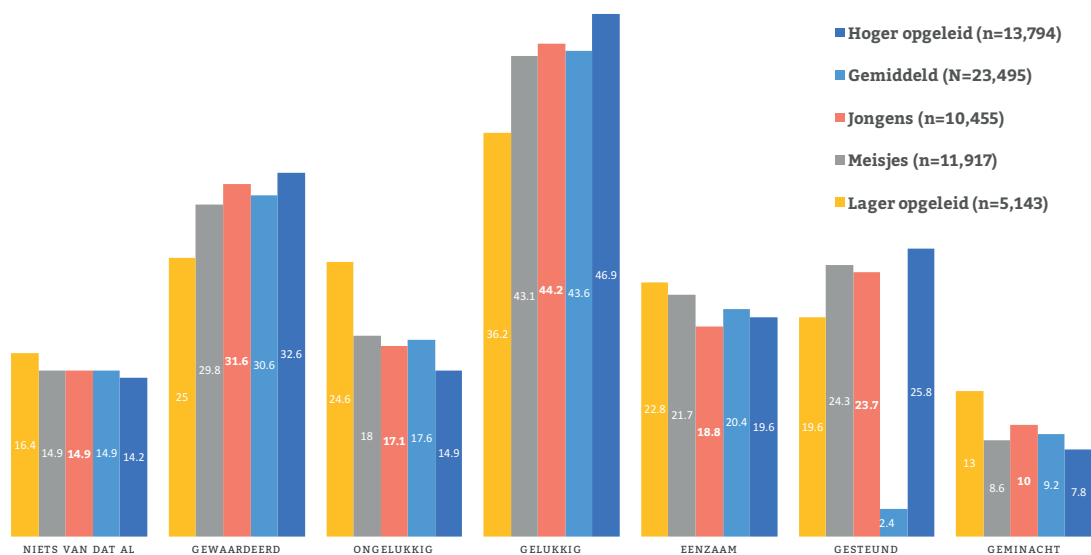
“Iedereen moet gewoon zijn pad bewandelen en kijken waar hij uitkomt. Het één is niet beter dan het ander. Je moet doen waar je je goed bij voelt.”

HOE VOEL(DE) JE JE OP SCHOOL?

Uit de cijfers blijkt dat 1 op 5 van de *Generation What?*-jongeren zich **eenzaam** voelt of voelde op school, dat is niet weinig. 18% is/was ongelukkig en 1 op 10 voelt/voelde zich zelfs geminacht in de klas en op de speelplaats.

Gelukkig is er ook goed nieuws. De meerderheid van de *Generation What?*-deelnemers heeft/had toch vooral '**positieve**' emoties op school. 1 op 4 voelt/voelde zich gesteund, 30% gewaardeerd en 44% eenvoudigweg gelukkig in het onderwijs.

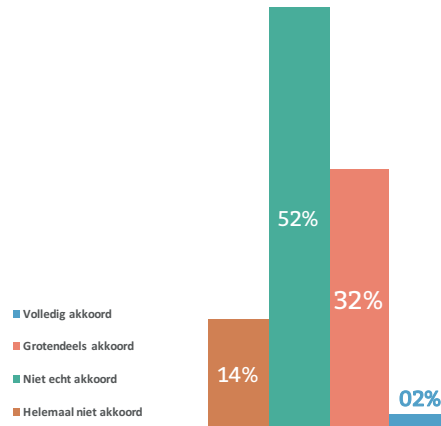
We zien opmerkelijke verschillen als we naar de **meisjes** en de lager opgeleiden kijken die deelnamen aan *Generation What?*. Meisjes voelden zich wat eenzamer dan jongens. Jongens gaven ook vaker aan zich 'gelukkig' te voelen op school dan meisjes.

We zien nog grotere verschillen tussen lager en hoger opgeleide *Generation What?*-deelnemers. **Lager opgeleide jongeren** gaven vaker alle 'negatieve' emoties (geminacht, eenzaam, ongelukkig) aan, hoger opgeleide jongeren kozen vaker voor 'positieve' emoties (gesteund, gelukkig, gewaardeerd).

In eerder JOP-onderzoek bleek ook dat jongens zich meer sociaal aanvaard voelen op school dan meisjes. In grootstedelijke scholen bleek dit dan weer niet zo te zijn. Er waren geen verschillen tussen de onderwijsvormen: jongeren in het aso, tso en bso voelen zich gemiddeld even vaak sociaal aanvaard.

HET ONDERWIJS BEREIDT JE GOED VOOR OP DE ARBEIDSMARKT

Bijna 2 op de 3 *Generation What?*-jongeren gaan **niet akkoord** met de stelling dat het onderwijs hen goed voorbereidt op de arbeidsmarkt. Ook zo goed als alle subgroepen vinden dat de school hen niet goed of niet goed genoeg heeft voorbereid op de werkvloer. Dit is heel opmerkelijk.

Jongeren nemen een speciale positie in op de arbeidsmarkt, dit zou hun kritische antwoorden kunnen verklaren. Jongeren lopen vaker kans om werkloos te worden dan andere leeftijdscategorieën. Ze krijgen vaker tijdelijke contracten en worden in tijden van economische crisis sneller ontslagen en minder snel aangenomen vanwege te weinig ervaring. Zeker laaggeschoolde jongeren zijn zeer kwetsbaar.

Sara, Schaarbeek, 27 jaar

“Je krijgt wel kennis mee op school, maar je leert er niet samenwerken met collega’s of omgaan met stress. Dat zijn de dingen die je echt nodig hebt in de werkwereld.”

"JONGEREN WORDEN NIET GENOEG VOORBEREID OP DE ARBEIDS-MARKT."

CONCLUSIE

De school neemt een belangrijke plaats in in de leefwereld van jongeren, al was het maar omdat jongeren simpelweg veel tijd van hun leven doorbrengen binnen de schoolmuren. Naast een leeromgeving is de school ook een leefomgeving, een plek waar jongeren samen kunnen zijn met leeftijdsgenoten en vrienden kunnen maken.

Het overgrote deel van de *Generation What?*-jongeren is ervan overtuigd dat het onderwijs hen vooruit helpt in het leven en leerkrachten het beste met hen voorhebben. Dat is fijn nieuws.

Toch heeft een vijfde van de jongeren die deelnamen aan de enquête ook negatieve ervaringen met de school. Ze voel(d)en zich er eenzaam, ongelukkig of zelfs geminacht. Meisjes en lager opgeleiden bleken het meest kwetsbaar op dit vlak.

Een grote meerderheid vindt ook dat het onderwijs hen niet goed genoeg voorbereid(t) (heeft) op de arbeidsmarkt. Op school leerden ze niet de skills die ze nodig hebben om mee te draaien in het werkleven. Volgens de *Generation What?*-jongeren is er in het onderwijs op dit gebied dus best wel wat werk aan de winkel.

MIJN JOB IS DE MAX

Werk is een groot deel van ons leven. Zou de nieuwe generatie er eentje van workaholics zijn of is de *work-life balance* belangrijker?

Generation What? heeft het niet gemakkelijk wat werk betreft. Ze zijn op het verkeerde moment geboren voor de intrede op de arbeidsmarkt. Ze werden geconfronteerd met een zware en aanslepende economische crisis, met werkloosheidspercentages tot boven de 20%. De arbeidsmarkt voor schoolverlaters is hypergevoelig voor de algemene conjunctuur, omdat schoolverlaters per definitie als outsiders starten. Als het minder goed gaat duiken de aanwervingen naar beneden. De schaarste aan vacatures leidt vaak tot bikkelharde concurrentie voor jobs, waarbij de meest geschoolden het eerst aan bod komen.

ZOU JE GELUKKIG KUNNEN ZIJN ZONDER JOB?

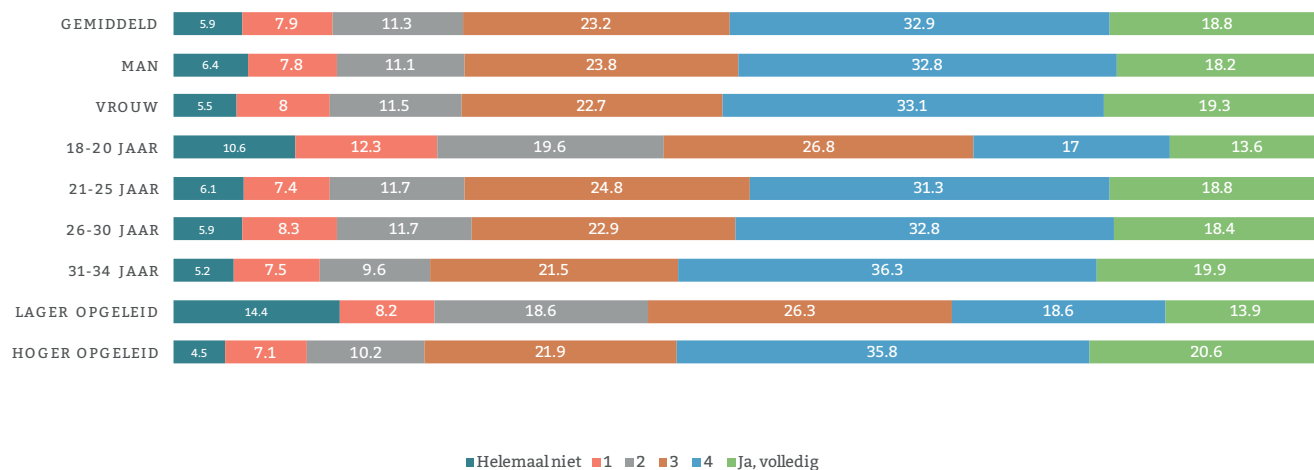
Uit de resultaten blijkt dat 7 op de 10 *Generation What?*-jongeren **niet gelukkig zou kunnen zijn zonder job**. 8 op de 10 vinden werk matig tot zeer belangrijk. Opmerkelijk is dat 10% meer vrouwen dan mannen aangeeft dat hun job hun geluk bepaalt. Dit genderverschil komt vaker terug in de resultaten over werk.

Vinden jongeren geen werk op hun eigen niveau, dan nemen ze iets op een lager niveau en zo ontstaat een domino-effect waardoor de laagst geschoolden, migranten, jongeren met een functiebeperking enz. quasi geen kans meer krijgen. Er ontstaat dus niet alleen een hoge jeugdwerkloosheid, maar ook een zwaar probleem van ondertewerkstelling (tewerkstelling beneden het diplomaniveau) bij hoog- en middengeschoolden en een sterke verdringing van laaggeschoolden en kansengroepen uit de arbeidsmarkt.

Beide fenomenen laten 'litttekens' na in de verdere loopbanen van jongeren wanneer de conjunctuur opnieuw aantrekt, terwijl de nieuwe afgestudeerden vaak over de hoofden wippen van hun oudere generatiegenoten. Die litttekens uiten zich in lagere lonen, minder werkzekerheid en meer werkloosheid in de latere loopbaan.

1 op de 4 jongeren die aan de enquête deelnamen, is ontevreden over zijn/haar werk. 37% van de jongeren vindt dat hun loon onder het peil van hun kwalificatieniveau ligt. 7 op de 10 jongeren vrezen dat de economische crisis hun ganse verdere leven in zekere mate zal bepalen (zie Economische crisis)

VIND JE DAT JE HUIDIGE JOB OVEREENKOMT MET JE KWALIFICATIES?

Bij 1 op de 5 deelnemers aan de enquête komt de job volledig overeen met de kwalificaties. Bij de helft bijna volledig. Bij een kwart van de respondenten lijkt dat echter niet het geval: 1 op de 4 *Generation What?*-jongeren beweert beneden zijn/haar kwalificatieniveau te werken.

Het ongenoegen is het grootst bij de **jongste groepen**, wat allicht niet onlogisch is. Het lijkt even te duren vooraleer de job overeenkomt met de kwalificaties. Dat is niet van de eerste werkdag het geval. Naarmate men ouder wordt, lijken de job en de kwalificaties meer met elkaar overeen te komen. Bij de **laagst opgeleiden** is de overeenkomst echter wel klein: bij slechts 1 op 3 komt de job (bijna) overeen met de kwalificaties.

Ondertewerkstelling leidt ook tot lagere tevredenheid en snellere veranderingen van werk.

2 op 3 vindt dat zijn of haar **inspanningen op het werk** matig tot volledig beloond worden. Een derde is negatiever: zij ervaren dat het werk dat ze leveren eerder niet tot helemaal niet beloond wordt.

Hanan, 24 jaar, Antwerpen

“Zolang je mensen rondom je hebt waarmee je kunt lachen en zwanzen, is het op zich niet zo heel erg dat je hard moet werken.”

Stefan, 31 jaar, Sint-Gillis-Waas

“Werk is geen 9 tot 5 job. Werk is een deel van mijn leven en dat vind ik oké.”

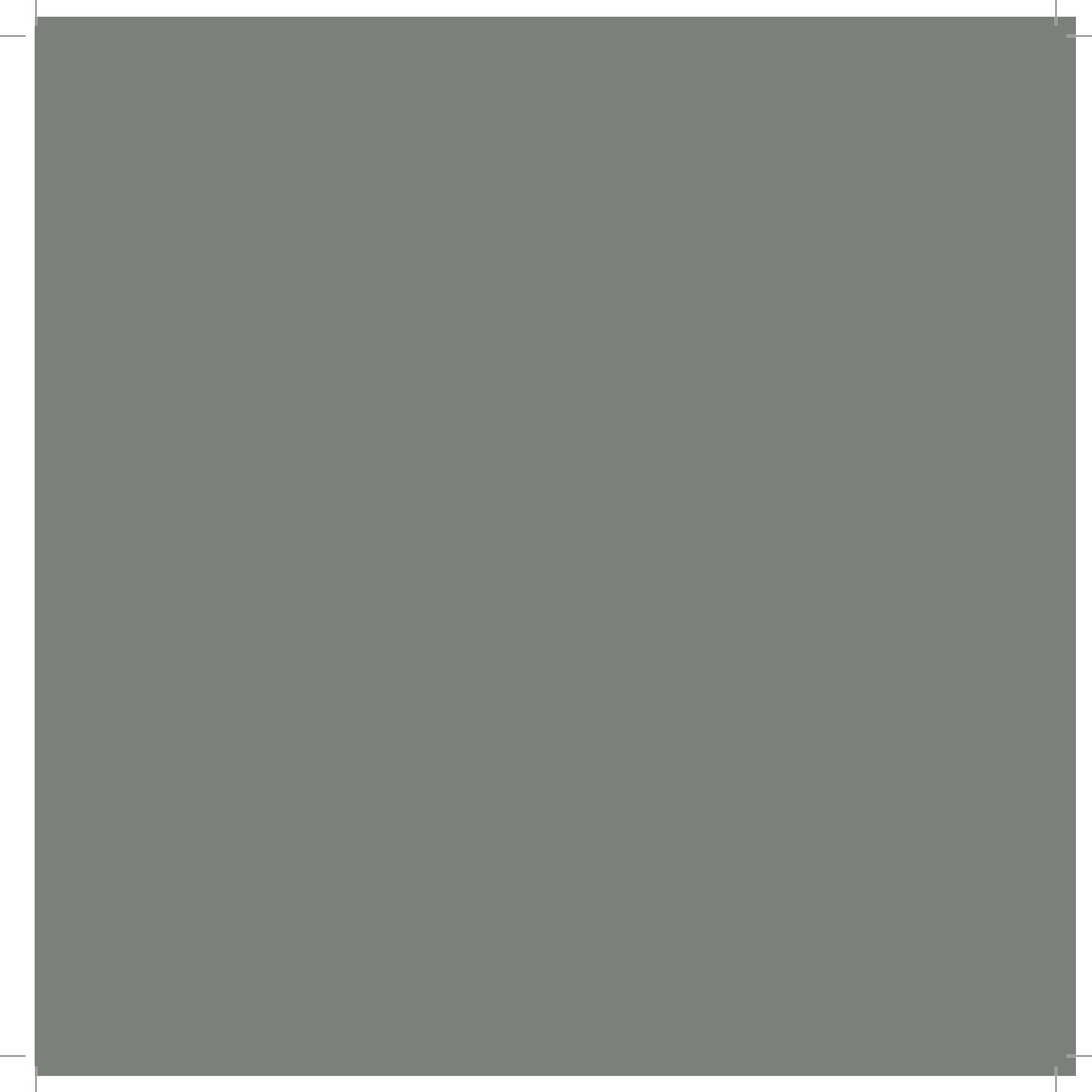

Tatjana, 21 jaar, Oostende

“Mocht ik de lotto winnen en niet meer hoeven te werken, dan zou ik wel gelukkig zijn.”

We vroegen de werkende *Generation What?*-jongeren ook hoe ze zich voelen op het werk. Dit ziet er goed uit. Meer dan de helft geeft aan zich **gewaardeerd** te voelen. 4 op 10 voelt zich **gelukkig** op het werk en meer dan een derde geeft aan zich o.a. **gesteund** te voelen. Toch 1 op 10 geeft aan zich **ongelukkig of eenzaam** te voelen op het werk.

Werk is voor de helft van de *Generation What?*-jongeren ook best wel belangrijk. 49% geeft aan werk een bron van persoonlijke voldoening te vinden. 51% koos voor de andere optie: werk is **in de eerste plaats enkel een manier om geld te verdienen**. Hier zien we ook weer een verschil tussen de geslachten. Iets meer vrouwen dan mannen geven aan dat hun job een belangrijke bron van voldoening is.

ECONOMISCHE CRISIS

Heeft de socio-economische context waarin jongeren opgroeien een invloed op hun persoonlijk en maatschappelijk toekomstbeeld? Dat werd onderzocht in dit thema.

Ruim de helft van de *Generation What?*-jongeren (56%) geeft aan dat ze **niet gelukkig** zouden zijn als ze worden geconfronteerd met **geldproblemen**. Ongeveer drie kwart van de jongeren verwacht echter dat de huidige economische crisis kan worden omgekeerd en dat men ook crisisvrije periodes zal meemaken.

Toch meent de meerderheid van de jongeren dat de **economische crisis** hun toekomst in beperkte tot grote mate zal bepalen: slechts 2% van de jongeren meent dat de economische crisis hun toekomst helemaal niet zal bepalen. Anderzijds vindt ook slechts 5% dat hun toekomst volledig zal bepaald worden door de economische crisis.

Het gros van de jongeren plaatst zich dus in de middencategorieën maar denkt toch eerder aan een sterke beïnvloeding. Bijna acht op de tien *Generation What?*-jongeren vinden dat we **teveel belastingen** moeten betalen. Bij wie het financieel moeilijk heeft, is dat zelfs bijna 85%.

Ongeveer negen op tien vindt dat er te veel onrechtvaardigheid is.

An-Sofie, 23 jaar, Kessel-Lo

“De economische crisis heeft er nu al voor gezorgd dat mensen vandaag de dag langer moeten werken. En voor ons zal dat alleen nog maar langer werken worden, vrees ik.”

Rutger, 30 jaar, Schaarbeek

“Een crisis verandert mensen in hoe ze naar de wereld kijken. En mensen met creativiteit, interessante ideeën en handvaardigheid komen daar beter uit.”

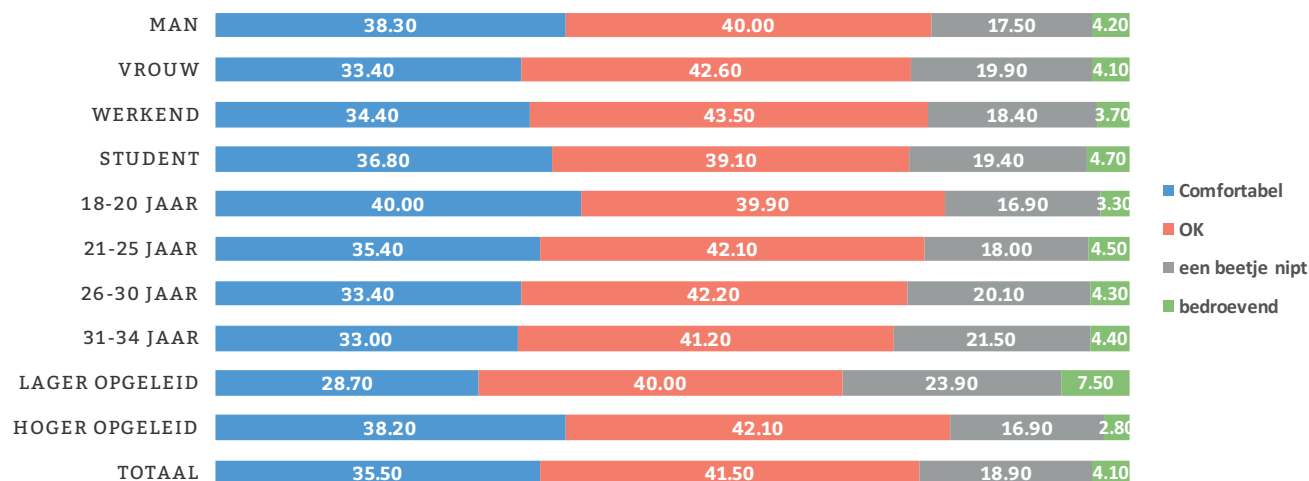

HOE ZOU JE JE DAGELIJKSE FINANCIËLE SITUATIE OMSCHRIJVEN?

De *Generation What?*-jongeren werd gevraagd hun dagelijkse financiële situatie te omschrijven. De jongeren die meewerkten aan de bevraging lijken hun financiële situatie vrij gunstig te beschouwen. Ruim drie kwart (77%) van de jongeren vindt zijn of haar financiële situatie goed tot comfortabel. Bijna 23% vindt de eigen financiële situatie nipt tot bedroevend. De groep die oordeelt dat zijn/haar financiële situatie ronduit bedroevend is, vormt procentueel een klein aandeel binnen de *Generation What?*-jongeren. Toch is dit – zeker gegeven de onderschatting van deze groep in een open online enquête – in absolute cijfers een omvangrijke groep.

Deze **financiële situatie is sterk leeftijds- en opleidingsgebonden**. In de oudere leeftijdsgroepen stellen we bij de *Generation What?*-jongeren een minder gunstige evaluatie van de financiële situatie vast. Deze leeftijdsverschillen hebben veeleer met de levensfase dan met leeftijd te maken. Wanneer jongeren zelfstandig gaan wonen betekent dit voor velen ook de stap naar een minder comfortabele financiële situatie. Uit vroeger JOP-onderzoek waarbij zowel jongeren als hun ouders werden bevraged, weten we ook dat jongeren die nog bij de ouders inwonen hun financiële situatie altijd wat rooskleuriger zien dan de ouders zelf. Ouders die het financieel wat moeilijker hebben, trachten hun kinderen toch zo weinig mogelijk te ontzeggen. Mede daardoor hebben nog bij ouders inwonende jongeren vaak geen zicht op financiële moeilijkheden.

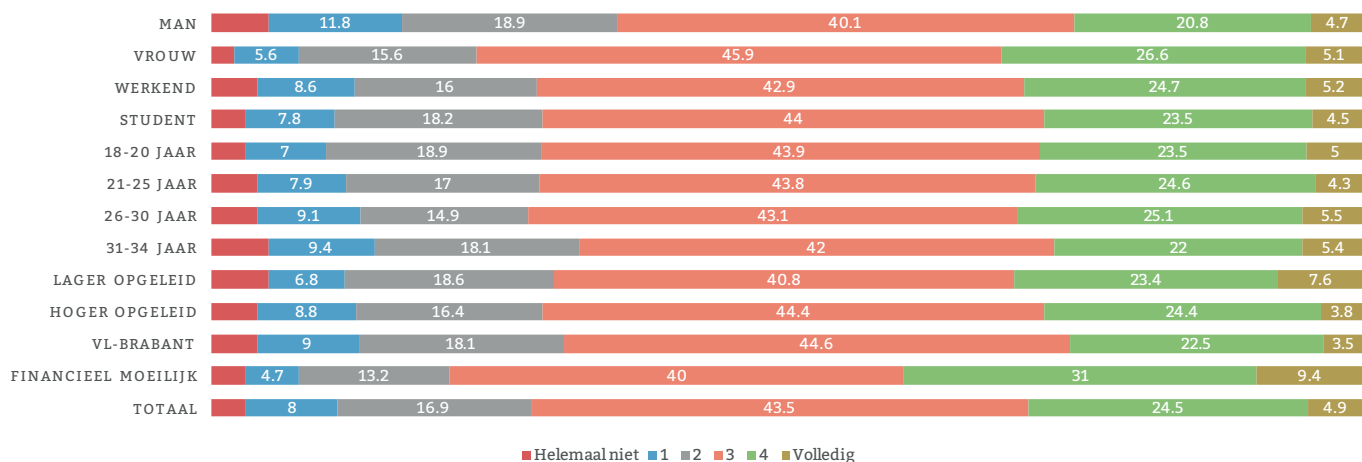
De leeftijdsverschillen zijn evenwel lang niet zo groot als deze die we vaststellen tussen de onderwijsniveaus. Naar opleiding toe onderscheiden we hier twee niveaus: 1) personen met ten hoogste een diploma van het secundair onderwijs van de 3de graad of een diploma postsecundair niet-hoger onderwijs en 2) personen met een diploma hoger onderwijs. Hier blijkt duidelijk dat hoger opgeleiden het financieel beter hebben. Dit verschil is nog groter wanneer we de eerste groep verder opdelen.

Kijken we specifiek naar jongeren die geen diploma van het secundair onderwijs behaald hebben, dan geeft ruim een tiende daarvan aan dat hun financiële situatie bedroevend is (niet in figuur). Bovendien onderschatten we hier nog de relatie met onderwijs omdat bij nog studerende jongeren wordt gekeken naar het tot dan toe hoogst behaalde diploma, wat maakt dat nog studerende jongeren meer kans maken om bij de lager opgeleide groep te worden ingedeeld.

IN WELKE MATE ZAL DE ECONOMISCHE CRISIS JE TOEKOMST BEPALEN?

De *Generation What?*-jongeren kijken, zo bleek reeds uit de algemene cijfers, **vrij optimistisch naar de economische ontwikkelingen**. Drie kwart meent ooit nog in betere economische tijden terecht te komen. Vrouwen, lager opgeleiden en financieel minder welstellenden hebben echter een duidelijk minder positief gevoel bij de ontwikkelingen op economisch vlak. Bij hen gelooft de meerderheid ook nog wel steeds dat ze ooit iets anders zullen meemaken dan de huidige economische crisis, maar het aandeel optimisten ligt bij deze groepen toch significant lager. Deze groepen menen ook meer dan de andere groepen dat de economische crisis hun toekomst zal bepalen.

Laurens, 27 jaar, Schaarbeek

“Ik denk niet dat iedereen die in België geboren is dezelfde kansen heeft. En op wereldvlak is dat nog extremer. Ja, dat is onrechtvaardig.”

CONCLUSIE

Hoewel de *Generation What?*-jongeren over het algemeen **vrij optimistisch** zijn over hun persoonlijke situatie en toekomst, moeten we hier toch enkele nuances bij plaatsen. Vooral bij lager opgeleiden en financieel minder welstellenden stellen we gevoelens van onmacht en een meer pessimistische kijk op de toekomst vast. Ze staan negatiever ten opzichte van belastingen omdat ze (wellicht) het gevoel hebben dat de samenleving hen vooral middelen ontnemt in plaats van herverdelend werkt.

Hierbij aansluitend stellen we een opmerkelijke **paradox** vast: de *Generation What?*-jongeren klagen vaak sociale ongelijkheid aan en verwachten op dit vlak heel wat van de samenleving, maar middelen om die verwachtingen te realiseren (de verzorgingsstaat en de belastingen die nodig zijn om die verzorgingsstaat in stand te houden) krijgen eigenlijk maar heel weinig steun. Mensen vinden dat ze voortdurend teveel belastingen betalen, dat hun geld niet goed besteed wordt.

ARM EN RIJK

Een meerderheid van de *Generation What?*-jongeren vindt dat er **te veel waarde wordt gehecht aan geld** in onze maatschappij en dat de kloof tussen arm en rijk alsmaar groter wordt. Bijna zeven op de tien jongeren vindt in dat opzicht ook dat er te veel rijke mensen zijn. Maar ondanks de aanklacht van deze onrechtvaardigheden staan ze eerder negatief ten aanzien van instrumenten voor sociale herverdeling zoals belastingen. (zie thema economische crisis)

Vrouwen ervaren meer dan mannen **sociale ongelijkheid**; zo vindt van de vrouwen bijvoorbeeld ruim 95% dat er te veel arme mensen zijn, terwijl bij de mannen dit percentage net geen 87% bedraagt. En in dezelfde lijn vinden vrouwen significant meer dan mannen dat er te veel rijke mensen zijn, te veel onrechtvaardigheid is in de samenleving, dat er te veel waarde wordt gehecht aan geld in onze samenleving en dat de kloof tussen arm en rijk steeds groter wordt. Dat geldt ook voor de financieel minder welstellenden. Het verschil tussen lager en hoger opgeleiden is echter opvallend klein wat betreft de perceptie van sociale ongelijkheid.

Louis, 26 jaar, Kortrijk

“Je kan wel rijk zijn in je hoofd, maar de dag van vandaag heb je geld nodig om iets te kunnen doen.”

Stan, 33 jaar, Hasselt

“Ik heb op zich niks tegen rijke mensen, maar ik denk dat er te veel ‘onredelijk rijke’ mensen zijn in vergelijking met wat ze daarvoor gedaan hebben. Denk maar aan de voetballers.”

MAG HET VAN THUIS?

De *Generation What?*-enquête peilt naar de interactie van jongeren met hun ouders en hun emotionele betrokkenheid. Ruim 90% van de deelnemers geeft aan dat hun **ouders hen steunen in hun beslissingen**. Daarbij zijn er weinig verschillen tussen jongens en meisjes, statuut en leeftijd. Opleidingsniveau speelt wel een rol. Jongeren die lager opgeleid zijn rapporteren bijna drie keer zo vaak (17.7% tegenover 6.4%) dat hun ouders hen niet steunen in hun beslissingen in vergelijking met de jongeren die hoger opgeleid zijn.

Ook maar liefst 90% van de *Generation What?*-jongeren geeft aan dat hun **ouders trots** zijn op wat zij voorlopig al hebben bereikt. Vier keer meer laagopgeleide deelnemers dan het aantal hoger opgeleide deelnemers (24.9% tegenover 6.3%) zegt dat hun ouders NIET trots zijn.

Op de vraag **'Praat je over je relaties met je ouders?'** zijn de meningen wat verdeeld. De grootste groep (62%) doet dat wel, maar ook een grote groep (38%) doet dat niet. Dat zijn vooral jongens en de jongste (18-20) en oudste leeftijdsgroep (31-34).

60% van de *Generation What?*-jongeren is **vrienden met zijn ouders op Facebook**. Vrouwen en studenten zijn dat eerder dan mannen en werkenden. Hoe ouder ook, hoe minder bevriend.

Farah, 26 jaar, Antwerpen

"We zijn al echte vrienden in het echte leven, waarom zouden we dan vrienden moeten zijn op Facebook?"

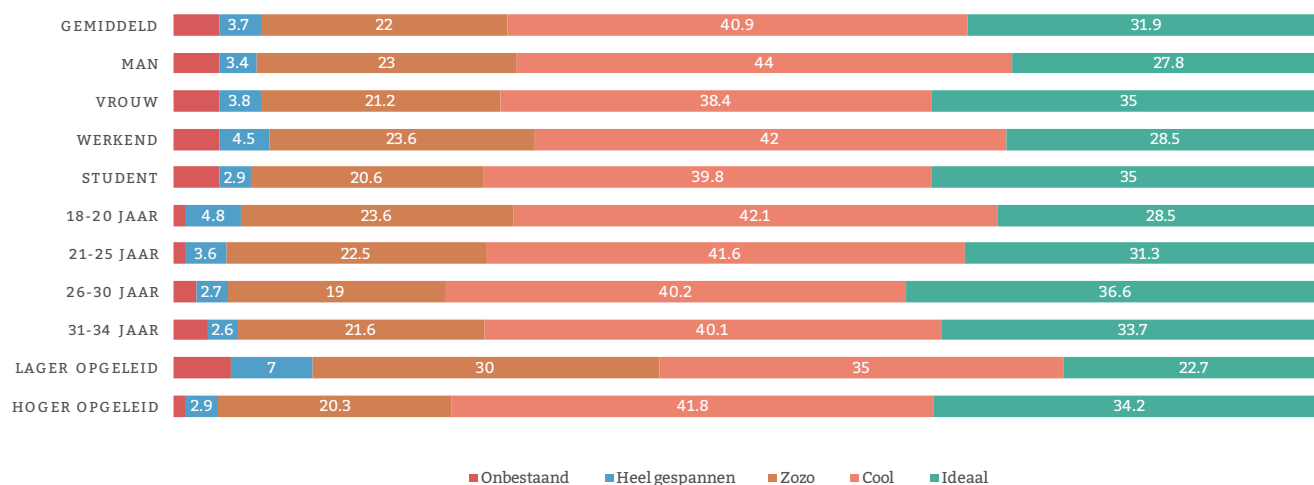
Jonas, 25 jaar, Gent

"Mijn ouders zitten samen op Facebook en ik chat veel met hen want ik zit op kot en dat is vaak makkelijker dan te bellen."

HOE IS JE RELATIE MET JE OUDERS?

De *Generation What?*-jongeren hebben over het algemeen een **zeer goede relatie met hun ouders**. Het merendeel van de deelnemers aan de enquête vindt de relatie met zijn of haar ouders 'cool' of 'ideaal' (72,8% van de *Generation What?*-jongeren). Vrouwelijke, werkende en oudere (vanaf 26 jaar) deelnemers geven dit vaker aan dan mannelijke, studerende en jongere deelnemers (18 tot 25 jaar). **Opleidingsniveau** is opnieuw belangrijker: van de laagstopgeleide deelnemers geeft 42,3% aan dat de relatie met de ouders 'onbestaand', 'gespannen' of 'zozo' is, in vergelijking met slechts 24% van de hoger opgeleide deelnemers.

Oriana, 20 jaar, Leuven

“Mijn mama weet op voorhand al of ik een foute beslissing neem of niet. Ze laat me die fout maken en toch steunt ze me.”

Maaike, 26 jaar, Maaseik

“Als je een goeie relatie hebt met je ouders, voelen die ook vaak aan of jouw relatie goed zit of niet.”

"MIJN MOEDER IS MIJN BESTE VRIENDIN"

CONCLUSIE

De data tonen aan dat de *Generation What?*-jongeren over het algemeen een **goede relatie hebben met hun ouders**. Bij lager opgeleiden verloopt het iets moeilijker. Zij geven vaker aan dat hun ouders hen niet steunen in hun beslissingen en dat zij niet trots zijn op wat zij al bereikt hebben, wat in lijn was met de vaststelling dat de relatie met ouders door hen vaker als 'onbestaand', 'gespannen' of 'zozo' wordt omschreven.

De meerderheid laat hun ouders toe in hun leefwereld, maar ook een grote groep (40% ongeveer) houdt zijn ouders op een zekere afstand. Vooral bij de meisjes hebben de ouders kennis over hetgeen wat er speelt bij hun dochters.

Terwijl er in het verleden sterk gefocust werd op de conflictueuze aard van de relatie tussen jongeren en ouders, bevestigen de *Generation What?*-data nu recentere bevindingen uit de literatuur dat jongeren tijdens en na de adolescentieperiode een goede band met hun ouders behouden.

VERSLAafd

We zijn verwend vandaag. Miljoenen films, televisieseries en muziekalbums hebben we meteen ter beschikking. Televisie en internet zijn werkelijk overal en na het sporten kunnen we nog even met vrienden naar de cinema of fastfoodketen. Er zijn zoveel verschillende ontspanningsmogelijkheden en de meeste jongeren maken er gulzig gebruik van. Zou *Generation What?* ook nog zonder kunnen?

Muziek blijkt één van de belangrijkste dingen in het leven van de *Generation What?*-jongeren.

9 op 10 geeft aan niet gelukkig te kunnen zijn zonder. Voor iets meer dan de helft zijn **cinema, films en TV-series** onmisbaar. Ook **boeken** blijken best wel van belang voor de deelnemers. Volgens onze enquête zijn ze zelfs belangrijker dan films en series. Bijna 70% van de vrouwen geeft aan niet zonder te kunnen. Bij de mannen is dit al heel wat minder. De helft van alle *Generation What?*-mannen vindt dat boeken essentieel zijn voor zijn of haar geluk.

Rutger, 30 jaar en Sara, 27 jaar, Schaarbeek

“Zonder verhalen zou ik heel triestig worden. Het is leuk om eens je eigen verhaal af te zetten en een ander verhaal te volgen.”

Amina, 26 jaar, Mortsels

“Boeken zijn voor mij zowel een rijkdom, als een vorm van troost, als een vriend.”

Dalilla, 30 jaar, Antwerpen

“Alle mooie momenten in het leven worden mooier door muziek. Het zou nogal een saaie bedoening worden. Muziek is de peper van het leven.”

Sport is voor de grote meerderheid van de bevroagden van levensbelang. 68% van de mannen zegt niet zonder sport te willen of kunnen. Voor meisjes is dat een klein beetje minder, namelijk voor zo'n 60%. Er wordt veel gesport door *Generation What?*: 85% zit of zat al bij een **sportclub** en 8% zou zich wel willen aansluiten. 7% heeft geen zin in sportclub.

Hoe belangrijk is de **auto** nog voor jongeren in tijden van nooit eindigende files en Google Maps? 67% van de studenten zegt geen auto nodig te hebben in het dagelijkse leven om gelukkig te zijn. Bij de werkenden is dat al wat minder. Van hen zegt maar 55% meer zonder te kunnen. **Junk food** is voor 17% iets wat ze niet zomaar kunnen schrappen zonder in te boeten op hun geluk. 83% kan met gemak zonder.

Ongeveer de helft (51%) van de *Generation What?*-jongeren heeft geen **tatoeage** en denkt er niet aan er ooit een te laten zetten. 1 op 8 heeft er wel één of zelfs meerdere. Iets meer dan een derde heeft er nog geen, maar overweegt wel er ooit eentje te laten zetten. **Body piercings** komen iets vaker voor bij de deelnemers en dan vooral bij vrouwen. 26% geeft aan ergens een piercing te hebben. Bij de mannen is dat maar 6%.

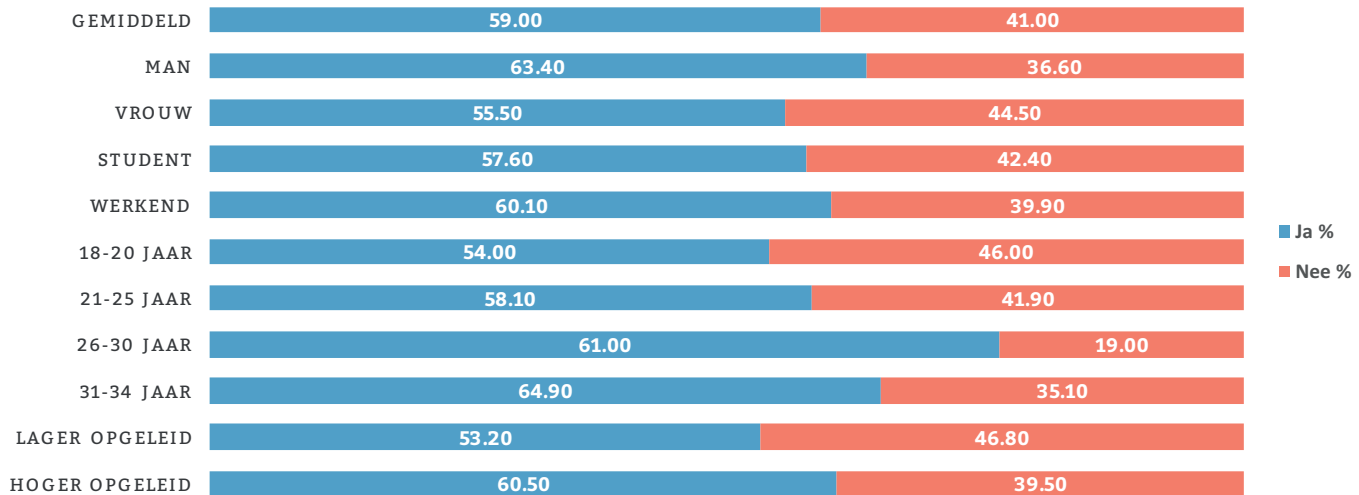
Internet is niet meer weg te denken in onze wereld en voor jongeren blijkbaar wel een element dat mee hun geluk bepaalt, meer dan televisie. Meer dan de helft van de respondenten zegt niet gelukkig te kunnen zijn zonder internet. Hoe jonger men is, hoe minder vaak men gelukkig zou zijn zonder internet. Ook lager opgeleiden geven aan gelukkig te kunnen zijn zonder.

Bijna 7 op 10 respondenten zegt gelukkig te kunnen zijn zonder **televisie**. Een pak meer dan bij het internet. Hoger opgeleiden en studenten voelen hun geluk het minst bepaald door televisie. Voor lager opgeleiden ligt dit anders, waar bijna de helft aangeeft niet gelukkig te kunnen zijn zonder televisie.

6 op 10 zou gelukkig kunnen zijn zonder een **gsm**, wat relatief hoog is. We zien een licht verschil bij gender en opleiding: vrouwen en lager opgeleiden houden nog net iets meer van hun gsm dan de andere groepen. Naarmate de leeftijd stijgt, wordt het aandeel mensen dat gelukkig kan zijn zonder gsm groter. Voor jongere deelnemers lijkt een gsm iets meer bepalend in gelukkig zijn.

Eén verklaring kan zijn dat de link met hun vrienden en de buitenwereld op hun leeftijd nog wat belangrijker is.

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder GSM?

Alcohol is voor nogal wat *Generation What?*-jongeren niet meer weg te denken. Bijna 1 op 5 zou zelfs niet meteen zonder kunnen of willen. 18% van de vrouwen en 29% van de mannen is zo verknocht aan alcohol dat ze zichzelf niet gelukkig zien zonder.

95% van de *Generation What?*-mannen zegt gelukkig te kunnen zijn zonder **drugs**. Voor 8% van de *Generation What?*-mannen zijn drugs dus wel van betekenis voor hun geluk. Bij de vrouwen geeft slechts 2,5% aan drugs nodig te hebben om gelukkig te zijn.

We vroegen ook in onze enquête of ze het eens waren met de stelling dat er **te veel drugs** in onze samenleving zijn. Ook hier zien we weer een erg groot verschil op het gebied van gender. 72% van de vrouwen gaf aan dat er inderdaad te veel drugs zijn, ten opzichte van 58% van de mannen.

Abdel, 24 jaar, Burcht

“Onze generatie is té bereikbaar. Zo eens een weekje onbereikbaar zijn, zou echt wel een detox- effect hebben!”

KINDEREN NIET TOEGELATEN

Hoe zit het met het seksleven van *Generation What?* Experimenteren jongeren graag en verleggen zij hun grenzen? Of mag het allemaal wat gewoner? En wat betekent porno dezer dagen voor 18 tot 34-jarigen?

Op de vraag of er **te veel seks** is antwoordt 78,8% van niet. Een kwart van de *Generation What?*-jongeren zou gelukkig kunnen zijn zonder seks. Dat gevoel leeft iets sterker bij de vrouwen en bij de jongste groep.

Met een onenightstand gaan de *Generation What?*-jongeren vrij ongecompliceerd om: bij de meesten gebeurt dit toevallig en leidt dit niet tot verdere moeilijkheden. Bij mannen ligt het wel wat anders dan bij vrouwen: vrouwen geven veel vaker aan daar niet voor open te staan en het aantal vrouwen dat beweert het met om het even wie te kunnen doen is quasi nihil. Opvallend is wel dat iets meer mannen dan vrouwen hopen dat er uit de onenightstand toch nog iets mooi bloeit.

Slechts 30% van de mannen die onze enquête invulden, staat niet open voor **seks met meer dan één persoon**, tegenover 70% van de vrouwen. Het blijkt bij de mannen echter hoofdzakelijk om een fantasie te gaan, want zoveel ervaring hebben ze niet. De mannen die het al eens hebben gedaan, willen het ook best wel eens herhalen. De (weinig) vrouwen die hier al ervaring mee hebben, zijn daar minder van overtuigd. Dit toont nog eens het verschil aan.

Seks met een onbekende (iemand die je tegenkomt op een feestje?) gebeurt vooral vooraan in de twintig. Na 25 jaar neemt het aandeel dat hiermee ervaring heeft niet substantieel meer toe. De helft staat ervoor open, de andere helft niet. Mannen tonen zich hier opnieuw van hun seksueel meest open kant. De meeste vrouwen zouden het bovendien niet meer herhalen.

Seks hebben op een **openbare plaats** is duidelijk geen taboe. Minder dan een kwart van de *Generation What?*-jongeren staat er niet voor open, de meerderheid wel. Velen hebben zo'n spannend moment ook al beleefd. Vrouwen vonden het doorgaans iets minder leuk dan mannen.

Slechts een kwart van de deelnemers aan de enquête vindt **seksspeeltjes** taboe. Velen hebben ze ook al gebruikt, vooral de oudere en iets meer ervaren jongeren. En deze keer zijn het vooral de vrouwen die dit wel zien zitten en er ervaring mee hebben. Dat is logisch vermits seksspeeltjes zoals vibrators vooral voor vrouwen een meerwaarde betekenen in hun seksleven (bv. clitorale stimulatie). Bij de mannen is de weerstand groter.

SM wekt nieuwsgierigheid op bij een vierde van de bevroegde jongeren, mogelijk geïnspireerd door het populaire *Fifty Shades of Grey*. En de kleine groep die het probeerde heeft daar niet massaal spijt van. De vraag is natuurlijk wel wat deze jongeren verstaan onder SM.

Voor **partnerruil** staat maar 1 op 10 open en slechts een fractie heeft dit al gedaan. De seksuele openheid bij een deel van de bevroegden lijkt bij deze vraag haar limieten bereikt te hebben. In het deel over 'romantiek' zagen we al dat veel jongeren belang hechten aan trouw en dat blijkt hier ook.

VOOR JOU IS PORNO ...

Van een afwijzing van **porno** is in ieder geval geen sprake. Het is niet echt eenduidig beeld, al gaat het voor de grootste groep wel eerder om een solo gebeuren dan als iets dat je kan delen met je partner of vrienden.

Het belangrijkste verschil stellen we vast tussen mannen en vrouwen: voor mannen is dit bijna exclusief iets om alleen te beleven, maar bij vrouwen is dat veel minder eenduidig. Vrouwen lijken wat meer onverschillig te staan tegenover porno en zijn ook iets meer dan mannen geneigd om porno een plaats te geven binnen een relatie. Een verklaring hiervoor is misschien dat porno gericht is op een markt van mannen en dat er weinig vrouwvriendelijke porno bestaat.

Fré, 23 jaar, Lier en Maaike, 26 jaar, Maaseik

“Overall als je de tv aanzet, gaat het wel over seks. Ook de reclames en zo. Het zijn altijd sexy vrouwen die een beetje schaars gekleed zijn. Voor alles: auto’s, handtassen, schoenen.”

HEB JE OOIIT GEMASTURBEERD?

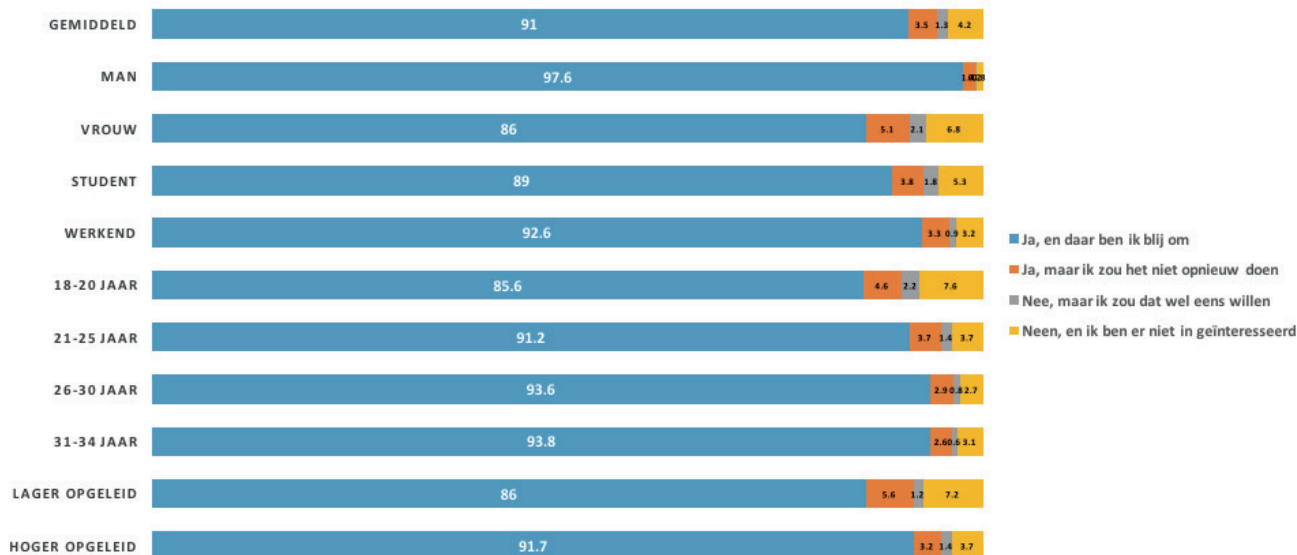
Dalilla, 30 jaar, Antwerpen

“Ik ben ervan overtuigd dat iedereen masturbeert, en als ze het niet doen, dan vind ik dat ze het zouden moeten doen.”

Masturbatie is duidelijk één van de meest beoefende en aanvaarde seksuele activiteiten.

Toch opvallend: vooral bij de vrouwen en de allerjongsten bestaat wat weerstand. Ze geven vaker aan niet geïnteresseerd te zijn of de ervaring niet meer te willen herhalen, terwijl experts van Sensoa opmerken dat het belangrijk is dat meisjes en vrouwen hun lichaam leren kennen en masturberen een fijne aanvulling kan zijn op hun seksleven. Mannen daarentegen...

De laagst opgeleiden toonden bij vorige vragen wat meer (seksuele) openheid maar inzake masturbatie lijkt de openheid wat groter te zijn bij de hoogst opgeleiden.

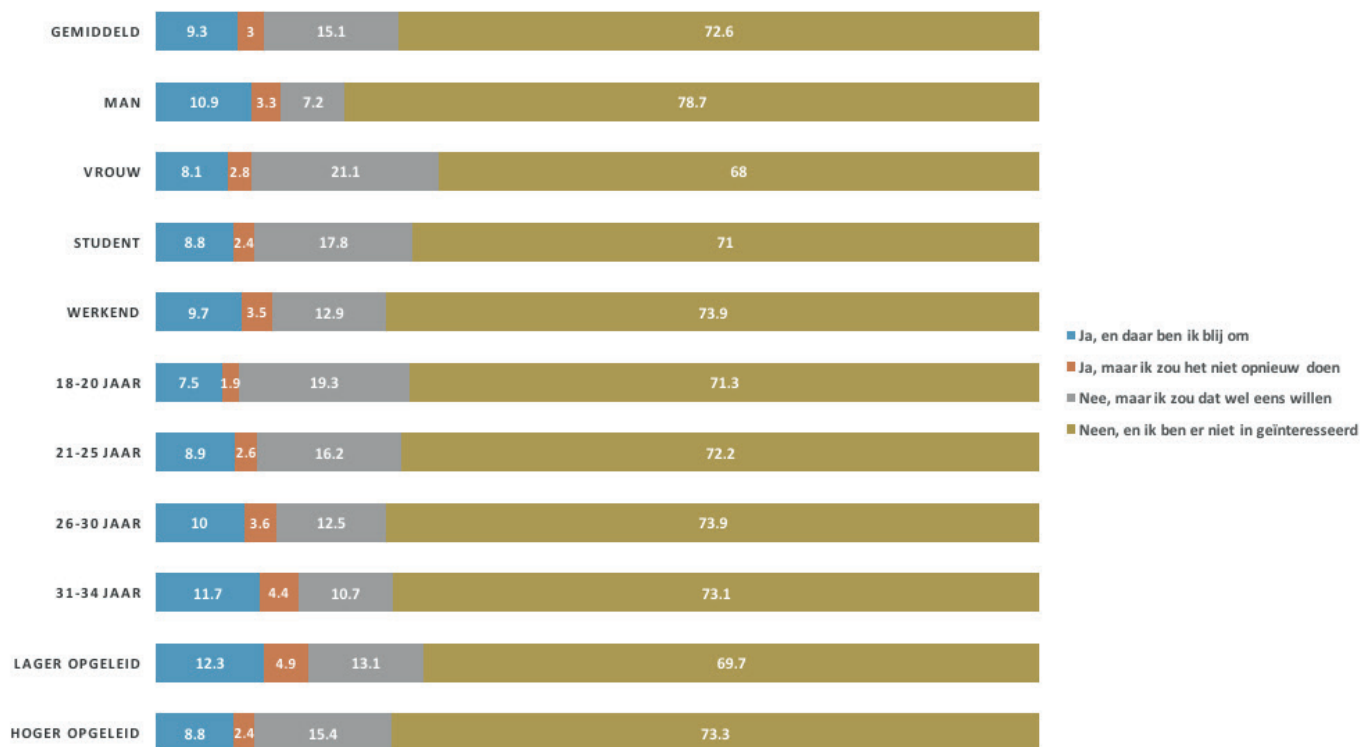

HEB JE OOIT SEKS GEHAD MET IEMAND VAN HETZELFDE GESLACHT?

Er bestaat een vrij grote openheid ten aanzien van **seks met iemand van hetzelfde geslacht**: ruim een kwart van de ondervraagde jongeren heeft er al ervaring mee of is geïnteresseerd. Van wie al ervaring heeft, heeft ongeveer een kwart niet de intentie om hierin verder te gaan.

Opvallend: de openheid is groter bij meisjes, maar jongens hebben wel al meer ervaring. Zelfs bij de jongste groep (18-20) heeft al 10 procent hier ervaring mee en een nog grotere groep toont zich bereid. Bij de oudere groepen zijn er uiteraard al meer respondenten met ervaring op dat vlak, maar ook hier is er een groep van 10% die zijn nieuwsgierigheid wel eens bevredigd zou willen zien.

Misschien opvallend ook: de openheid (en de ervaring) is groter bij de laagst opgeleiden die aan de enquête deelnamen.

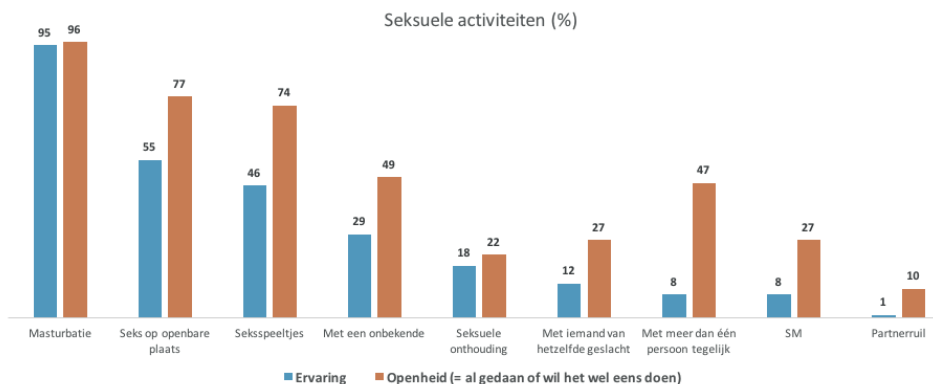

CONCLUSIE

Hoewel veel van de ondervraagde jongeren vrij **traditioneel** lijken te denken over seks in relaties – iets dat door ander (representatief) onderzoek wordt bevestigd – is er op seksueel gebied heel wat mogelijk. Zo wordt niet erg moeilijk gedaan over seks op openbare plaatsen of het gebruik van seksspeeltjes. Heel wat jongeren beweren ook open te staan voor seks met onbekenden of met meer dan één persoon tegelijk. En zaken als porno of een onenightstand moeten zeker kunnen, volgens de *Generation What?*-jongeren, die meer dan eens de enquête samen met vrienden hebben ingevuld en daardoor mogelijk meer openminded waren dan hun leeftijdsgenoten in een representatieve steekproef.

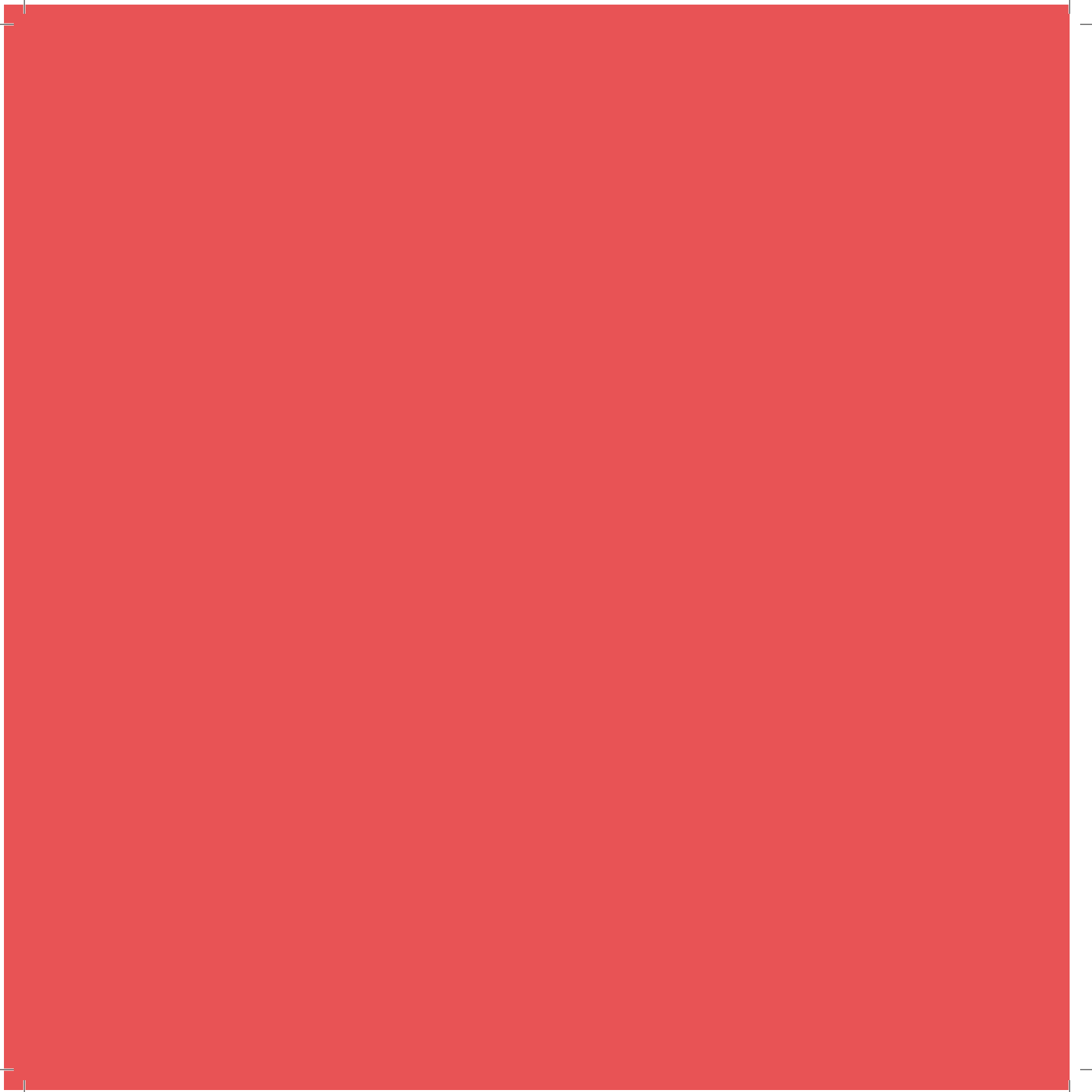
Andere zaken liggen iets moeilijker. Er bestaat wel wat nieuwsgierigheid naar seks met iemand van hetzelfde geslacht of sm, maar dat in de praktijk brengen lijkt voor velen wat minder evident. En een ruime meerderheid van de ondervraagden staat hier helemaal niet voor open. Partnerruil gaat voor bijna iedereen een brug te ver, wat allicht te maken heeft met hoe ‘traditioneel’ veel jongeren denken over relaties.

De **verschillen tussen mannen en vrouwen** springen in het oog. De vraag is echter hoeveel van de verschillen verklaard kunnen worden door een moraal waarbij veel meer aanvaard wordt van mannen dan van vrouwen op vlak van seksueel gedrag. Mannen staan voor meer dingen open (of beweren dat toch). Opvallende uitzondering daarop zijn de seksspeeltjes.

Lidya, 19 jaar, Wilsele

“Er is niet te veel seks, maar wel te veel seksisme.”

ROMANTIEK

Claudio, 30 jaar, Genk

“Ik zou het niet erg vinden als mijn vriendin ‘een beetje’ flirt. Als die constant staat te flirten natuurlijk ... Het is nu eenmaal iets dat geprogrammeerd is in een mens. Elk wezen zoekt constant aandacht. En misschien hebben de mannen daar iets meer last van dan de vrouwen.”

Voor de *Generation What?*-jongeren betekenen relaties in de eerste plaats geluk en verbintenis. Voor bijna 1 op 5 respondenten biedt een relatie in de eerste plaats zekerheid. Plezier en pijn zijn hier minder belangrijk. Bij vrouwen lijkt de klemtoon wat meer te liggen op de idee van verbintenis, terwijl het bij mannen vaker om geluk gaat. Opvallend is echter de evolutie over wat een relatie betekent bij verschillende leeftijdsgroepen: voor wie 18 is, gaat het vooral over geluk en ook plezier is een factor die bij deze groep belangrijker is dan bij oudere groepen. Dat relaties vooral staan voor verbintenis en zekerheid is een idee dat toeneemt met de jaren.

Voor een **relatie zonder liefde** staan de meeste *Generation What?*-jongeren niet te springen. Ze staan er niet echt voor open. Vrouwen wijzen dit vrij massaal af, mannen staan iets meer open voor het idee. Naarmate de leeftijd stijgt, neemt ook de kans toe van in een relatie terecht te komen zonder liefde. Dat verklaart de stijging op dat vlak.

Gelukkig zijn zonder liefde kan voor bijna 9 op de 10 jongeren NIET.

Aan **flirten** met iemand anders stoort zich bijna 1 op 3 en vrouwen storen zich iets meer hieraan dan mannen. Ook wie jong (en onschuldig?) is, stoort zich hier meer aan. Levenservaring kan hier een rol spelen.

Meerdere relaties tegelijk hebben is zeker geen wijdverspreid fenomeen, maar toch beweert één op de tien *Generation What?*-jongeren al eens meerdere relaties tegelijk te hebben gehad. Mannen en lager opgeleiden lijken iets vatbaarder hiervoor dan vrouwen en hoger opgeleiden. Uiteraard ligt het percentage groter bij oudere groepen: wie 34 jaar is, heeft al veel meer gelegenheid gehad om hierin verstrikt te geraken dan wie pas 18 jaar is.

VOOR JOU ZIJN RELATIES ... ?

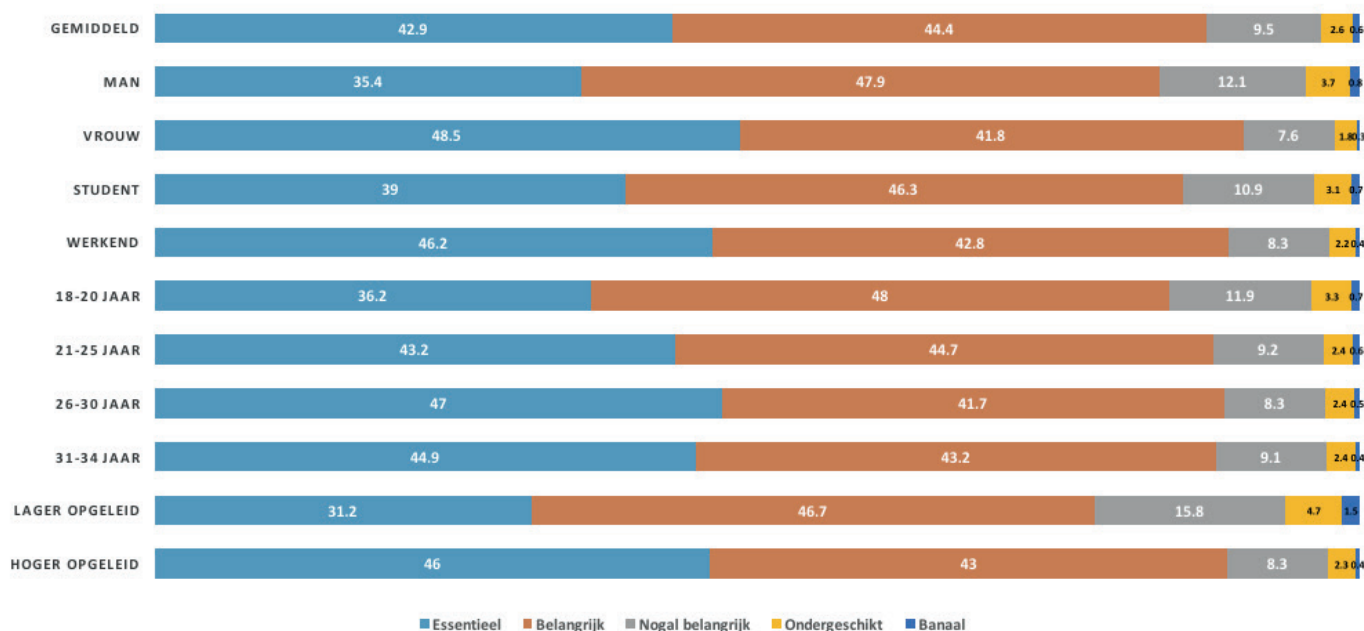
De *Generation What?*- jongeren hechten duidelijk veel belang aan relaties: ze zijn **belangrijk of zelfs essentieel**.

De graad van belangrijkheid kan wel verschillen naargelang de subgroep: voor vrouwen is een relatie vaker essentieel, voor mannen is dat meer belangrijk dan essentieel. Het essentiële karakter van een relatie neemt ook toe met de leeftijd. Het is niet onlogisch dat een groot deel van de 18-jarigen een relatie (nog) niet essentieel vindt en dat dertigers daar al helemaal anders over denken.

Opvallend, en moeilijker te duiden, is het verschil tussen de laagst en de hoogst opgeleiden. Hoe hoger opgeleid, hoe essentiëler relaties lijken te zijn.

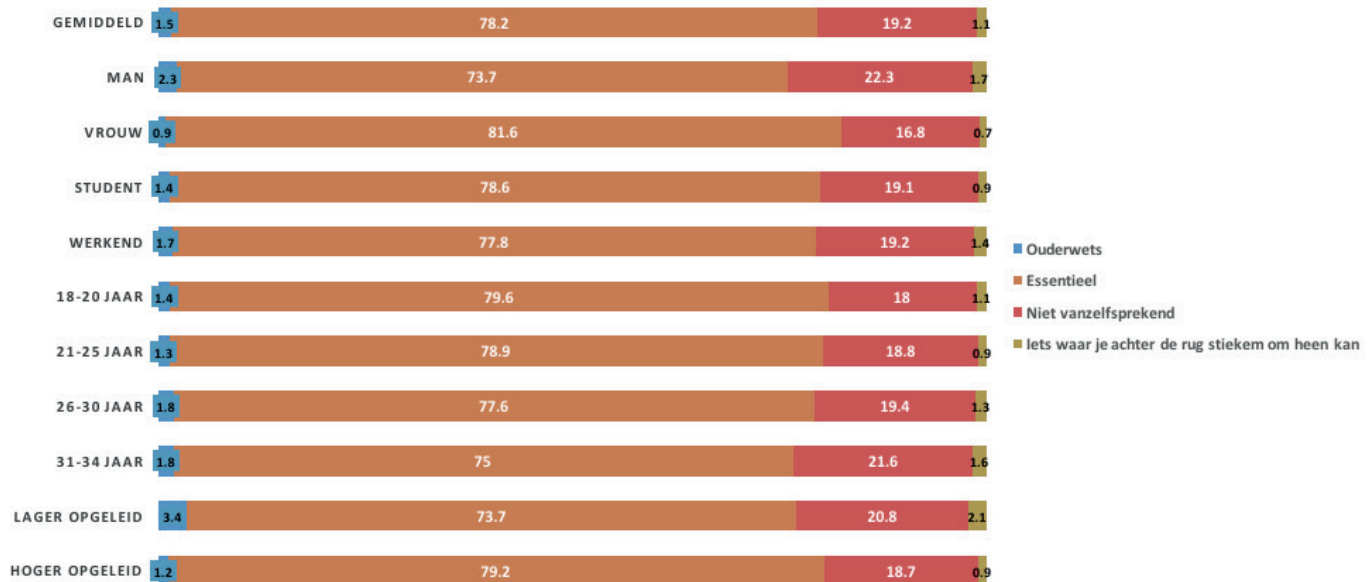
Wie vindt dat relaties essentieel zijn, zal deze vaker zien als een bron van geluk. Wie relaties belangrijk vindt (maar niet essentieel), ziet ze eerder als een verbintenis en een bron van zekerheid.

Het al dan niet belang hechten aan een relatie is ook een bepalende factor voor vele andere antwoorden: wie een relatie essentieel vindt, hecht ook meer belang aan trouw en stooft zich meer aan zaken die een relatie (kunnen) bedreigen. Wie een relatie minder essentieel vindt, gaat vaak losser om met trouw, flirten, een relatie hebben zonder liefde, meerdere relaties hebben,... en geeft vaker aan gelukkig te kunnen zijn zonder liefde.

TROUW IN EEN RELATIE IS ...

De *Generation What?*-jongeren vinden trouw iets essentieels, al geeft één op vijf wel toe dat het niet zo vanzelfsprekend is. Opnieuw zien we een verschil tussen mannen en vrouwen: hoewel beide groepen trouw als essentieel ervaren, lijken mannen dit toch als iets minder evident te zien. Dat trouw niet zo vanzelfsprekend is, is een besef dat ook toeneemt met de leeftijd. Ook hier zal levenservaring een grotere rol spelen dan een eventueel generationeel verschil. Hoger opgeleiden lijken bovendien ook meer belang te hechten aan trouw dan hun lager opgeleide leeftijdsgenoten.

Opvallend (of contradictorisch?): van wie al meerdere relaties tegelijk heeft gehad, vindt ook een meerderheid dat trouw essentieel is. Al geven binnen deze groep ook veel mensen toe dat trouw niet zo vanzelfsprekend is.

Ook duidelijk is het volgende: hoe meer belang men hecht aan relaties, hoe meer belang men hecht aan trouw. Vooral wie relaties niet zo essentieel vindt, lijkt wat lossier om te gaan met trouw.

CONCLUSIE

De overgrote meerderheid heeft een vrij **'traditioneel'** beeld van relaties en liefde: relaties vormen een essentiële verbintenis, een noodzakelijke bron van geluk en al wat afwijkt van of een bedreiging vormt voor het ideaalbeeld van de monogame relatie wordt afgewezen: ontrouw, flirten, relaties zonder liefde,... Dat ideaalbeeld leeft gemiddeld sterker bij meisjes/vrouwen, de allerjongste deelnemers en hoger opgeleiden.

Tegelijk bestaat er een kleinere groep die een wat **minder geïdealiseerd** beeld heeft van relaties: ze zijn belangrijk maar niet noodzakelijk essentieel en... 'shit happens' (ontrouw, flirten, relaties zonder liefde,... zijn zaken die nu eenmaal kunnen of zelfs mogen gebeuren). Bij mannen en lager opgeleiden leeft deze overtuiging wat meer.

Leeftijd is een belangrijke onderscheidende factor in hoe de deelnemers over relaties denken. Toch mag men daaruit niet besluiten dat er een verschil in waarden bestaat tussen de tieners uit de bevraging en de dertigers. Een logischer verklaring is allicht dat wie 18 jaar is vaak nog een soort ideaalbeeld heeft van liefde en relaties. Wie al de 30 voorbij is, weet inmiddels dat het allemaal niet zo eenvoudig en zwart/wit is als het leek toen ze zelf 18 jaar waren.

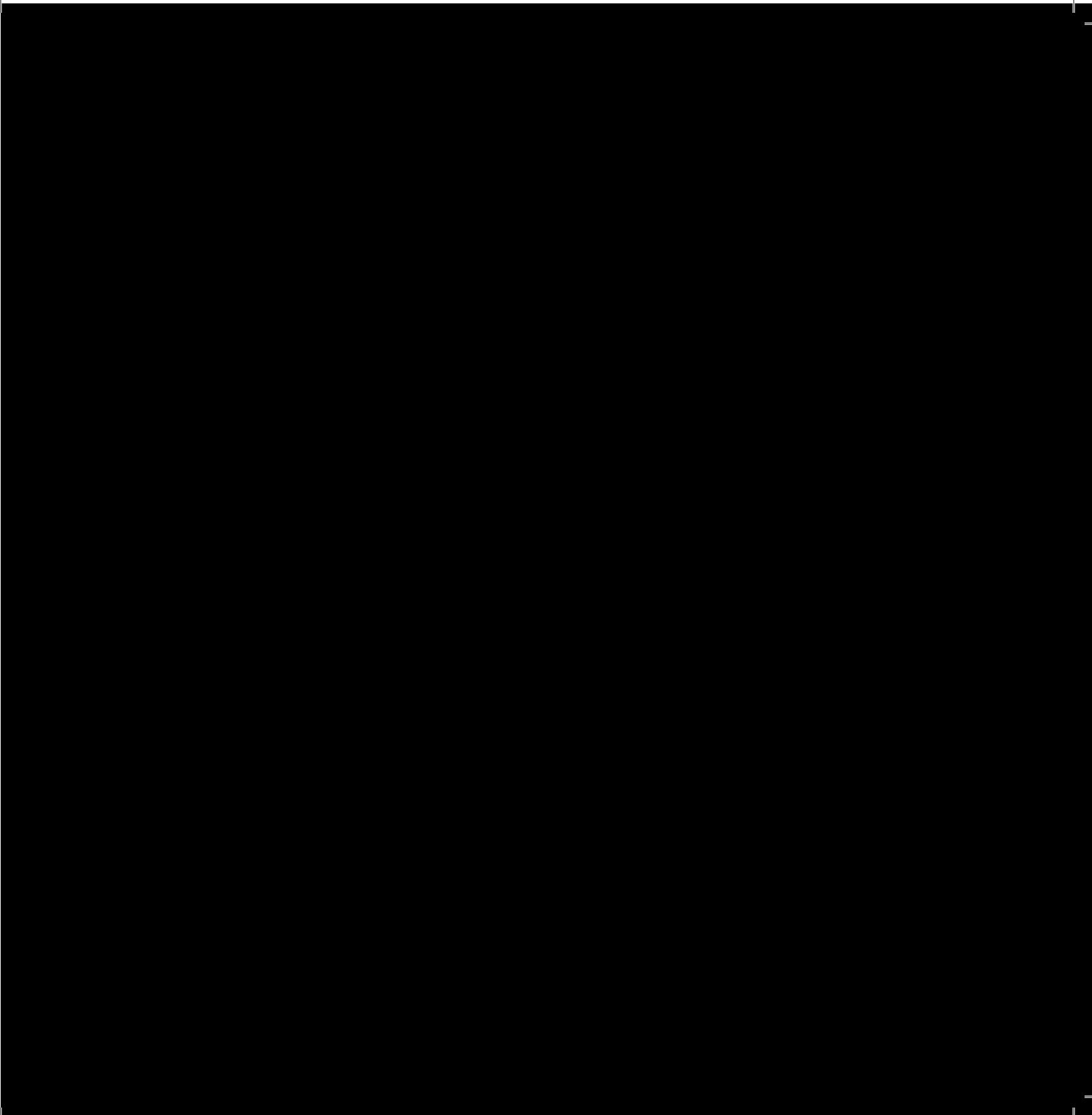
Abdel, 24 jaar, Burcht

"Liefde is niet alleen affectie. Dat is zoveel meer. Liefde is onvoorwaardelijke acceptatie, op dezelfde golflengte zitten, mekaar ondersteunen, in elkaar geloven."

Michael, 29 jaar, Bilzen

"Als er geen liefde meer is, dan houdt het op. Dan moet het stoppen, want een ander wordt daar de dupe of het slachtoffer van."

TOT DE DOOD ONS SCHEIDT

Maxim, 22 jaar, Oostende

“De dag van vandaag trouwen ze om te scheiden.”

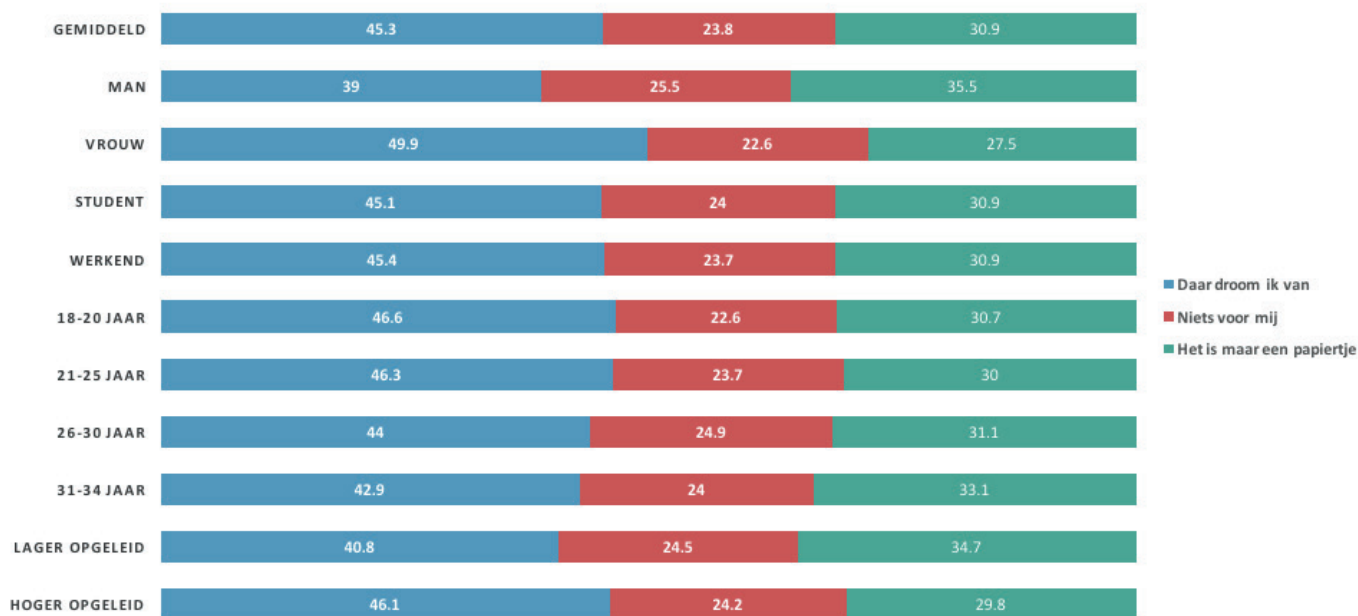
De *Generation What?*-jongeren zien **scheidingen** vooral als soms noodzakelijk. Dat is zo bij alle subgroepen. De groep die scheidingen ziet als een kwaad van onze tijd is relatief klein, maar wordt wel groter naargelang men ouder wordt en is ook wat groter bij de laagst opgeleiden.

Duidelijk is wel dat de overgrote meerderheid van de jongeren zijn toekomst ziet in een **duurzame relatie**. De laagst geschoolden zijn hier wel wat pessimistischer. Zij geven vaker aan dat ze hun toekomst als alleenstaande zien.

Een duidelijke meerderheid van de *Generation What?*-jongeren geeft aan gelukkig te kunnen zijn **zonder kinderen**. Zeker bij de mannelijke deelnemers leeft die overtuiging sterker, terwijl bij de vrouwen meer verdeeldheid bestaat over het thema. Wie 18-20 jaar is, lijkt ook zekerder te zijn van het feit dat ze gelukkig kunnen zijn zonder kinderen. Hoewel toch ook bij die groep 40% denkt niet gelukkig te kunnen zijn zonder kinderen. De oudere jongeren (die mogelijk zelf al kinderen hebben) zijn minder overtuigd van het feit dat kinderen niet nodig zijn om gelukkig te zijn.

Relaties, kinderen en liefde zijn in ieder geval veel bepalender voor het geluk van de bevroegden dan een eventuele religieuze overtuiging.

HOE STA JE TEGENOVER TROUWEN?

Bijna de helft van de *Generation What?*-jongeren droomt ervan te trouwen, 24% wijst trouwen af en 30% staat er eerder onverschillig tegenover. Trouwen is dus iets waar heel uiteenlopende meningen over bestaan.

Het is een cliché, maar meisjes lijken meer te dromen van een huwelijk dan jongens, die onverschilliger staan tegenover een eventueel huwelijk.

Zeker bij de jongste groepen is de droom van een huwelijk erg aanwezig. De kracht van die droom lijkt wel wat af te nemen met de leeftijd.

Ook de laagst opgeleiden lijken wat minder geïnteresseerd in het huwelijk.

De *Generation What?*-jongeren die dromen van een huwelijk staan ook het meest weigerachtig tegenover scheidingen. De anderen hebben daar minder een probleem mee.

CONCLUSIE

Het beeld van een vrij traditionele groep jongeren die hunkert naar stabiele, monogame relaties wordt voor een stuk bevestigd, maar anderzijds is een meer traditionele invulling van dit ideaalbeeld (trouwen en kinderen krijgen) zeker niet voor alle jongeren een evidentie. En **scheidingen** zijn inmiddels duidelijk een aanvaard fenomeen.

Duurzame relaties zijn zeker een streefideaal, maar dat hoeft niet voor iedereen uit te monden in een huwelijk en in kinderen. Velen staan onverschillig of zelfs afkerig tegenover het huwelijk en verklaren perfect gelukkig te kunnen zijn met een **kinderloos bestaan**.

De meest opvallende (maar voor een stuk cliché-bevestigende) verschillen zien we tussen jongens en meisjes. Bij meisjes leeft het ideaalbeeld van trouwen en kinderen krijgen duidelijk sterker dan bij jongens, wat uiteraard niet wegneemt dat er ook een hele grote groep meisjes bestaat voor wie dit allemaal niet perse hoeft.

Het hebben van een **stabiele relatie** is duidelijk belangrijker dan de vorm die deze relatie aanneemt.

Tatjana, 21 jaar, Oostende

“Ik vind het erg dat er zoveel kinderen zijn die geen ouders hebben zonder daar zelf voor gekozen te hebben. Om er dan zelf nog eentje op de wereld te zetten als je een ander kind kan gelukkig maken...”

Michael, 29 jaar, Bilzen

“Voor een kind is dat vaak traumatisch. Het is een stuk in je leven dat je mist: dan bij de vader, dan bij de moeder en nooit samen. Dat is geen leuke ervaring.”

KRISTALLEN BOL

Over het algemeen kijken de *Generation What?*-jongeren vrij **positief naar de toekomst**.

Bijna twee derde (63,5%) kijkt 'eerder' positief, dus toch een beetje twijfelachtig. Slechts 6% is namelijk uitgesproken positief. Minder dan 5% ziet het eerder pessimistisch in.

Ook wanneer de jongeren wordt gevraagd hun toekomstperspectieven te vergelijken met deze van hun ouders en leeftijdsgenoten blijven ze positief. Zeker wanneer ze zich met leeftijdsgenoten vergelijken schatten ze hun kansen op een succesvol leven hoger in.

Maar liefst 88% van de deelnemers plaatst zich aan de zijde van de jongeren met de meeste kansen om te slagen in het leven, terwijl maar iets meer dan een tiende zich plaatst aan de zijde van de jongeren met de minste kans op slagen in het leven.

Wanneer de *Generation What?*-jongeren hun toekomst met het leven van hun ouders moeten vergelijken, gelooft meer dan de helft in een status quo of verbetering. Toch is de groep die een verslechtering verwacht (35%) groter dan de groep die een verbetering verwacht (24%).

Opvallend is dat de jongeren voor hun eigen kinderen meer een daling van de levenskwaliteit verwachten: 42% verwacht dat hun kinderen het slechter zullen hebben dan zijzelf en slechts 16% verwacht dat hun kinderen een beter leven zullen hebben.

Stan, 33 jaar, Hasselt

"Ik probeer mezelf toch wel te beschermen tegen al die dingen waar ik alleen maar slechter gezind van word. Ik wil het vaak allemaal niet meer horen. Ik heb bijvoorbeeld geen televisie."

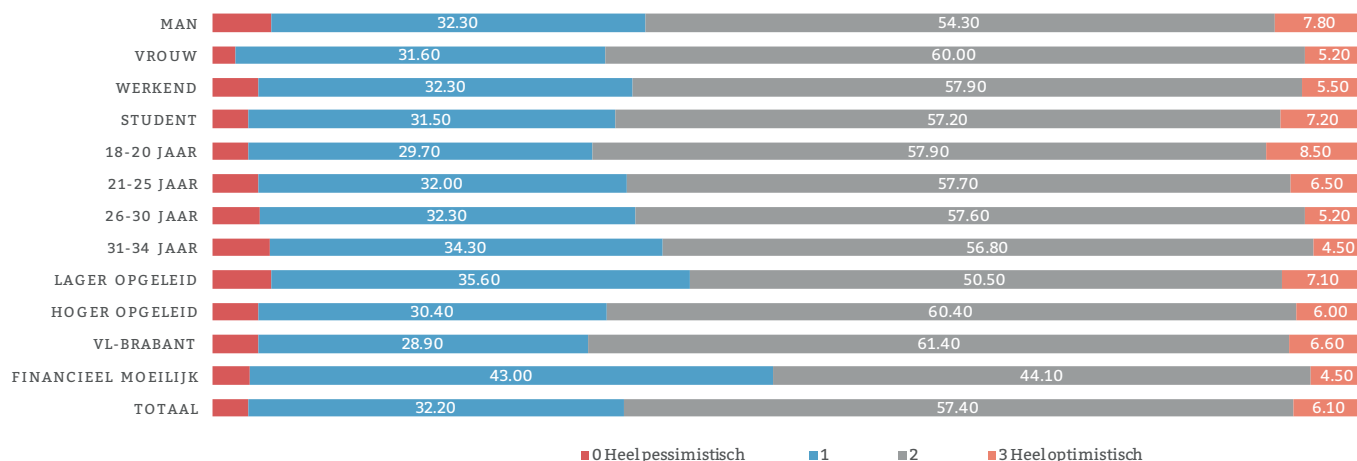
Louis, 26 jaar, Kortrijk

"Ik ben een optimist. Als je iets wil bereiken, kun je het bereiken. Als je iets wilt, dan krijg je het ook. En het komt ook altijd goed."

MET WELK GEVOEL KIJK JE NAAR DE TOEKOMST?

Naarmate de *Generation What?*-jongeren meer financiële ademruimte hebben en naarmate ze hoger opgeleid zijn, zien ze de toekomst positiever tegemoet.

Zo heeft van de jongeren die hun financiële situatie gunstig evalueren ongeveer 68% een **optimistisch** tot heel optimistisch gevoel over de toekomst, terwijl bij de jongeren die leven in een minder gunstige economische situatie slechts 48% dit optimistische gevoel deelt. Gelijkaardige maar weliswaar wat kleinere verschillen vinden we naar opleiding. Daarnaast daalt de optimistische kijk licht naarmate men ouder wordt (en men wellicht meer met financiële moeilijkheden wordt geconfronteerd en de toekomst minder open ligt).

Bij de vergelijking van de verschillende generaties (hun ouders, *Generation What?*-jongeren, hun kinderen) duiken gelijkaardige **sociale verschillen** op. Werkenden en oudere leeftijdsgroepen zijn eveneens wat pessimistischer wat betreft de toekomstperspectieven van henzelf en hun kinderen in vergelijking met voorgaande generaties. We stellen tevens verschillen vast naargelang opleidingsniveau en financiële situatie maar deze verschillen zijn niet zo uitgesproken als bij andere indicatoren.

CONCLUSIE

Twee indicatoren zijn enorm bepalend in het toekomstbeeld van jongeren: **hun opleiding en hun financiële situatie**. Zelfs wanneer het gaat om het beoordelen van het algemene toekomstbeeld. Dat materiële omstandigheden bepalend zijn voor geluk en een positief toekomstbeeld bleek ook reeds uit de algemene cijfers.

Toch blijken lager opgeleiden en minder welstellende jongeren, ondanks hun minder positief toekomstbeeld, **geld** minder bepalend te vinden voor hun geluk. Zij geven meer aan dat ze gelukkig zouden kunnen zijn ondanks geldproblemen. Daarnaast geven ook mannen, studenten en de jongste leeftijdsgroepen meer dan respectievelijk vrouwen, werkenden en de oudere leeftijdsgroepen aan gelukkig te kunnen zijn ondanks geldproblemen.

Hoewel jongeren over het algemeen vrij optimistisch zijn over hun persoonlijke situatie en toekomst, moeten we hier toch enkele nuances bij plaatsen. Vooral bij lager opgeleiden en financieel minder welstellenden zien we gevoelens van onmacht en een meer **pessimistische kijk** op de toekomst. Dergelijke gevoelens van deprivatie bepalen ook mee hun kijk op de samenleving van vandaag en hun positie binnen deze samenleving. Die gevoelens zijn vaak zelfs meer bepalend voor deze jongeren dan hun objectieve socio-economische positie (leefstijlen, sociale attitudes, enz.).

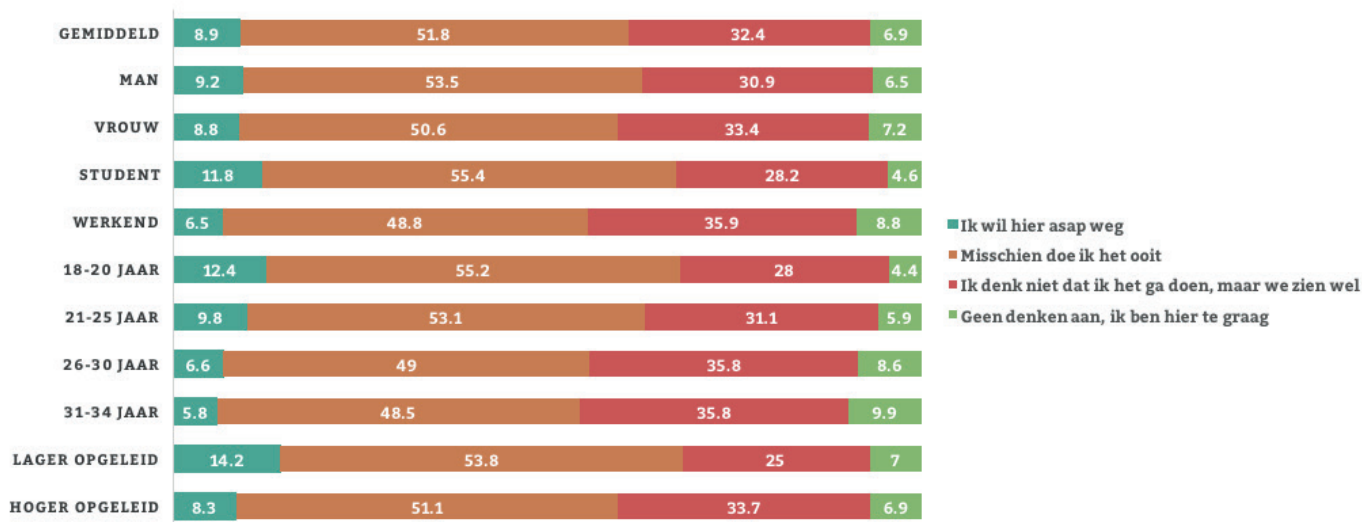
OOST WEST THUIS BEST

HOE STA JE TEGENOVER WONEN IN HET BUITENLAND?

De *Generation What?*-deelnemers staan hier zeker voor open, hoewel er ook niet meteen een exodus zal worden ingezet. Slechts 9% wil echt weg.

Het verlangen om andere oorden op te zoeken is iets groter bij de laagst opgeleiden (minder te verliezen?) en bij de jongste groepen (nog niet gesetteld?). Hoe ouder men wordt, hoe minder waarschijnlijk deze keuze is. Ook voor wie al werk heeft, is naar het buitenland trekken minder een optie.

Slechts een hele kleine groep sluit de mogelijkheid om in een ander land te wonen volledig uit.

Deelnemers uit Vlaams-Brabant staan het meest open voor wonen in het buitenland. Mogelijk zijn zij meer kosmopolitisch ingesteld. Respondenten uit West-Vlaanderen het minst.

ZOU JE GELUKKIG KUNNEN ZIJN ZONDER IN BELGIE TE WONEN?

De overgrote meerderheid van de *Generation What?*-jongeren maakt daar geen punt van: hun geluk lijkt niet af te hangen van de plaats waar ze wonen.

Minder dan 1 op tien beweert niet gelukkig te kunnen zijn buiten België. Er zijn geen opvallende verschillen naargelang geslacht, leeftijd of opleidingsniveau.

Uiteraard is er wel een sterke samenhang met de vorige vraag (hoe sta je tegenover wonen in het buitenland?). Van wie zo snel mogelijk weg wil, stelt 99% gelukkig te kunnen zijn zonder in België te wonen. Van wie daar niet voor open staat ('geen denken aan, ik ben hier te graag') daalt dit percentage tot 51%.

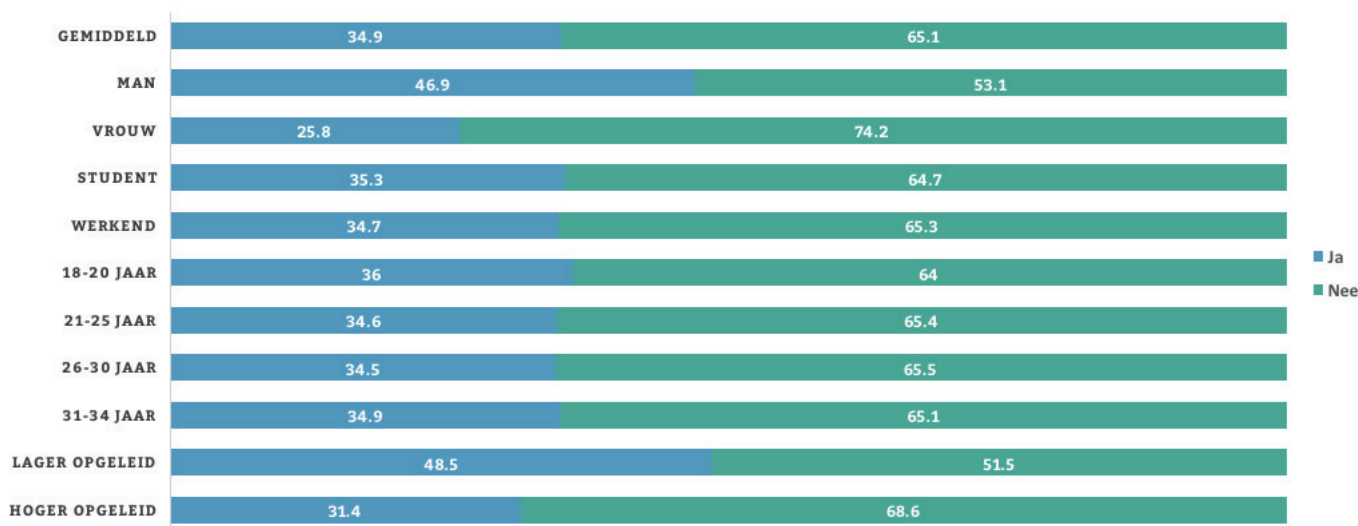
ALS ER OORLOG UITBREEKT, ZOU JE DAN BEREID ZIJN OM TE VECHTEN VOOR JE LAND?

Deze vraag verdeelt de deelnemers van *Generation What?*. Gemiddeld gesproken verklaart 1 deelnemer op 3 wel bereid te zijn om voor België te vechten in oorlogstijd. Een meerderheid is daartoe dus **niet bereid**.

Er zijn geen verschillen naargelang leeftijdsgroepen, maar wel naargelang geslacht en opleidingsniveau. Bij de mannen en de laagst opgeleiden is de bereidheid om te vechten een stuk groter dan bij de hoogst opgeleiden en de vrouwen.

Zo is de bereidheid het hoogst bij laag opgeleide mannen (57% is bereid te vechten) en het laagst bij hoog opgeleide vrouwen (24%, dus toch nog bijna 1 op 4).

Ook bij wie beweert zo snel mogelijk weg te willen uit België, verklaart 1 op 3 toch te willen vechten voor ons land.

Tatjana, 21 jaar, Oostende

“Als er oorlog uitbreekt, wil ik wel in de keuken staan om eten klaar te maken. Mensen moeten ook eten, anders kunnen ze niet vechten.”

Jonas, 24 jaar, Gent

“Of je nu in het buitenland woont of niet... Je kan een vliegtuig nemen en je bent overal. Ik zou niet ongelukkig zijn.”

Sara, 27 jaar, Schaarbeek

“Wij waren bijna weg naar het Zuiden van Frankrijk. Maar in België is alles toch wel heel goed geregeld. En we zouden onze vrienden niet kunnen missen.”

Abdel, 24 jaar, Burcht

“Ik heb hier veel vrienden en familie. Maar ik denk dat de wereld zoveel te bieden heeft, dat geluk ook op andere plekken te vinden is. Een ander soort geluk.”

CONCLUSIE

De data tonen aan dat de *Generation What?*-jongeren over het algemeen een **goede relatie** hebben met hun ouders. Bij lager opgeleiden verloopt het iets moeilijker. Zij geven vaker aan dat hun ouders hen niet steunen in hun beslissingen en dat zij niet trots zijn op wat zij al bereikt hebben, wat in lijn was met de vaststelling dat de relatie met ouders door hen vaker als ‘onbestaand’, ‘gespannen’ of ‘zozo’ wordt omschreven.

De meerderheid laat hun ouders toe in hun leefwereld, maar ook een grote groep (40% ongeveer) houdt zijn ouders op een zekere afstand. Vooral bij de meisjes hebben hun ouders kennis over wat er speelt bij hun dochters.

Terwijl er in het verleden sterk gefocust werd op de conflictueuze aard van de relatie tussen jongeren en ouders, bevestigen de *Generation What?*-data nu recentere bevindingen uit de literatuur dat jongeren tijdens en na de adolescentieperiode een goede band met hun ouders behouden.

OPSTAND!

Dit thema gaat over hoe bedreigend jongeren de wereld rond zich, zowel lokaal als mondiaal, ervaren. Zo vroegen we de *Generation What?*-jongeren drie dingen te kiezen waar ze zich het meeste **zorgen** over maakten. 47% koos voor het milieu, 33% voor het kopen van een huis en 30% maakt zich o.a. zorgen over het vinden van een job. Van de koopkracht, de staatsschuld en belastingparadijzen liggen weinig *Generation What?*-jongeren wakker.

Op dezelfde manier peilden we naar hun **angsten**. De top drie: 59% gaf aan angst te hebben om iemand dierbaar te verliezen, 33% vreesde 'alleen zijn' en 32% gaf aan schrik te hebben voor ziekte. Ook klimaatverandering en terrorisme scoren hoog, terwijl minder dan 1 op 10 deelnemers aan de enquête bang is van de economische crisis of om overvallen te worden.

De vraag "Als er de komende dagen of maanden een **grote opstand** zou plaatsvinden tegen de generatie die aan de macht is, zou je dan meedoen?", werd meestal negatief beantwoord. De redenen waarom werden niet bevraagd, maar ongeveer 1 op 3 van de deelnemers gaf aan mee de straat op te komen.

ER IS TE VEEL GEWELD

91% van *Generation What?*-jongeren geeft aan dat er te veel geweld is in onze samenleving. Er zijn weinig verschillen naargelang leeftijd en opleidingsniveau.

Er is wel een relatief groot verschil tussen jongens en meisjes. Het percentage **jongens** dat aangeeft dat er te veel geweld is ligt bijna 10% lager. Dat is geen verrassing, want onderzoek toont aan dat jongens over het algemeen toleranter zijn voor geweld dan meisjes. Eén van de verklaringen zou de traditionele opvatting zijn over de mannelijke genderrol. Hier wordt geweld gezien als een legitiem middel om zichzelf of zijn eer te verdedigen.

Bij de bevolking, waaronder ook de jeugd, leeft de perceptie dat de geweldscriminaliteit steeds toeneemt, zo blijkt uit JOP-onderzoek. Toch is er in de realiteit net een daling in de geregistreerde (gewelds)criminaliteit in West-Europa en bij minderjarigen in ons land. Weinig jongeren krijgen dan ook persoonlijk te maken met ernstige vormen van geweld.

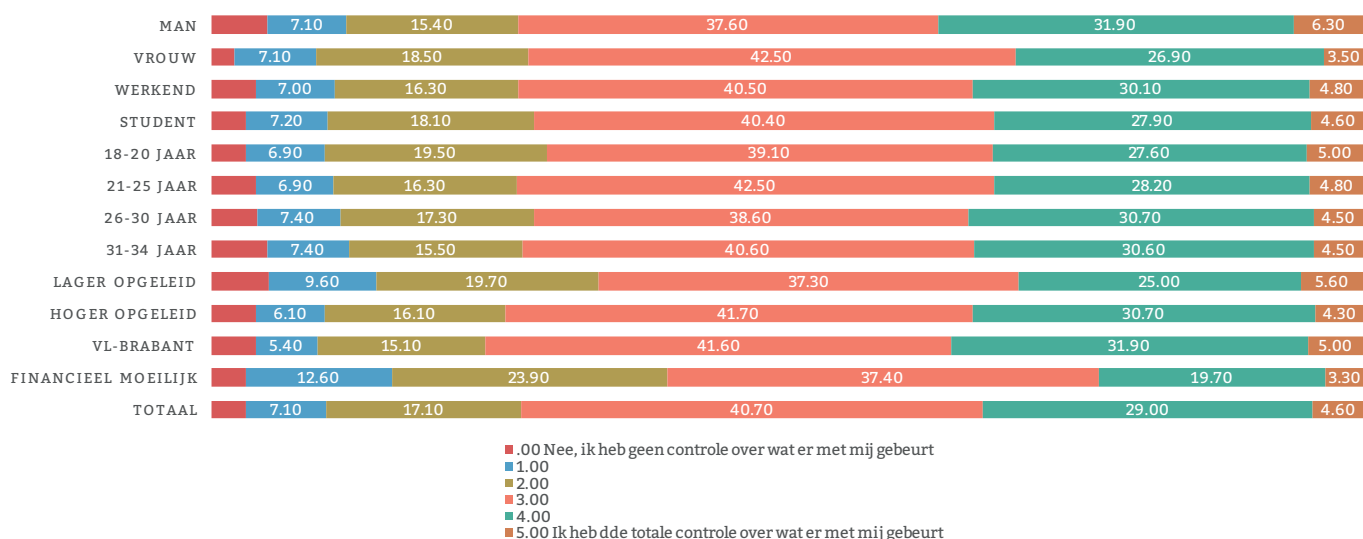
Tegelijk is er de laatste decennia een sterke toename van de gevoeligheid en intolerantie voor geweld. Onderzoekers zien dat naarmate ernstig geweld weg komt te staan van de dagelijkse ervaring, de afkeer en angst ervoor net toeneemt. De bezorgdheid om geweld wordt dan in mindere mate bepaald door het werkelijke niveau, maar vooral door de media-aandacht ervoor en het politiek-maatschappelijke klimaat. Recent Vlaams onderzoek toont ook aan dat mensen die vaker naar het nieuws op TV kijken de ernst en de frequentie van (gewelds)criminaliteit hoger inschatten.

HEB JE HET GEVOEL DAT JIJ BESLIST OVER JE LOT, DAT JE DE CONTROLE HEBT OVER JE EIGEN LEVEN?

Ongeveer drie kwart (74%) van de *Generation What?*-jongeren heeft het gevoel dat ze overwegend controle hebben over het eigen leven. We zien dat naarmate jongeren over meer financiële draagkracht beschikken en hoger opgeleid zijn, ze meer het gevoel uiten dat ze hun eigen leven in handen hebben.

Vooraf bij de jongeren die **financieel meer problemen** ervaren, vinden we een gevoel van onmacht terug. Bijna 4 op 10 van de *Generation What?*-jongeren die het financieel niet zo breed hebben, stelt dat ze weinig tot geen controle hebben over hun eigen leven en niet het gevoel hebben dat ze beslissen over hun eigen lot. Bij de jongeren die wel goed tot comfortabel leven deelt slechts 2 op 10 dat gevoel.

In lijn met ander onderzoek wordt ook gevonden dat **vrouwen** minder dan mannen het gevoel hebben de touwtjes zelf in handen te hebben. Ook uit ander onderzoek blijkt dat vrouwen harder zijn in hun oordeel over de eigen competenties en wat minder zelfzeker in het leven staan dan hun mannelijke leeftijdsgenoten.

Hanan, 24, Antwerpen

“Geweld is van alle tijden. We hebben er nu gewoon meer aandacht voor. Het komt vaak in het nieuws, maar ik denk dat er in het algemeen niet meer geweld is dan vroeger.”

Jonas, 25, Gent

“Ik val op jongens en ik heb ook veel vrienden die op jongens vallen. Soms roepen ze enkel naar ons, maar ik heb ook vrienden die al in elkaar zijn geslagen op straat. Er is voor mij echt wel veel te veel geweld.”

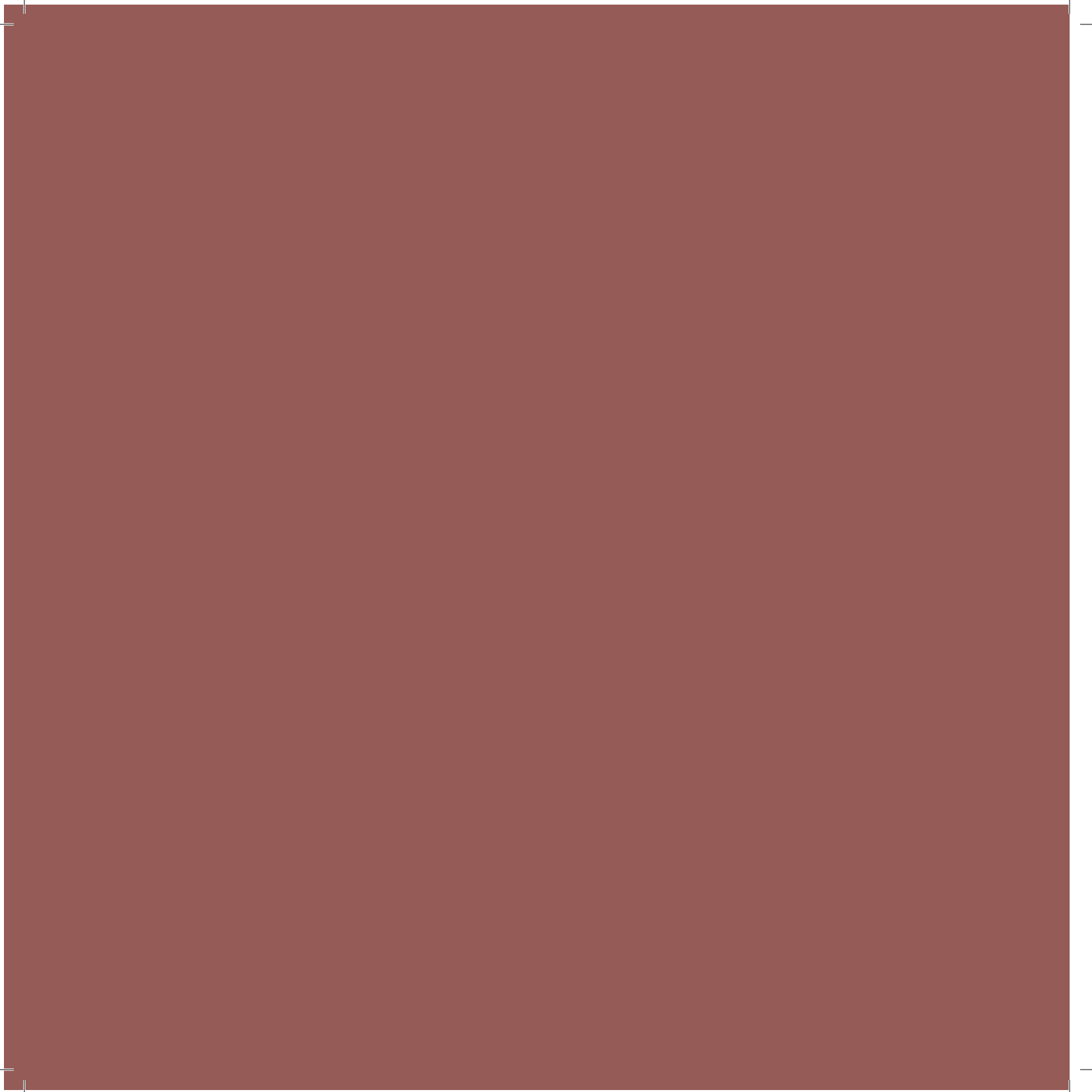

CONCLUSIE

Ook al lijkt de geweldscriminaliteit sinds 2010 te dalen, geeft een overgrote meerderheid van de jongeren aan dat er **te veel geweld** is. Criminaliteitspercepties zouden in belangrijke mate bepaald worden door de media en door het politieke discours.

De meerderheid van de jongeren geeft aan dat ze overwegend controle hebben over het eigen leven. Bij lager opgeleiden, vrouwen en financieel minder welstellenden stellen we vaker gevoelens van **onmacht** vast. Zij hebben minder het gevoel dan andere groepen dat ze hun eigen leven kunnen sturen of controleren.

De *Generation What?*-jongeren hebben het meest angst en maken zich het meest zorgen over dingen in hun onmiddellijke leefomgeving: hun job, hun huis, het verlies van dierbaren enz. Maar ook het **milieu** is een van de belangrijkste zorgen voor deze generatie.

TEN OORLOG

Dienstplicht weer invoeren, is dat iets voor *Generation What?*? Enkel voor mannen of ook voor vrouwen, zoals in Noorwegen? Hoe groot is de betrokkenheid van 18 tot 34-jarigen bij ons land? Zouden ze net als hun grootouders vechten voor **stemrecht** of kiezen ze voor de ultieme vrijheid?

We polsten bij de *Generation What?*-jongeren naar hoe belangrijk stemrecht voor hen is.

Meer dan 70% gaf aan dat ze niet gelukkig zouden kunnen zijn zonder stemrecht in dit land. Iets meer vrouwen dan mannen vinden stemrecht belangrijk.

Bijna 90% is het niet eens met de stelling dat er **te veel vrijheid** in onze samenleving is. Iets meer werkenden dan studenten geven deze keuze aan. Op het gebied van gender zien we geen verschillen.

Amra, 28 jaar, Antwerpen

“Je hebt tegenwoordig zoveel keuze en elke keuze is het verlies van iets anders en daardoor heb je zoveel angst voor de toekomst.”

Mathias, 19 jaar, Lichtaart

“Tegenwoordig moet je alleen maar en mag je minder. Er is veel te weinig vrijheid in deze wereld.”

Uit onze enquête komt nog een opmerkelijk resultaat: meer dan de helft gaat ermee akkoord dat de dienstplicht opnieuw moet worden ingevoerd. Zij het met de mogelijkheid om iets buiten het leger te doen (bijvoorbeeld bij humanitaire organisaties of in ziekenhuizen, bij milieuprojecten of sociaal werk). Vrouwen en de *Generation What?*-jongeren tussen 26 en 34 jaar geven iets vaker aan dit een goed idee te vinden.

Bijna een kwart van alle *Generation What?*-jongeren ziet zelfs verplichte nationale legerdienst zitten, zowel voor mannen als voor vrouwen. We zien wel grote genderverschillen. 1 op 3 van de mannen vindt dit een goed idee - tot 20 jaar geleden was er dan ook **dienstplicht** voor mannen in ons land. Daartegenover ziet slechts 1 op 6 van de vrouwen **de verplichte legerdienst** zitten.

Rutger, 30 jaar, Schaarbeek

“Kunnen we niet gewoon de legerdienst laten vallen maar het humanitaire verplichten?!”

FEMINIST

Het waren vrouwen van de nieuwe generatie die dagelijks seksisme aankloegen met #wijoverdrijvenniet. Overdrijven ze misschien wèl? Moeten de vrouwen van deze generatie nog te vaak hun mannetje staan? Of staat het glazen plafond op springen?

IS DE GELIJKHEID TUSSEN MANNEN EN VROUWEN IN BELGIË NOG VERAF?

Misschien geen verrassing, maar de vrouwen denken hier opmerkelijk anders over dan de mannen. Bijna de helft van de vrouwen gaat akkoord en vindt dat er inderdaad nog een genderkloof is in ons land. Zij vinden dat er nog heel wat werk aan de winkel is om mannen en vrouwen evenwaardig te behandelen. Bij de mannen vindt slechts 22% dat de gelijkheid nog veraf is. 78% van alle mannen vindt dat het grote werk op het gebied van gelijke rechten al achter de rug is.

Hanna, 20 jaar, Leuven

“Als je België vergelijkt met Nederland op het gebied van gelijkheid tussen mannen en vrouwen, dan zie je toch wel een verschil. Ik denk dat we daar nog veel aan kunnen werken.”

Dalilla, 30 jaar, Antwerpen

“Zelf ben ik nog nooit benadeeld omdat ik een vrouw ben. Ik heb dezelfde kansen gekregen, krijg hetzelfde loon als mijn mannelijke collega's... Ongelijkheid zal er waarschijnlijk wel zijn, maar heel veraf kunnen we er niet van staan.”

Gerd, 34 jaar, Mortsel

“Toen ik begon als kleuterleider was het nog vrij raar dat een man in de kleuterklas stond. Ondertussen zijn we op onze school al met drie. Nu staan vrouwen hun mannetje en mannen hun vrouwtje.”

ALS ER VEEL WERKLOOSHEID IS, MOETEN DE JOBS NAAR MANNEN GAAN.

Maar weinig *Generation What?*-jongeren gaan hiermee akkoord. Slechts 5% van de mannen vindt dat zij de jobs zouden moeten krijgen bij grote werkloosheid. Bij de vrouwen is er nog maar 2% het hiermee eens. In totaal vindt 97% van de deelnemers dat het werk zelfs in tijden van crisis verdeeld moet worden onder mannen en vrouwen.

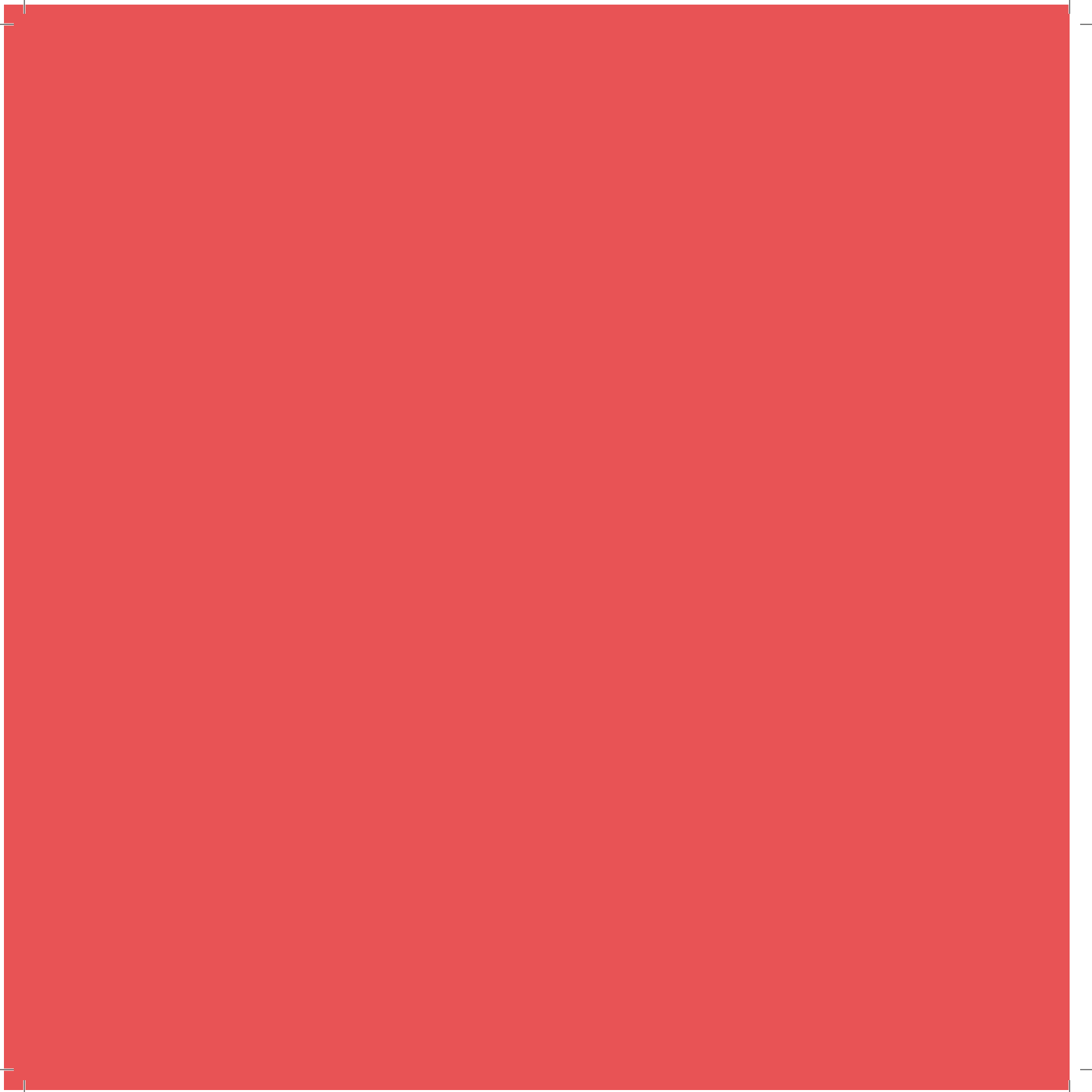

Laurens, 27 jaar, Schaarbeek

“Waar ik werk, op de werf, heb ik nog niet veel vrouwen gezien. Misschien net eens een architecte. Maar of dat vrouwen er zitten op te wachten om in de bouw te gaan werken? Ik denk het niet.”

ZOU JE GELUKKIG KUNNEN ZIJN ZONDER ANTICONCEPTIE?

Ook hier zien we weer een groot verschil tussen mannen en vrouwen. Waar 40% van de mannen nog gelukkig zou kunnen zijn **zonder voorbehoedsmiddelen**, vindt maar 29% van de vrouwen dat een leven zonder anticonceptie een goed idee is. De vrouwelijke studentes die deelnamen aan de enquête vinden anticonceptie het allerbelangrijkst: minder dan een kwart zou gelukkig kunnen zijn zonder pil, condooms, spiraaltje of een andere vorm van anticonceptie.

ZE ZIJN ALLEMAAL CORRUPT

Hoe staan de *Generation What?*-jongeren tegenover de politiek? De meerderheid (65-67%) denkt dat sommige politici corrupt zijn. Net geen 13% vindt dat ze allemaal corrupt zijn en 1 op 5 vindt de meeste politici niet corrupt. Mannen, lager opgeleiden en werkende jongeren hebben een negatiever oordeel dan vrouwen, hoger opgeleiden en studenten. Opvallend is ook de leeftijdstendens. Naarmate ze ouder worden, beschouwen ze politici meer en meer als corrupt. Jonge vrouwen zijn genuanceerder in hun oordeel, de mannen polariseren sterker.

De vraag of politici corrupt zijn hangt nauw samen met het algemeen vertrouwen in de politiek. Ongeveer 32% van de *Generation What?*-jongeren die vinden dat sommige of zo goed als alle politici corrupt zijn, heeft helemaal geen vertrouwen in de politiek. Dat is vijf keer zoveel als de jongeren die aangeven dat de meeste politici niet corrupt zijn. In het algemeen heeft een grote meerderheid van 78% weinig vertrouwen in de politiek. Toch zou 71% van de *Generation What?*-jongeren niet gelukkig zijn zonder stemrecht.

De overgrote meerderheid (85%) van de *Generation What?*-jongeren gaat akkoord met de stelling dat geld en de banken de wereld regeren. Maar bijna 9 op 10 gaan dan weer niet akkoord dat politici geen enkele macht meer zouden hebben.

Maxim, 22 jaar, Oostende

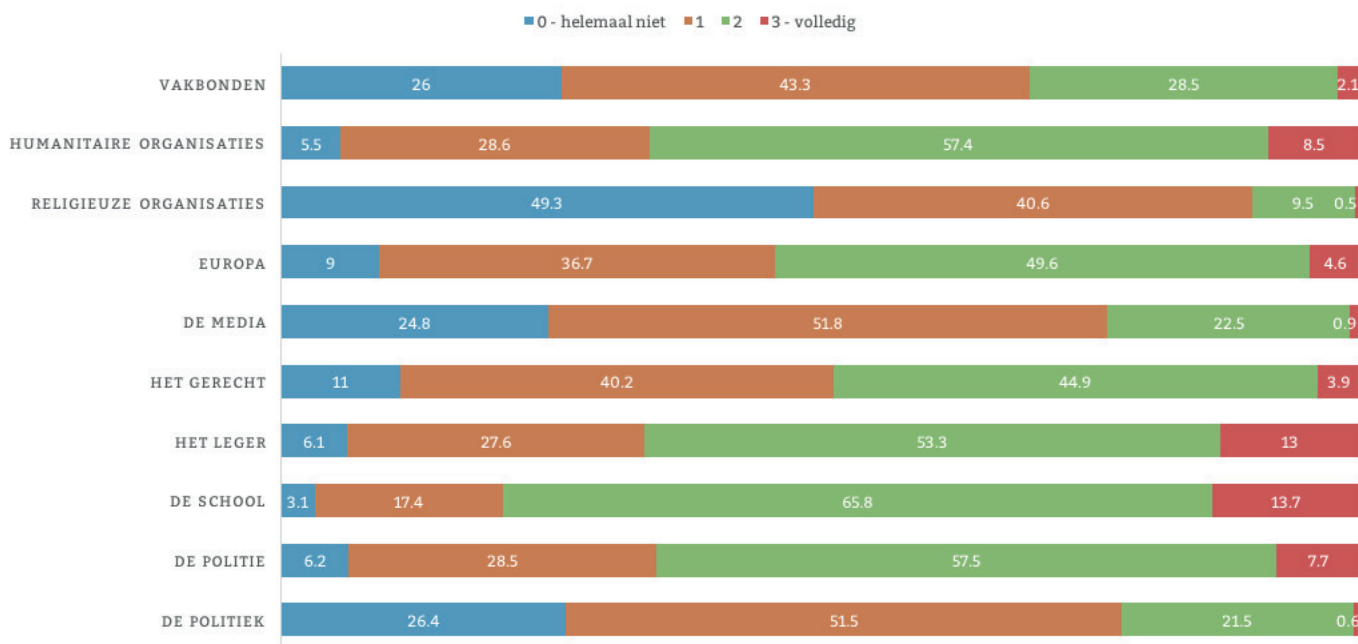
"In de politiek zullen er wel corrupte types bij zitten, maar bij mij in de bouw zitten er ook. Dat heb je overal."

VERTROUW JE ...?

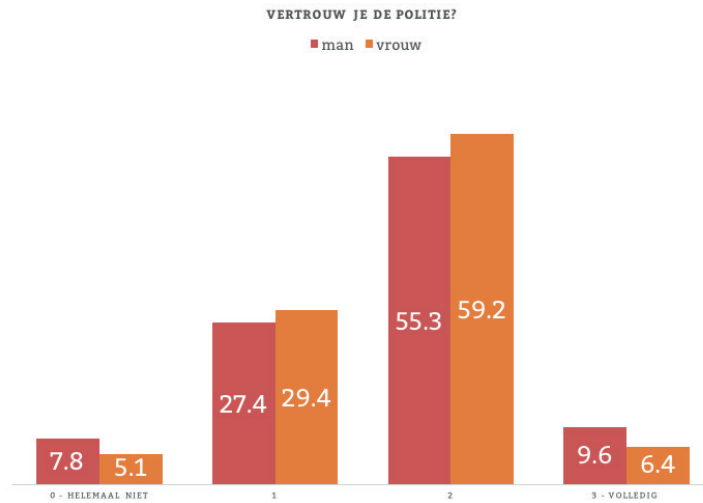
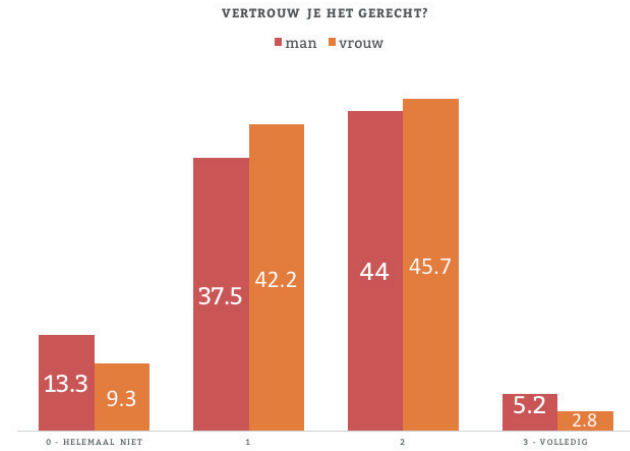
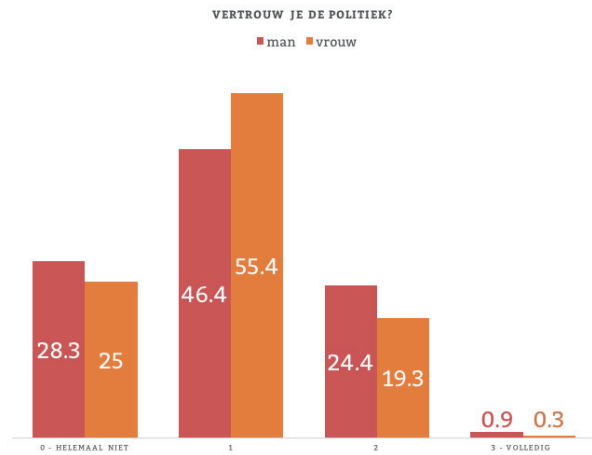
De mate van vertrouwen van burgers in de overheid en maatschappelijke instellingen werd al vaker de 'toetssteen' van de democratie genoemd. In de *Generation What?*-vragenlijst worden vragen gesteld naar het vertrouwen van jongeren in de 'instellingen': de politiek, de politie, de school, het leger, het gerecht, de media, Europa, religieuze en humanitaire organisaties en vakbonden.

Wie het minst vertrouwen wekt, zijn **religieuze instellingen**. Daarna volgen de politiek, de vakbonden en de media. Het meeste vertrouwen hebben de jongeren in de **school, de politie, humanitaire organisaties** en het **leger**. Het gerecht ligt in het midden.

Er zijn geen opvallende verschillen in het institutionele vertrouwen tussen mannen en vrouwen: wel is het ook hier weer zo dat mannen wat vaker de 'uiteinden' van de schaal kiezen (zowel aan de vertrouwen als wantrouwen-zijde), en dat vrouwen in hun antwoordgedrag iets gematigder zijn (en meer het 'midden' kiezen).

Naargelang opleiding zijn er wel opvallende verschillen. Vergelijken we bijvoorbeeld de politiek, het gerecht en de politie, dan zien we eenzelfde patroon: het vertrouwen in de drie instellingen stijgt trapsgewijs, en is hoger voor hoog opgeleiden in vergelijking met laag opgeleiden.

Amina, 26 jaar, Mortsel

"Ik volg het van zeer dichtbij. Ik ben namelijk verslaafd aan Villa Politica op tv. Als ik dan zie wat die allemaal doen en hoe vragen worden voorbereid. Ik ben er heel erg van overtuigd dat er vele politici zijn die met hart en ziel elke dag hun job doen."

CONCLUSIE

Burgers houden er doorgaans een ambivalente houding tegenover **politiek** op na. Enerzijds is politiek dé manier waarop een samenleving zichzelf maakt. In die hoedanigheid is politiek omgeven door hoop; de hoop maatschappelijke problemen op te lossen. De meeste mensen koesteren ook de democratie als politiek beginsel. Toch gebruiken mensen de uitdrukking 'dat is politiek' nagenoeg nooit om iets positiefs aan te duiden. En in lijstjes die het vertrouwen in instellingen weerspiegelen bungelen politieke partijen doorgaans achteraan. Alleen de **Kerk** scoort doorgaans nog slechter. Verschillende auteurs besluiten dan ook dat de grootste uitdagingen voor moderne democratieën vandaag van binnenuit komen.

Ook bij de *Generation What?*- jongeren manifesteert zich dergelijke ambivalentie. Jongeren zouden enerzijds ongelukkig zijn zonder de democratie, maar zijn anderzijds van mening dat vele politici niet te vertrouwen zijn. Jongeren hebben het gevoel dat geld en de banken de wereld regeren, maar vinden tegelijk niet dat politici geen enkele macht meer hebben.

Jongeren zijn niet tegen de politiek. De overgrote meerderheid zou bijvoorbeeld ook gaan stemmen indien de stemplicht afgeschaft zou worden en een meerderheid wil de stemplicht behouden. De kritiek die jongeren op het politieke bedrijf geven is stevast een kritiek van binnenuit. Hun **politieke machteloosheid** vloeit voort uit hun perceptie dat politieke partijen alleen geïnteresseerd zijn in hun stemmen en niet in hun mening. Een gelijkaardig patroon tekent zich af bij populisme. Jongeren ervaren een kloof tussen het gewone volk en politici, ze verwijten politici ook achterkamerpolitiek en zelfs bedrog.

LEVEN EN LATEN LEVEN

Hoe tolerant is de nieuwe generatie voor anderen? Wat kan en wat kan niet?

We vroegen of het stoort als **jongens op straat naar meisjes fluiten**. 70% van de *Generation What?*- jongeren stoort zich daar wel degelijk aan, voor 30% kan het wel.

60% vindt het niet oké als meisjes een laag uitgesneden jeans dragen zodat je hun string kan zien. Net iets meer dan de helft vindt het storend als jongens hun broeken zo laag hangen dat hun ondergoed er onderuit komt piepen.

Een **lesbisch of homokoppel dat staat te tongkussen** op straat, dat vindt 80% oké. 1 op 5 stoort zich er wel aan, al is het ook mogelijk dat zij zich storen aan het tongkussen op zich, en niet zozeer aan het feit dat een homokoppel dat staat te doen.

IMMIGRATIE VERRIJKT EEN CULTUUR

Oriana, 20 jaar, Leuven

“Als het gaat over verschillende soorten eten, verschillende meningen en verschillende kleurtjes op straat... Ik vind dat fijn!”

Stan, 33 jaar, Hasselt

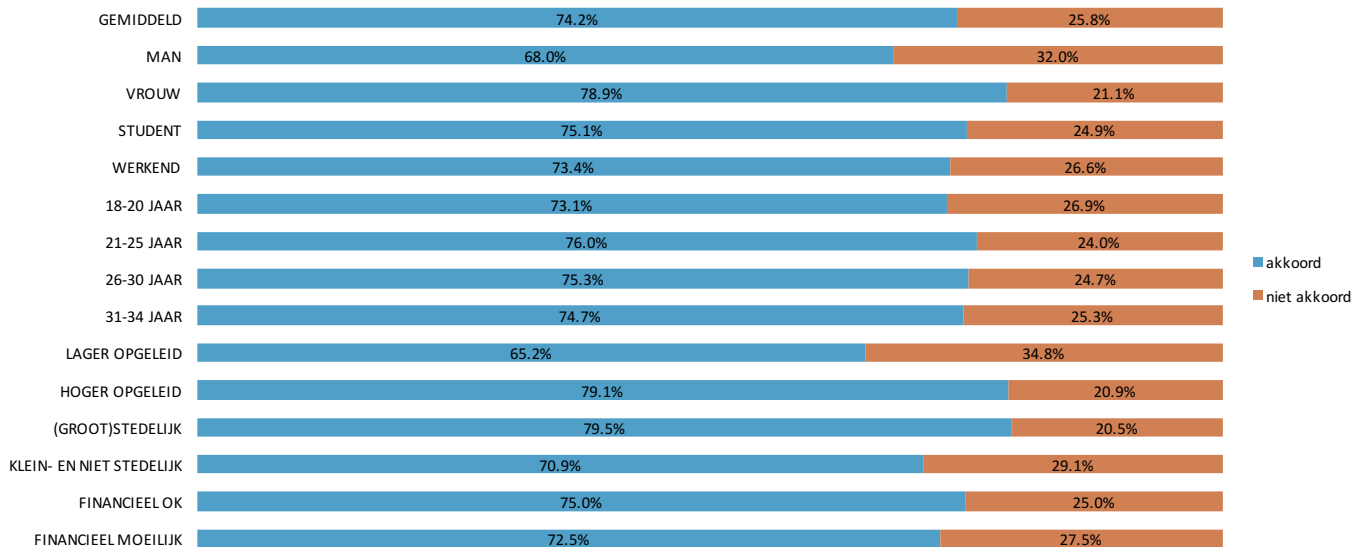
“Als je mensen naar hier haalt, zoals er bij de mijnen in Limburg is gebeurd, en enkel laat werken, maar er verder niks mee doet, dan denk ik dat die verrijking niet echt werkt. Immigratie moet van twee kanten komen, dan kan er wel een verrijking zijn.”

De *Generation What?*-jongeren staan over het algemeen **zeer positief ten aanzien van immigratie**. Net geen drie kwart van de GW-jongeren (74%) is van mening dat immigratie een cultuur verrijkt. Daarbij doen er zich drie heel duidelijke verschillen voor.

Ten eerste zijn **vrouwen** merkelijk meer van mening dat immigratie een cultuur verrijkt. Bij de mannen is 68% die mening toegedaan, bij vrouwen 79%.

Daarnaast stellen we **grote opleidingsverschillen** vast. Van de lager opgeleiden vindt 65% dat immigratie een cultuur versterkt, bij de hoger opgeleiden is dit 79%.

Tenslotte vinden jongeren die in een stedelijke omgeving wonen eveneens immigratie meer een verrijking voor de cultuur dan jongeren die in minder stedelijke omgevingen wonen. Hierbij dient wel de bemerking gegeven te worden dat bij de jongeren uit stedelijke omgevingen die de vragenlijst invulden, mogelijk ook wel een groter aandeel jongeren van een andere etnische herkomst te vinden is.

MEISJES DIE EEN HOOFDDOEK DRAGEN OP STRAAT OF OP HET WERK

Stoort het je als een meisje een **hoofddoek** draagt op straat of op het werk? Ongeveer een kwart van de *Generation What?*- jongeren vindt het storend, driekwart dus niet. Opnieuw zijn er duidelijk verschillen naar opleidingsniveau, stedelijkheid en gender. Het verschil dat hier echter vooral uitspringt is het **genderverschil**. Bij de ondervraagde meisjes vindt slechts 19% het dragen van een hoofddoek in publieke ruimten storend, bij de jongens is dit een derde van de respondenten. Daarnaast is ook het verschil tussen studenten en werkenden groot. Studenten storen er zich minder aan dat meisjes een hoofddoek dragen dan de reeds werkende jongeren. Wellicht hangt het leeftijdsverschil dat gevonden wordt - 26 tot 34 jarige storen zich meer aan het dragen van een hoofddoek dan 18 tot 25 jarigen - hiermee samen.

SOMMIGE VAN MIJN BESTE VRIENDEN...

Man	Vrouw	18-20	21-25	26-30	31-34	Laag opgeleid	Hoog opgeleid
Sociale achtergrond	Seksuele geaardheid	Sociale achtergrond	Sociale achtergrond	Sociale achtergrond	Onderwijs-vorm	Sociale achtergrond	Seksuele geaardheid
Onderwijs-vorm	Sociale achtergrond	Seksuele geaardheid	Seksuele geaardheid	Onderwijs-vorm	Sociale achtergrond	Veel ouder of jonger	Sociale achtergrond
Seksuele geaardheid	Onderwijs-vorm	Onderwijs-vorm	Onderwijs-vorm	Seksuele geaardheid	Veel ouder of jonger	Onderwijs-vorm	Onderwijs-vorm
Veel ouder of jonger	Veel ouder of jonger	Veel ouder of jonger	Veel ouder of jonger	Veel ouder of jonger	Seksuele geaardheid	Seksuele geaardheid	Veel ouder of jonger
Etnische achtergrond	Geloof	Geloof	Etnische achtergrond	Etnische achtergrond	Geloof	Geloof	Etnische achtergrond
Geloof	Etnische achtergrond	Etnische achtergrond	Geloof	Geloof	Etnische achtergrond	Cultuur	Geloof
Cultuur	Cultuur	Cultuur	Cultuur	Cultuur	Cultuur	Etnische achtergrond	Cultuur

We vroegen aan de *Generation What?*- jongeren aan te geven welke diversiteit ze in hun vriendengroep hebben. Vrienden met een andere **seksuele geaardheid** komt het vaakst voor (52%), 51% zegt vrienden te hebben met een andere **sociale achtergrond** en 50% heeft vrienden met een andere **onderwijsachtergrond**.

Vrouwen, de jongsten in de groep en hoger opgeleiden lijken vaker vrienden te hebben met een andere seksuele geaardheid dan mannen, dertigers en lager opgeleiden.

Opvallend is echter dat het veel minder waarschijnlijk is dat *Generation What?*-jongeren vrienden hebben met een **ander geloof** (29%), een andere **etnische** (30%) of **culturele achtergrond** (26%). Bij alle groepen is dit minder waarschijnlijk.

CONCLUSIE

De *Generation What?*- jongeren zijn over het algemeen heel **tolerant**. 4 op 5 vindt een homokoppel dat staat te kussen helemaal oké en ook jongens die naar meisjes fluiten moet voor een grote meerderheid kunnen.

Ook op het gebied van **culturele diversiteit** zijn *Generation What?*- jongeren verdraagzaam. 3 op 4 vindt immigratie een verrijking en vindt een hoofddoek op straat of op het werk zeker kunnen.

De grootste verschillen in tolerantie naar etnische diversiteit worden gevonden tussen jongeren met een ander opleidingsniveau. Deze opleidingsverschillen in etnocentrisme zijn vaak gerelateerd aan verschillen in andere maatschappelijke houdingen, culturele preferenties en mediagebruik. Al heel vroeg ontwikkelen bijgevolg verschillende leefstijlen met een andere kijk op de wereld.

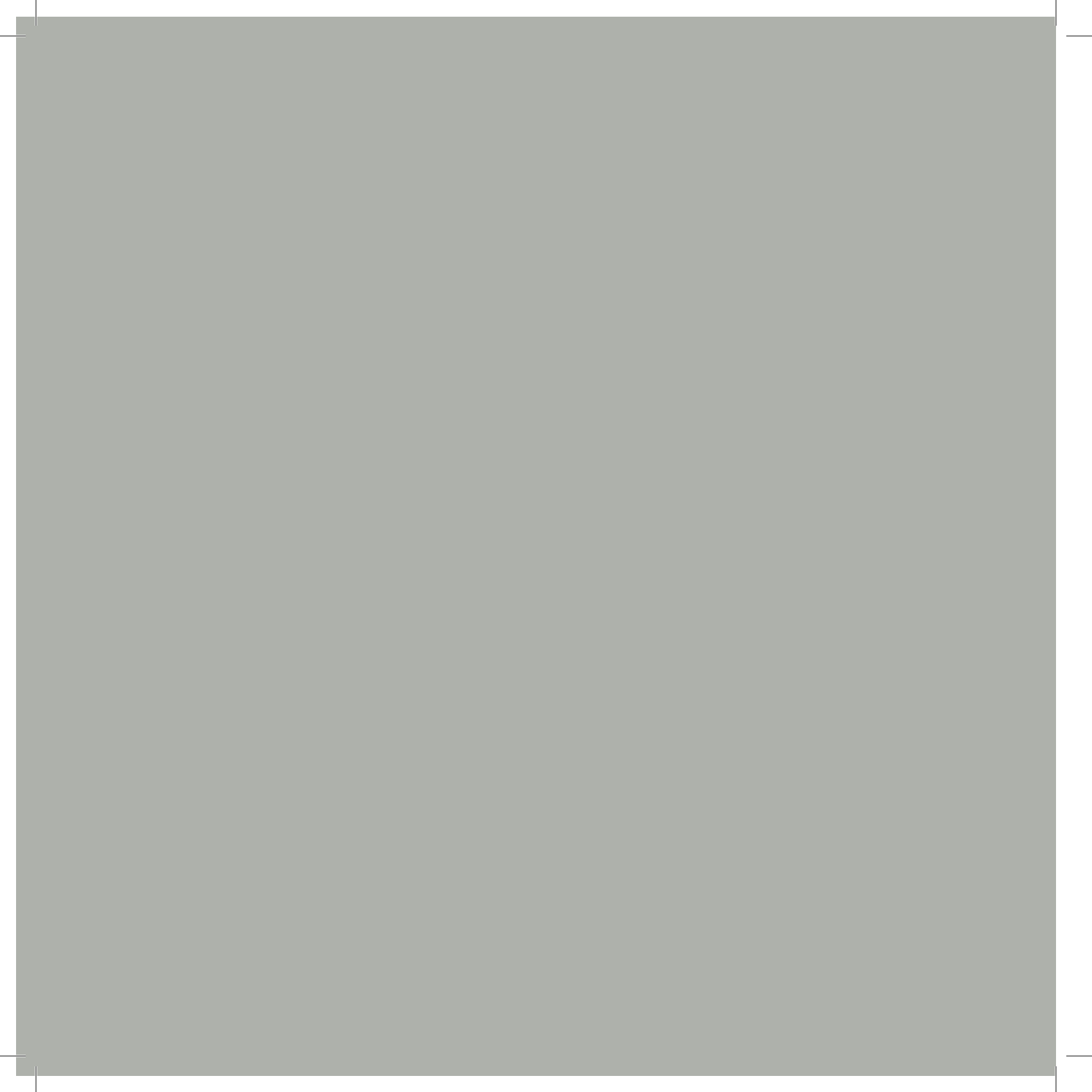
Vaak hebben *Generation What?*- jongeren wel vrienden met andere sociale of onderwijsachtergrond of met een andere seksuele geaardheid, maar **veel minder jongeren hebben vrienden met een ander geloof of een andere etnische of culturele achtergrond**.

Communicatie tussen verschillende sociale groepen lijkt dus meer voor te komen dan communicatie tussen verschillende etnische groepen. Op het gebied van diversiteit binnen vriendengroepen, lijken we in Vlaanderen vaak wat op ons eigen eilandje te leven.

Hoe dan ook komt geen enkele vriendencategorie ver boven 50% uit. En maar liefst 16% van de deelnemers aan de enquête heeft geen vrienden in welk van deze categorieën ook. De Vlaamse *Generation What?*- jongeren zoeken dus voor een groot deel **vrienden in hun eigen biotoop**.

WE ZIJN ALLEMAAL ANDERS...

OPZIJ VOOR ONS

Over wat de plaats van oudere generaties in de samenleving is en over de erfenis die zij achterlaten, zijn de *Generation What?*-jongeren zeer verdeeld.

Zo vinden meer dan 4 op de 10 deelnemers aan onze enquête dat er **te veel oude mensen** zijn.

56,2% vindt van niet. Vrouwen (59%) zijn iets milder dan mannen (53%) voor de oudjes. En studenten geven vaker aan dan werkenden dat er te veel oude mensen zijn.

Abdel, 24 jaar, Burcht

“Er moet een gezonde mix zijn. Als je alle jobs aan jongeren geeft, heb je die gezonde mix niet. Dan moet je aan ervaring inboeten. Dan loopt het mis, denk ik.”

Rutger, 30 jaar, Schaarbeek

“Alles is niet de schuld van de vorige generatie maar we dragen wel een stuk erfenis van hen mee. “

Zijn de **huidige problemen van de jeugd de schuld van de vorige generaties**? 45,5% van de *Generation What?*-jongeren vindt van wel. Ook hier zijn de vrouwen iets milder dan de mannen, van wie ongeveer de helft akkoord gaat met deze stelling.

Gerd, 34 jaar, Mortsel

“Als de tijd er is om plaats te maken voor jong talent, dan moet ‘de ervaring’ een stapje opzij zetten en is het tijd om te genieten.”

De meeste *Generation What?*-jongeren (57%) vinden niet dat als er **veel werkloosheid is, de jobs naar jongeren moeten gaan**. Studenten, die nog in de arbeidsmarkt moeten kunnen instromen, zijn het wel vaker eens met deze stelling (46%) dan werkenden (40%). Bij mannen en vrouwen zien we geen verschil.

Ruud, 34 jaar, Sint-Gillis-Waas

“Waar er een wil is, is een weg. Als men wil werken, dan zal dat effectief ook lukken, of je nu 18, 30 of 55 bent. En iedereen die dat weerlegt, is fout.”

IK EN NIEMAND ANDERS

De nieuwe generatie 18 tot 34-jarigen is er eentje van narcisten en navelstaarders, zo wordt soms gezegd. Klopt dat? Zorgen sociale media niet voor meer solidariteit onder jongeren? Of maken ze deze generatie net asociaal?

We legden de deelnemers van de enquête de stelling **'Er is te veel individualisme'** voor. 7 op 10 blijkt hiermee akkoord te gaan. Vrouwen en werkenden zijn het hier iets vaker mee eens dan mannen en studenten. Van de werkende vrouwen tussen 26 en 34 jaar geeft bijna 8 op 10 aan dat er te veel individualisme is.

Ook 7 op de 10 *Generation What?*-jongeren heeft het gevoel te kunnen rekenen op andere mensen. Zij gaan niet akkoord met de stelling **'De enige persoon op wie je kan rekenen in het leven, dat ben je zelf'**.

6 op 10 is het eens met de stelling **'Je redt het niet als je niet solidair bent'**. Voor vrouwen is solidariteit nog net iets belangrijker dan voor mannen. 65% van de vrouwen die deelnamen geven dit aan, ten opzichte van 53% van de mannen.

An-Sofie, 23 jaar, Kessel-Lo

"Iedereen is zo bezig met dingen na te streven en wordt daardoor steeds ongelukkiger en vergeet te leven. We leren het af om echt te leven."

Farah, 26 jaar, Antwerpen

"Geen enkel sociaal voordeel is overdreven. Sommige uitkeringen moeten misschien wel beter gecontroleerd worden, maar ze moeten zeker niet afgebouwd worden."

We legden de deelnemende jongeren ook voor welke **sociale voordelen** in onze maatschappij ze als ‘overdreven’ bestempelden. De mogelijkheden waren: sociale uitkeringen, kindergeld, studiebeurzen, uitkeringen voor mensen met een handicap, werkloosheidsuitkeringen, sociale woningen, universal health coverage, ziektekostverzekeringen, pensioenen of ‘geen van alle’.

Een meerderheid van 68% vindt **geen van alle sociale voordelen overdreven**. De sociale voordelen die het vaakst als ‘overdreven’ aangeduid worden zijn werkloosheidsuitkeringen (18% vindt dit wel overdreven), sociale uitkeringen (15%) en sociale woningen (10%).

Opmerkelijk is dat er een groot verschil is als we kijken naar **gender**. Waar bij de vrouwen 74% geen enkel sociaal voordeel ‘overdreven’ vindt, is dat bij mannen slechts 60%. De deelnemende mannen lijken een pak kritischer te zijn voor sociale voordelen in onze maatschappij dan vrouwen.

Veel *Generation What?*-jongeren uiten hun engagement ook in deelname aan activiteiten van buurt- of gemeenschapsorganisaties en/of lidmaatschap van NGO's.

De helft van de jongeren is al betrokken geweest bij **buurt- of gemeenschapsorganisaties** en 46% geeft aan dat ze daar ook blij om zijn. Dit percentage groeit nog bij werkenden (48%), die ook veel minder dan studenten zeggen dat ze er niet in geïnteresseerd zijn. Een kwart van de deelnemers aan onze enquête geeft aan dat ze dit ook wel eens zouden willen doen. Daar is dus nog veel potentieel voor buurt- of gemeenschapswerk.

Wat **niet-gouvernementele organisaties** betreft, ligt de respons een beetje anders. 18% is ooit al lid geweest van een NGO en 16% is daar ook blij om. Ook daar is het engagement bij de werkenden groter. Het aandeel *Generation What?*-jongeren dat graag wel eens lid zou willen worden van een NGO is maar liefst 42%. Hier ligt het engagement van studenten (49%) veel hoger dan bij de werkende respondenten (37%). Meer vrouwen (45%) dan mannen (39%) zouden graag wel eens dit engagement aangaan. Maar ook 40% van de *Generation What?*-deelnemers zegt er niet in geïnteresseerd te zijn.

Maxim, 22 jaar, Oostende

“Ik vind het goed dat ze werkloosheidsuitkeringen geven, maar dat moet niet zo lang zijn. Je kan toch niet vijf jaar thuis zitten en geld in je zakken steken?!”

Lidya, 19 jaar, Wilsele

“Een sociaal voordeel is overdreven als je het niet verdient, als je er geen nood aan hebt.”

EUROPA

Meer dan driekwart van de *Generation What?*-jongeren voelt zich Europeaan. Dat is best veel en meer dan de gemiddelde Belg. Vrouwen, hoger opgeleiden en de allerjongsten (18-20) zijn de kampioenen van het Europeagevoel.

De meeste jongeren zien Europa echter als een **'noodzakelijke structuur'**. Europa is nuttig en nodig. Er moet hier geen ouderwetse romantiek achter gezocht worden. Voor lager opgeleiden is Europa vaak niet meer dan de naam van een continent.

Nog geen 6 procent van *Generation What?* wil de Unie verlaten. Globaal genomen wil meer dan 80% blijven behoren tot de EU. De EU is een soort **'evidentie'** geworden, ook voor wie zich niet onmiddellijk als een groot Europa-enthousiasteling zal omschrijven.

Toch is het Europeagevoel minder sterk ontwikkeld dan het gevoel voor de eigen stad, land of regio. Jongeren voelen zich toch nog veel meer West-Vlaming, Belg of (opvallend vaak) wereldburger.

Een derde van de jongeren geeft aan dat we onze **grenzen moeten openstellen voor iedereen**. Ook bij de lager opgeleiden is er nog haast een derde dat deze visie deelt. Oorlogsvluchtelingen zijn in elk geval welkom. Globaal genomen staan jongeren positief tegenover minstens een of andere vorm van migratie. Slechts een kleine minderheid wil de grenzen voor iedereen gesloten houden.

Stefan, 31 jaar, Sint-Gillis-Waas

"Je zit met al die andere grootmachten, daarom geeft het mij een heel comfortabel gevoel dat er een orgaan bestaat dat groot en stevig is als Europa dat mijn belangen kan verdedigen."

Dalilla, 30 jaar, Antwerpen

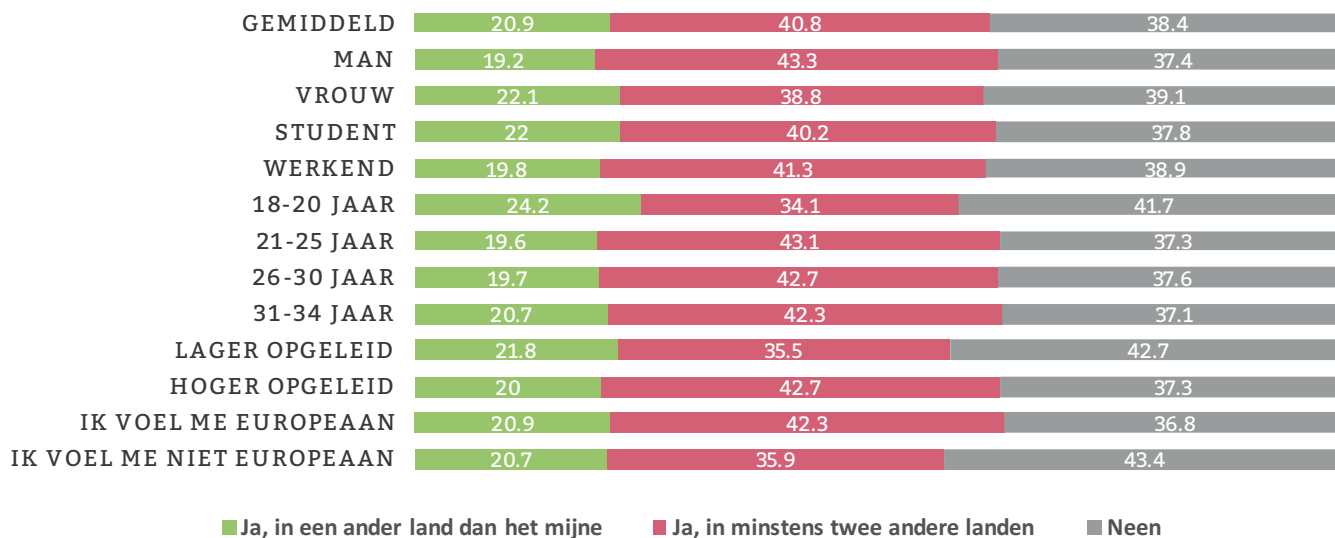
"Over honderd jaar zal men zeggen: 'Het was een schande!' Het feit dat mensen met honderden aan het verdrinken waren op bootjes op weg naar hier en dat wij zegden: 'Neen, wij hebben het hier nog niet goed genoeg. Ga maar weg!' "

HEB JE VRIENDEN IN EEN ANDER EUROPEES LAND?

Ruim zes op de tien jongeren die de enquête invulden, heeft vrienden in minstens één ander Europees land, het merendeel zelfs in minstens twee landen. Dat is heel betekenisvol. Er zijn niet zo meteen gegevens over oudere generaties, maar vermoedelijk zullen jongeren toch eerder – en meer – vrienden hebben in andere Europese landen. Dit dankzij Facebook, dankzij goedkope vliegtuigtickets, dankzij het reizen dat vanzelfsprekend is geworden voor vele jongeren. Dat is van groot belang, want het is op deze manier dat Europa stilletjes aan een realiteit en een vanzelfsprekendheid wordt.

Jongeren praten met elkaar, over de grenzen heen. Ze bezoeken elkaar en luisteren naar elkaar. Er wordt wel eens gezegd dat Europa nooit een echte Unie kan zijn omdat er niet één taal wordt gesproken of één cultuur bestaat. Maar Europese jongeren communiceren wél met elkaar (meestal in een soort Engels), en voelen zich ook meer en meer verbonden met elkaar. Want er is heel veel vriendschap, over grenzen en culturen heen.

IK HEB VRIENDEN...

WELKE ONDERSTAANDE TERMEN HOREN VOLGENS JOU BIJ DE EUROPESE UNIE?

Generation What?-jongeren associëren vooral positieve zaken met de EU, maar er is toch ook wel een kloof. Hoger opgeleiden en de allerjongste categorieën denken bij de EU haast alleen maar aan **positieve zaken** (zoals democratie, vrede, meer samenspraak in de wereld, en vooral ook de mogelijkheid om in een ander land te werken en studeren), terwijl de lager opgeleiden het snel hebben over het **‘gebrek aan controle aan de grenzen’**.

Eenzelfde maatregel (vrij verkeer van personen) biedt kansen (**‘makkelijk reizen en studeren’**), maar wordt tegelijk door sommigen ook als bedreigend ervaren (“door het verdwijnen van grenscontroles komen er misschien ook criminelen binnen, of mensen die onze banen afpakken”). Lager opgeleiden, die minder snel in het buitenland gaan studeren of er een baan zoeken, hebben meer oog voor dat ‘bedreigende’.

TOP 10 PER GROEP: LEEFTIJD EN OPLEIDING

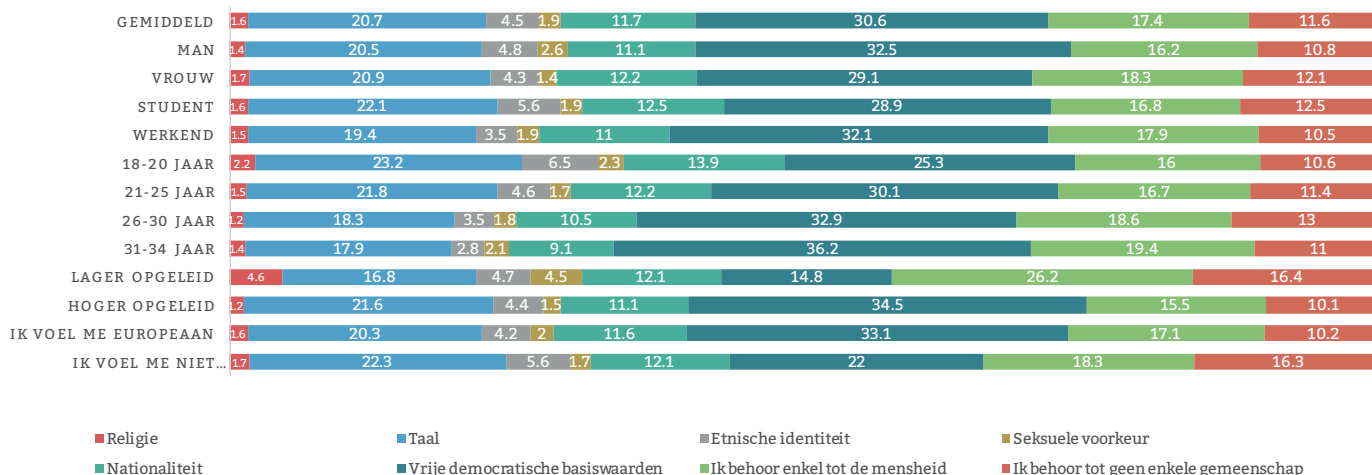
18-20	21-25	26-30	31-34	Laag opgeleid	Hoog opgeleid
Euro	Euro	Euro	Euro	Euro	Euro
Werken, studeren in ander land	Werken, studeren in ander land	Werken, studeren in ander land	Werken, studeren in ander land	Werken, studeren in ander land	Werken, studeren in ander land
Meer samenspraak in de wereld	Meer samenspraak in de wereld	Meer samenspraak in de wereld	Bureaucratie	Gebrek aan controle aan de grenzen	Meer samenspraak in de wereld
Democratie	Vrede	Vrede	Vrede	Meer samenspraak in de wereld	Vrede
Vrede	Culturele diversiteit	Bureaucratie	Meer samenspraak in de wereld	Geldverspilling	Culturele diversiteit
Culturele diversiteit	Democratie	Culturele diversiteit	Culturele diversiteit	Vrede	Democratie
Economische groei	Gedeelde waarden	Economische groei	Economische groei	Democratie	Gedeelde waarden
Gedeelde waarden	Economische groei	Gedeelde waarden	Gebrek aan controle aan de grenzen	Economische groei	Economische groei
Sociale zekerheid	Bureaucratie	Democratie	Gedeelde waarden	Sociale zekerheid	Bureaucratie
Gebrek aan controle aan de grenzen	Gebrek aan controle aan de grenzen	Gebrek aan controle aan de grenzen	Democratie	Culturele diversiteit	Gebrek aan controle aan de grenzen

‘Bureaucratie’ wordt ook geregeld vermeld als een probleem voor de EU. De (weliswaar kleine) groep die België uit de EU wil terugtrekken, associeert de EU in sterke mate met werkloosheid, verlies van culturele identiteit en criminaliteit.

Het is wel opvallend dat jongeren bovenaan in hun top-10, na de euro, haast allemaal vermelden: **‘werken of studeren in een ander land.’** Voor een vorige generatie was dit heel weinig vanzelfsprekend, en nu is het gemeengoed geworden, zelfs bij lager geschoolden en sceptici.

HOOR JE BIJ EEN GEMEENSCHAP DIE VOORAL BEPAALD WORDT DOOR ...

Vooral de **vrije democratische basiswaarden** verenigen de *Generation What?*-jongeren. **Taal** is belangrijk, net als 'de mensheid'. Religie, etnische identiteit en seksuele voorkeur blijken dan weer maar in beperkte mate bindend. Ook nationaliteit blijkt in België niet echt een bindmiddel.

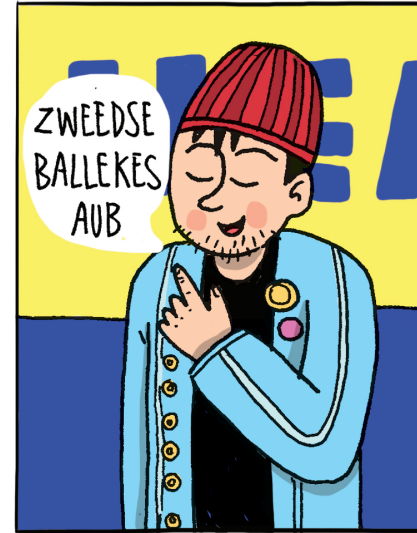
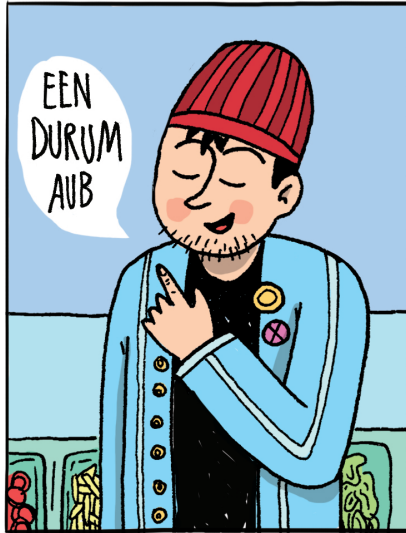
Van **nationalisme in Europa** moeten de *Generation What?*-jongeren niet weten. Ongeveer een derde ziet geen groei van het nationalisme. Van diegenen die wel de indruk hebben dat het groeit, staat 73% er negatief tegenover. Al bestaat er bij de laagst opgeleiden en bij de allerjongsten wel iets meer draagvlak. Dat is ook het geval bij wie sceptisch staat tegenover Europa.

Louis, 26 jaar, Kortrijk

“Onze grenzen moeten openstaan voor iedereen. Iedereen moet overal en altijd welkom zijn. Als wij ergens naar toe gaan, veronderstellen we ook dat we welkom zijn. Ik vind dat maar normaal, zolang je je gedraagt.”

"IK VOEL MIJ ECHT SUPER EUROPEES"

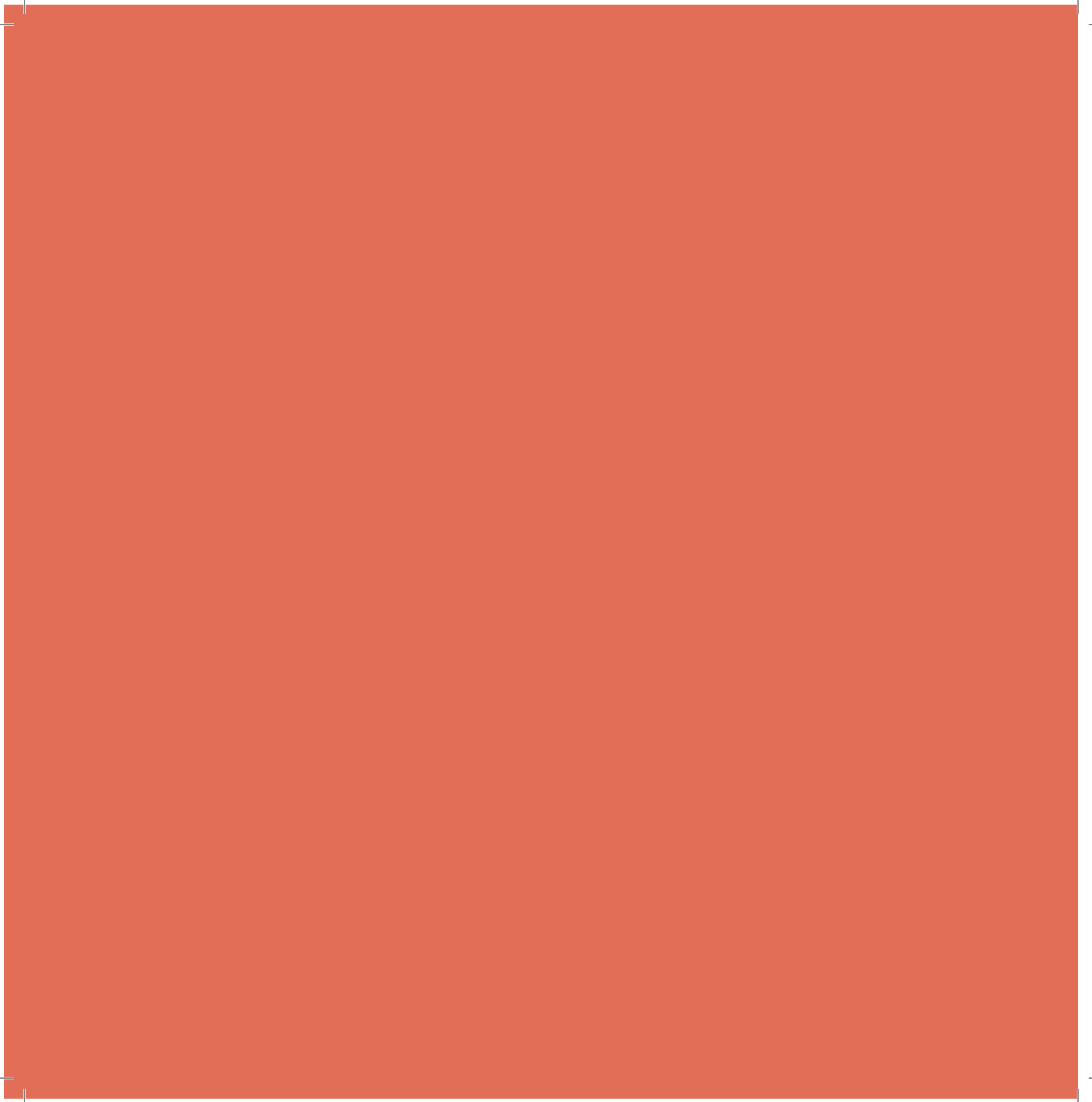
CONCLUSIE

De *Generation What?*-jongeren voelen zich Europees maar bekijken het wel allemaal zeer nuchter. Europa is een noodzakelijke structuur.

Is het dan bijna onbegonnen werk om Europa in de harten van de mensen te krijgen door de verschillende talen en culturen of door onze uiteenlopende geschiedenissen?

Neen. Jongeren voelen zich wel massaal Europeaan en staan positief tegenover allerlei realisaties. Ze hebben ook vrienden in andere landen, ze reizen en ze vinden het positief dat ze elders kunnen werken en studeren. Belangrijk is dat er een evolutie aan de gang is, waarbij Europa meer en meer een vanzelfsprekendheid wordt.

Toch mogen we niet blind zijn voor sommige categorieën van jongeren, voornamelijk de laag opgeleiden die bijvoorbeeld het vrij verkeer van personen als een bedreiging ervaren.

RESULTATEN PER THEMA

JONG VOLWASSEN

Hoe volwassen voel je je momenteel?

.9%	Helemaal niet
4.5%	
12.7%	
39.1%	
33.8%	
8.9%	Volledig

Twintig jaar is de beste leeftijd.

33.8%	Akkoord
66.2%	Niet Akkoord

Volgens jou draait volwassen worden om

19.2%	Jezelf vinden
19.6%	Op eigen benen staan
46.4%	Een goeie start nemen
14.8%	Een nestje uitbouwen

Wat houdt het voor jou in om volwassen te zijn?

5.4%	Trouwen en kinderen krijgen
4.3%	Niet meer bij je ouders wonen
3.4%	Je eerste echte job hebben
69.0%	Volwassen en verantwoordelijk zijn
16.9%	Niet meer financieel afhankelijk zijn van je ouders
1.0%	Afgestudeerd zijn

Voor jou hangt een succesvol leven af van..

11.4%	Je familie
8.8%	Een job
5.7%	Geld
74.1%	Gelukkig zijn

CHILLEN

Geeft de Belgische samenleving je de kans om te tonen wat je allemaal kan?

64.7%	Ja
35.3%	Nee

Een gouden leefregel is: "Je bedriegt of je wordt bedrogen"

9.4%	Akkoord
90.6%	Niet Akkoord

Waar een wil is, is een weg.

84.3%	Akkoord
15.7%	Niet Akkoord

DIPLOMA OF FIASCO

Iedereen krijgt een kans in het huidige onderwijssysteem.

12.1%	Volledig akkoord
47.1%	Grotendeels akkoord
32.2%	Niet echt akkoord
8.7%	Absoluut niet akkoord

Het onderwijs bereidt je goed voor op de arbeidsmarkt.

2.0%	Volledig akkoord
32.2%	Grotendeels akkoord
52.2%	Niet echt akkoord
13.6%	Absoluut niet akkoord

Wie moet volgens jou je hogere studies en stages betalen?

66.1%	De overheid
21.8%	Ikzelf, door te werken
6.3%	Ikzelf, met een lening
49.0%	Mijn familie
20.6%	De bedrijven

Ons onderwijssysteem beloont de mensen die het verdienen.

2.9%	Volledig akkoord
32.7%	Grotendeels akkoord
51.8%	Niet echt akkoord
12.6%	Absoluut niet akkoord

Vertrouw je de school?

3.1%	Helemaal niet
17.4%	
65.8%	
13.7%	Volledig

Hoe voel/voelde je je op school?

43,9%	Gelukkig
24.0%	Gesteund
17,6%	Ongelukkig
9,3%	Geminacht
30,5%	Gewaardeerd
20,5%	Eenzaam
14,8%	Niets van dit alles

MIJN JOB IS DE MAX

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder job?

27.6%	Ja
72.4%	Nee

Vind je dat je huidige job overeenkomt met je kwalificaties?

5.9%	Helemaal niet
7.8%	
11.3%	
23.2%	
32.9%	
18.9%	Ja, Volledig

Voel je je voldaan in je huidige job?

5.7%	Helemaal niet
8.2%	
12.2%	
29.2%	
33.5%	
11.2%	Ja, Volledig

Vind je dat je huidige job overeenkomt met je kwalificaties?

5.9%	Helemaal niet
7.8%	
11.3%	
23.2%	
32.9%	
18.9%	Ja, Volledig

Hoe belangrijk is je werk op dit moment in je leven?

3.0%	Helemaal niet belangrijk
5.7%	
11.4%	
29.6%	
35.1%	
15.1%	Heel belangrijk

Heb je het gevoel dat je inspanningen op het werk beloond worden?

6.1%	Helemaal niet
11.2%	
17.1%	
29.7%	
27.9%	
8.0%	Ja, volledig

Hoe voel je je op het werk?

54.5%	Gewaardeerd
35.6%	Gesteund
9.5%	Ongelukkig
6.9%	Geminacht
41.0%	Gelukkig
11.9%	Niets van dit alles
10.1%	Eenzaam

Voor jou is werk voornamelijk

50.7%	een manier om geld te verdienen
49.3%	een bron van persoonlijke voldoening

De vakbonden zouden meer macht moeten krijgen.

19.1%	Akkoord
80.9%	Niet Akkoord

ECONOMISCHE CRISIS**Er zijn te veel belastingen.**

78.5%	Ja
21.5%	Nee

Er is te veel onrechtvaardigheid.

90.3%	Ja
9.7%	Nee

In welke mate zal de economische crisis je toekomst bepalen?

2.3%	Helemaal niet
8.2%	
17.1%	
43.4%	
24.1%	
4.9%	Volledig

Hoe zou je je dagelijkse financiële situatie omschrijven?

35.5%	Comfortabel
41.5%	Ok
18.9%	Een beetje nip
4.1%	Bedroevend

Denk je dat je ooit iets anders zal meemaken dan de huidige economische crisis?

74.5%	Ja
25.5%	Nee

Zou je gelukkig kunnen zijn ondanks geldproblemen?

44.3%	Ja
55.7%	Nee

ARM EN RIJK**Er zijn te veel arme mensen.**

91.5%	Ja
8.5%	Nee

Er zijn te veel rijke mensen.

68.9%	Ja
31.1%	Nee

De kloof tussen arm en rijk wordt almaar groter in België

83.3% Akkoord
16.7% Niet Akkoord

Er wordt te veel waarde gehecht aan geld in onze maatschappij

83.6% Akkoord
16.4% Niet Akkoord

MAG HET VAN THUIS?**Steunen je ouders je in je beslissingen?**

91.9% Ja
8.1% Nee

Ben je vrienden op Facebook met je ouders?

60.7% Ja
39.3% Nee

Zijn je ouders trots op wat je voorlopig al hebt bereikt?

91.0% Ja
9.0% Nee

Ben je ooit dronken geworden samen met je ouders?

42.4% Ja
57.6% Nee

Heb je ooit een joint gerookt samen met je ouders?

4.1% Ja
95.9% Nee

Praat je over je relaties met je ouders?

63.6% Ja
36.4% Nee

Hoe is je relatie met je ouders?

1.3% Onbestaande
3.5% Heel gespannen
21.7% Zozo
41.0% Cool
32.5% Ideaal

Hoe voel je je (of zou je je voelen) als je geld krijgt van je ouders?

57.1% Goed
42.9% Raar

Hoeveel geld geven je ouders je elke maand?

49.1% Geen
12.5% Minder dan 50 euro
27.4% Tussen 50 en 200 euro
9.0% Tussen 200 en 500 euro
1.6% Tussen 500 en 1000
.4% Meer dan 1000

VERSLAAFD**Zou je gelukkig kunnen zijn zonder junk food?**

82.7% Ja
17.3% Nee

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder sport?

36.6% Ja
63.4% Nee

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder televisie?

66.0% Ja
34.0% Nee

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder gsm?

59.0% Ja
41.0% Nee

Er zijn te veel drugs.

65.6% Ja
34.4% Nee

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder Internet?

45.6% Ja
54.4% Nee

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder auto?

60.1% Ja
39.9% Nee

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder alcohol?

77.3% Ja
22.7% Nee

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder drugs?

95.2% Ja
4.8% Nee

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder muziek?

10.9% Nee
89.1% Ja

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder boeken?

38.2% Ja
61.8% Nee

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder vrienden?

5.1% Ja
94.9% Nee

Heb je ooit een naschools project gedaan of een project van je werk na de gewone uren?

62.8% Ja en daar ben ik blij om
7.3% Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
17.4% Nee, maar ik zou dat wel eens willen
12.5% Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Ben je ooit lid geweest van een sportclub?

75.8% Ja en daar ben ik blij om
9.0% Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
7.8% Nee, maar ik zou dat wel eens willen
7.4% Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Ben je ooit betrokken geweest bij een organisatie in de kunstensector?

29.4% Ja en daar ben ik blij om
2.4% Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
26.9% Nee, maar ik zou dat wel eens willen
41.3% Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Heb je een tatoeage?

6.1% Ja, verschillende
6.3% Ja, eentje
36.9% Nog niet
50.6% Neen, en ik wil er nooit een

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder cinema, films of TV series?

45.6% Ja
54.4% Nee

Heb je body piercings?

6.2% Ja, verschillende
11.2% Ja, eentje
12.0% Nog niet
70.6% Neen, en ik wil er nooit een

KINDEREN NIET TOEGELATEN**Er is te veel seks.**

22.3% Ja
77.7% Nee

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder seks?

24.2% Ja
75.8% Nee

Voor jou is een onenightstand...

1.8% Een noodgeval.
59.0% Een toevallige ontmoeting die eindigt in bed.
Geen drama.
11.0% Een liefdesverhaal dat pas begint. Hoop ik toch
28.2% Onmogelijk. Nooit op een eerste date.

Heb je ooit seks gehad met iemand van hetzelfde geslacht?

9.5% Ja en daar ben ik blij om
3.0% Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
15.2% Nee, maar ik zou dat wel eens willen
72.3% Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Heb je ooit seks gehad met meer dan één persoon tegelijk?

5.8% Ja en daar ben ik blij om
2.4% Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
39.0% Nee, maar ik zou dat wel eens willen
52.8% Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Heb je ooit seks gehad met een onbekende?

17.6% Ja en daar ben ik blij om
11.8% Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
20.0% Nee, maar ik zou dat wel eens willen
50.6% Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Heb je ooit al seks gehad op een openbare plaats?

46.1% Ja en daar ben ik blij om
8.9% Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
21.9% Nee, maar ik zou dat wel eens willen
23.1% Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Heb je ooit gekozen voor seksuele onthouding?

13.6% Ja en daar ben ik blij om
5.0% Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
3.7% Nee, maar ik zou dat wel eens willen
77.7% Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Heb je ooit gemasturbeerd?

91.0% Ja en daar ben ik blij om
3.5% Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
1.3% Nee, maar ik zou dat wel eens willen
4.2% Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Heb je ooit sekspeeltjes gebruikt?

42.5%	Ja en daar ben ik blij om
3.9%	Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
28.2%	Nee, maar ik zou dat wel eens willen
25.4%	Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Heb je ooit aan partnerruil gedaan?

0.9%	Ja en daar ben ik blij om
0.4%	Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
9.2%	Nee, maar ik zou dat wel eens willen
89.5%	Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Heb je ooit SM geprobeerd?

6.7%	Ja en daar ben ik blij om
1.1%	Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
19.2%	Nee, maar ik zou dat wel eens willen
72.7%	Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Voor jou is porno...

50.5%	Een beetje plezier op je eentje
12.9%	Het maakt je relatie een beetje pikanter
8.7%	Goed om eens te lachen met je vrienden
19.0%	Iets dat je al eens tegenkomt
9.0%	Het is pervers

ROMANTIEK**Zou je gelukkig kunnen zijn zonder liefde?**

11.6%	Ja
88.4%	Nee

Heb je ooit meerdere relaties tegelijk gehad?

10.9%	Ja
89.1%	Nee

Trouw in een relatie is...

1.5%	Ouderwets
77.8%	Essentieel
19.5%	Niet vanzelfsprekend
1.1%	Iets waar je achter de rug stiekem om heen kan

Voor jou zijn relaties...

43.0%	Essentieel
44.3%	Belangrijk
9.5%	Nogal belangrijk
2.6%	Ondergeschikt
.6%	Banaal

Een relatie hebben zonder dat er liefde is...

14.6%	Dat heb ik al gehad
20.5%	Moet kunnen
64.8%	Dat zal ik nooit doen

Wat betekent een relatie voor jou?

37.6%	Geluk
36.9%	Een verbintenis
5.5%	Plezier
18.8%	Zekerheid
1.3%	Pijn

Iemand die een relatie heeft en flirt met iemand anders?

29.6%	Dat stoort me niet
70.4%	Dat stoort me

TOT DE DOOD ONS SCHEIDT**Zou je gelukkig kunnen zijn zonder kinderen?**

58.5%	Ja
41.5%	Nee

Hoe sta je tegenover trouwen?

45.0%	Daar droom ik van!
24.0%	Niets voor mij
31.0%	Het is maar een papiertje

Hoe sta je tegenover scheidingen?

17.3%	Ze zijn een kwaad van onze tijd
82.7%	Soms zijn ze noodzakelijk

Hoe zie je jezelf in de toekomst?

63.9%	Getrouwd of samenwonend
13.6%	In een relatie
3.9%	Alleen
7.3%	Met een gezin
11.4%	Zonder kinderen

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder religieuze overtuiging?

95.0%	Ja
5.0%	Nee

KRISTALLEN BOL**Zijn je ouders ongerust over je toekomst?**

43.3%	Ja
56.7%	Nee

Hoe denk je dat je toekomst er zal uitzien als je vergelijkt met het leven van je ouders?

23,8% In het algemeen beter
34,7% In het algemeen slechter
41,5% Ongeveer hetzelfde

Met welk gevoel kijk je naar de toekomst?

4,2% Heel pessimistisch
31,9%
57,6%
6,3% Heel optimistisch

Hoe denk je dat het leven van je kinderen zal zijn in vergelijking met jouw leven?

16,4% In het algemeen beter
41,7% In het algemeen slechter
41,9% Ongeveer hetzelfde

Als je jezelf vergelijkt met leeftijdsgenoten, dan zou je zeggen dat je hoort bij:

.9% Diegenen met het minst kans om te slagen in het leven
3,0%
8,4%
32,2%
44,4%
11,1% Diegenen met het meeste kans om te slagen in het leven

OOST WEST THUIS BEST

Hoe sta je tegenover wonen in het buitenland?

9,1% Ik wil asap weg uit dit land land!
52,1% Misschien doe ik het ooit...
32,0% Ik denk niet dat ik het ga doen, maar we zien wel
6,8% Geen denken aan, ik ben hier te graag

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder in België te wonen?

90,9% Ja
9,1% Nee

Als er oorlog uitbreekt, zou je dan bereid zijn te vechten voor je land?

34,9% Ja
65,1% Nee

Als er veel werkloosheid is, moeten de jobs naar Belgen gaan.

40,7% Akkoord
59,3% Niet Akkoord

OPSTAND

Er is te veel geweld.

90,9% Ja
9,1% Nee

Mocht er de komende dagen of maanden een grote opstand plaatsvinden tegen de generatie die aan de macht is, zou je dan actief meedoen?

32,4% Ja
67,6% Nee

Heb je het gevoel dat jij beslist over je lot, dat je de controle hebt over je eigen leven?

1,5% Nee, ik heb geen controle over wat er met mij gebeurt
7,1%
17,1%
40,4%
29,1%
4,7% Ik heb de totale controle over wat er met mij gebeurt

Kies drie dingen die je het meest angst aanjagen.

59,0% Iemand dierbaar verliezen
31,8% Ziekte
30,1% De klimaatverandering
18,2% Blut zijn
17,7% Mijn plek niet vinden in de samenleving
7,3% De economische crisis
4,2% Normaal zijn
3,0% Examens
32,7% Alleen zijn
29,6% Terrorisme
24,1% Oorlog
17,8 De toekomst
15,2 De dood
3,6% Overvallen worden
2,8% Niet normaal zijn
1,0% Niets van dit alles

**Duid de drie dingen aan waarover jij je het meest
zorgen maakt.**

47.3%	Het milieu
30.1%	Een job vinden
23.7%	De pensioenen
17.6%	Het onderwijssysteem
14.9%	De gezondheidszorg
14.2%	Kernenergie
9.5%	Koopkracht
5.8%	Belastingparadijzen
32.5%	Een huis kunnen kopen
24.9%	Onveiligheid
23.6%	Immigratie
16.9%	De recessie en de financiële crisis
14.9%	Belastingen
10.5%	Achterstandswijzen
7.8%	De staatsschuld
1.9%	Niets van dit alles

TEN OORLOG

Er is te veel vrijheid.

11.8%	Ja
88.2%	Nee

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder stemrecht?

28.9%	Ja
71.1%	Nee

**De dienstplicht moet worden ingevoerd, maar met de mogelijk
om iets buiten het leger te doen (bijvoorbeeld bij humanitaire
organisaties of in ziekenhuizen, bij milieuprojecten
of sociaal werk)**

52.8%	Akkoord
47.2%	Niet Akkoord

**Verplichte nationale legerdienst moet opnieuw ingevoerd
worden, zowel voor mannen als voor vrouwen.**

22.9%	Akkoord
77.1%	Niet Akkoord

FEMINIST

**In België is de gelijkheid tussen mannen en vrouwen
nog veraf.**

35.8%	Akkoord
64.2%	Niet Akkoord

Als er veel werkloosheid is, moeten de jobs naar mannen gaan.

3.1%	Akkoord
96.9%	Niet Akkoord

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder anticonceptie?

33.5%	Ja
66.5%	Nee

ZE ZIJN ALLEMAAL CORRUPT

Er zijn te veel ambtenaren.

67.3%	Ja
32.7%	Nee

Ben je ooit lid geweest van een politieke organisatie?

6.7%	Ja en daar ben ik blij om
2.8%	Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
23.5%	Nee, maar ik zou dat wel eens willen
66.9%	Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Vertrouw je de politie?

6.2%	Helemaal niet
28.5%	
57.5%	
7.7%	Volledig

Vertrouw je religieuze organisaties?

49.3%	Helemaal niet
40.6%	
9.5%	
0.5%	Volledig

Vertrouw je humanitaire organisaties?

5.5%	Helemaal niet
28.6%	
57.4%	
8.5%	Volledig

Politici zijn corrupt.

19.9%	Nee, de meesten zijn niet corrupt
67.2%	Ja, sommigen zijn corrupt
12.8%	Ja, ze zijn zo goed als allemaal corrupt

Vertrouw je de politiek?

26.4%	Helemaal niet
51.5%	
21.5%	
0.6%	Volledig

Vertrouw je het leger?

6.1% Helemaal niet
27.6%
53.3%
13.0% Volledig

Vertrouw je het gerecht?

11.0% Helemaal niet
40.2%
44.9%
3.9% Volledig

Vertrouw je de media?

24.8% Helemaal niet
51.8%
22.5%
0.9% Volledig

Vertrouw je Europa?

9.0% Helemaal niet
36.7%
49.6%
4.6% Volledig

Vertrouw je de vakbonden?

26.0% Helemaal niet
43.3%
28.5%
2.1% Volledig

Politici hebben geen enkele macht meer.

10.7% Akkoord
89.3% Niet Akkoord

Geld en banken regeren de wereld.

82.4% Akkoord
17.6% Niet Akkoord

Zou je gelukkig kunnen zijn zonder het nieuws?

55.8% Ja
44.2% Nee

LEVEN EN LATEN LEVEN**Jongens die op straat naar meisjes fluiten?**

30.0% Dat stoort me niet
70.0% Dat stoort me

Meisjes die een hoofddoek dragen op straat of op het werk?

75.9% Dat stoort me niet
24.1% Dat stoort me

Een lesbisch of homokoppel dat staat te tongkussen op straat?

80.0% Dat stoort me niet
20.0% Dat stoort me

Heb je vrienden op wie je kan rekenen?

17.5% Veel
73.4% Enkele
5.4% Ik heb wel maten
3.8% Nee

Sommige van je beste vrienden...

51.3% ...hebben een andere sociale achtergrond dan jij
50.0% ...komen uit een andere onderwijsvorm dan jij
29.6% ...hebben een andere etnische achtergrond dan jij
26.0% ...komen uit een andere cultuur dan jij
52.1% ...hebben een andere seksuele geaardheid dan jij
44.0% ...zijn veel ouder of veel jonger dan jij
28.8% ...hebben een ander geloof dan jij
16.3% ...Niet van dit alles

Immigratie verrijkt een cultuur.

75.1% Akkoord
24.9% Niet Akkoord

Wat vind je van gasten die hun broek zo laag dragen dat je hun onderbroek ziet?

46.0% Dat stoort me niet
54.0% Dat stoort me

Meisjes die een laag uitgesneden jeans dragen zodat je hun string kan zien?

39.9% Dat stoort me niet
60.1% Dat stoort me

OPZIJ VOOR ONS**Er zijn te veel oude mensen.**

43.8% Ja
56.2% Nee

De huidige problemen van de jeugd zijn de schuld van de vorige generaties.

45.5% Akkoord
54.5% Niet Akkoord

Als er veel werkloosheid is, moeten de jobs naar jongeren gaan.

42.9% Akkoord
57.1% Niet Akkoord

IK EN NIEMAND ANDERS

Er is te veel individualisme.

- 69.1% Ja
- 30.9% Nee

Ben je ooit lid geweest van een NGO of humanitaire organisatie?

- 16.2% Ja en daar ben ik blij om
- 1.8% Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
- 42.6% Nee, maar ik zou dat wel eens willen
- 39.4% Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Ben je ooit betrokken geweest in een buurt- of gemeenschapsvereniging?

- 46.8% Ja en daar ben ik blij om
- 3.8% Ja maar ik zou het niet opnieuw doen
- 25.4% Nee, maar ik zou dat wel eens willen
- 24.0% Neen, en ik ben er niet in geïnteresseerd

Welke van deze sociale voordelen vind je overdreven?

- 68.0% Geen van alle
- 14.8% Sociale uitkeringen
- 5.8% Kindergeld
- 3.1% Studietoelagen
- 1.2% Uitkeringen voor mensen met een handicap
- 17.9% Werkloosheidsuitkeringen
- 10.5% Sociale woningen
- 3.1% Universal health coverage
- 1.3% Ziektekostverzekeringen
- 1.1% Pensioenen

De enige persoon op wie je kan rekenen in het leven, dat ben je zelf.

- 29.6% Akkoord
- 70.4% Niet Akkoord

Je redt het niet als je niet solidair bent.

- 59.9% Akkoord
- 40.1% Niet Akkoord

Er zijn te veel nietsnutten in België

- 60.3% Akkoord
- 39.7% Niet Akkoord

EUROPA

Voor jou is Europa...

- 16.2% Het enige project voor de toekomst
- 6.4% Een historische illusie
- 42.9% Een noodzakelijke structuur
- 14.7% Een politiek stelsel van overheersing
- 19.8% Niets meer dan de naam van een continent

Voel je je Europeaan?

- 77.9% Ja 22.1 Nee

Wat vind je van het nationalisme in Europa?

- 50.6% Het groeit en ik vind dat een negatieve evolutie
- 18.9% Het groeit en ik vind dat een positieve evolutie
- 30.6% Ik zie geen groei van het nationalisme

Waar maak jij, volgens jou, het meest deel van uit?

- 44.3% Je stad/regio
- 25.8% Je land
- 7.8% Europa
- 22.1% De wereld

België zou uit de Europese Unie moeten stappen

- 5.7% Ik ga akkoord
- 82.0% Ik ga niet akkoord
- 12.3% Het kan mij niet schelen

Heb je vrienden in een ander Europees land?

- 20.7% Ja in een ander land dan het mijne
- 41.5% Ja, in minstens twee andere landen
- 37.9% Nee, ik heb geen vrienden uit een andere Europees land

Ik heb een probleem met de grootte van de Europese Unie

- 8.7% Ze is te klein, er moeten nog meer landen bijkomen
- 59.3% Nee, ze heeft een goede omvang
- 32.0% Ze is te groot, sommige landen zouden er uit moeten stappen

Voor wie moeten we onze grenzen openstellen?

- 33.8% Voor iedereen
- 32.3% Voor oorlogsvluchtelingen
- 2.1% Voor migranten uit ontwikkelde landen
- 1.7% Voor migranten uit ontwikkelingslanden
- 10.7% Voor goed opgeleide mensen uit de hele wereld
- 13.2% Voor quota op basis van werk en land van herkomst
- 6.2% Voor niemand

Hoor je bij een gemeenschap die vooral bepaald wordt door...

1.6%	Religie
20.6%	Taal
4.5%	Etnische identiteit
1.9%	Seksuele voorkeur
11.6%	Nationaliteit
30.8%	Vrije democratische basiswaarden
17.5%	Ik vind dat ik enkel tot de mensheid behoor
11.6%	Ik vind dat ik tot geen enkele gemeenschap behoor

Welke van de onderstaande termen horen volgens jou bij de Europese Unie

73.0%	De Euro
44.9%	Meer Samenspraak in de Wereld
38.2%	Culturele Diversiteit
35.8%	Economische groei
32.0%	Bureaucratie
22.9%	Sociale zekerheid
9.1%	Verlies van culturele identiteit
6.4%	Meer criminaliteit
66.3%	Mogelijkheid om in een ander land te werken, reizen en studeren
40.6%	Vrede
36.7%	Democratie
34.9%	Gedeelde waarden
30.1%	Gebrek aan controle aan de grenzen van Europa
18.4%	Geldverspilling
8.7%	Werkloosheid
0.7%	Niets van dit alles

INHOUDSTAFEL

WOORD VOORAF.....	5
JONG VOLWASSEN	8
CHILLEN	12
DIPLOMA OF FIASCO.....	15
MIJN JOB IS DE MAX.....	20
ECONOMISCHE CRISIS.....	24
ARM EN RIJK	29
MAG HET VAN THUIS?	31
VERSLAAFD	35
KINDEREN NIET TOEGELATEN	39
ROMANTIEK	45
TOT DE DOOD ONS SCHEIDT	50
KRISTALLEN BOL.....	54
OOST WEST THUIS BEST.....	58
OPSTAND!	63
TEN OORLOG	67
FEMINIST	70
ZE ZIJN ALLEMAAL CORRUPT	73
LEVEN EN LATEN LEVEN	78
OPZIJ VOOR ONS.....	83
IK EN NIEMAND ANDERS.....	86
EUROPA	89
RESULTATEN PER THEMA.....	95
COLOFON	108

COLOFON

Redactie: Christophe Vanfleteren, Lisa Smolders, Kathy Lindekens

Vormgeving: Caroline Bostoën

Cartoons: Laura Janssens

Generation What? werkte voor het onderzoek o.m. samen met het JOP (Jeugdonderzoekplatform) van de Vlaamse Gemeenschap

We baseerden ons per thema op de rapporten met analyse en duiding van :

Jessy Siongers (VUB) (Chillen, Mijn job is de max, Economische crisis, Arm en rijk, Kristallen bol,

Oost west thuis best, Opstand, Ten oorlog, Leven en laten leven, Ik en niemand anders)

Stefaan Pleysier (KULeuven) (Mag het van thuis?, Opstand, Ze zijn allemaal corrupt)

Bram Spruyt (VUB) (Oost west thuis best, Ten oorlog, Ze zijn allemaal corrupt, Leven en laten leven)

Lieve Bradt (UGent) (Diploma of fiasco)

Hendrik Vos (UGent) (Europa)

Filip Van Droogenbroeck (VUB) (Ze zijn allemaal corrupt)

Ides Nicaise (HIVA-KULeuven) (Mijn job is de max)

Lies Verhetsel (Sensoa) (Kinderen niet toegelaten)

Els Van Decraen (Sensoa) (Kinderen niet toegelaten)

Tomas Coppens (Studiedienst VRT) (Mag het van thuis, Kinderen niet toegelaten, Romantiek, Tot de dood ons scheidt, Oost west thuis best)

Sarah De Laet (Studiedienst VRT) (Leven en laten leven, Mijn job is de max, Verslaving)

Robin Kemper (UGent) (Diploma of fiasco)

Annelore Van der Eecken (UGent) (Mag het van thuis?)

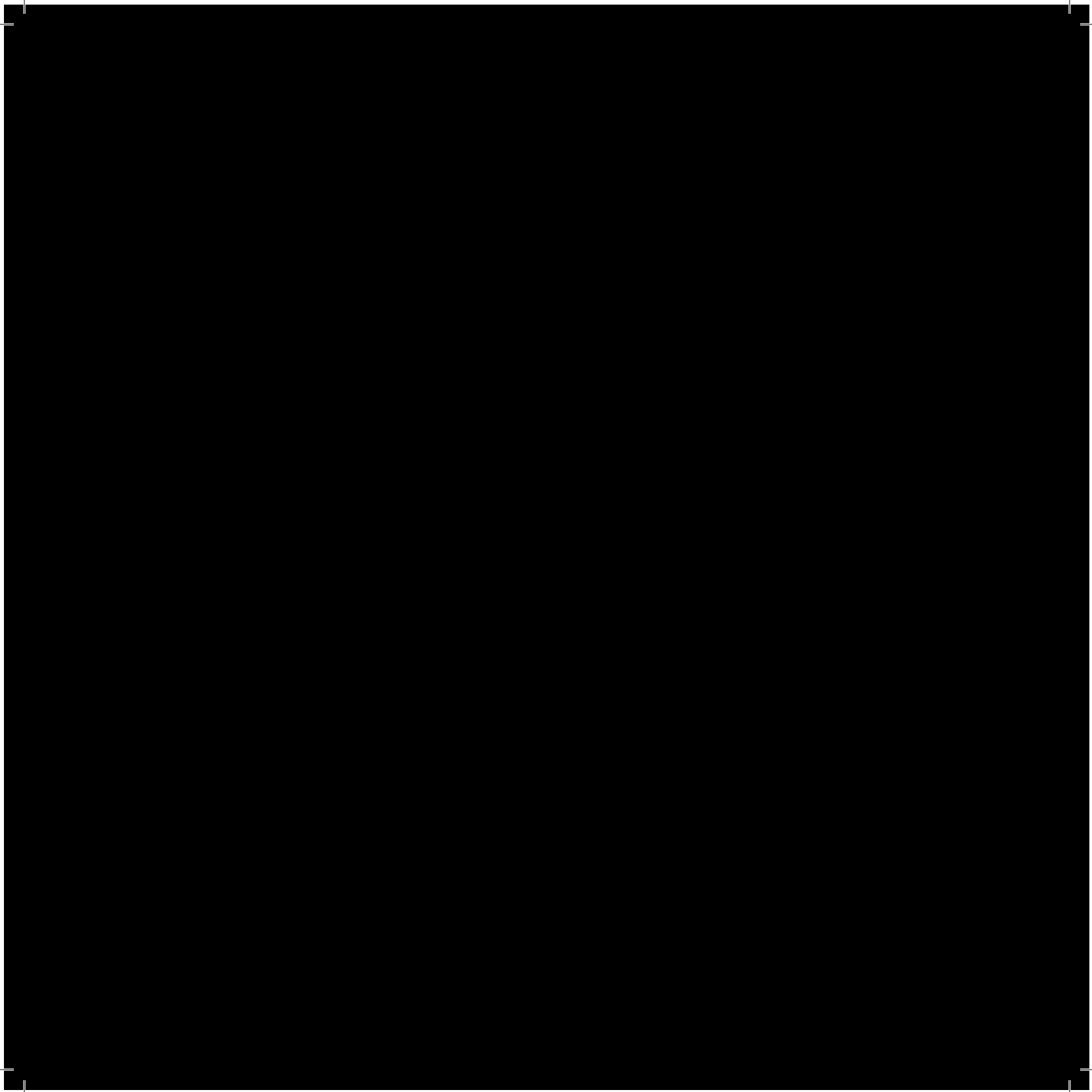
Arne Deboeck (KULeuven) (Opstand)

De **volledige analyserapporten** kun je lezen op www.vrt.be/generationwhat

De citaten van de jongeren komen uit de video's in Het Portret op www.generation-what.be

Met veel dank aan alle jongeren die al deelnamen aan de enquête, de wetenschappers die voor duiding zorgden, de stagiairs van onze blogredactie, en alle VRT- en EBU-collega's die *Generation What?* mee hebben mogelijk gemaakt.

WIJ ZIJN DE GENERATIE

VERBODEN TOEGANG TOT
DIE HET ZAL MOETEN DOEN TECHNOLOGY DIE HET ANDERS MOET DOEN VERNIEUWERS
ONDER DRUK VAN SOCIAL MEDIA TWIJFEL 2000 DIE ZOEKT DIE HET MAG OPlossen VAN VERANDERINGEN
VAN DE MULTIMEDIA DOENERS VAN DE SMARTPHONE ??? VAN DE SOCIAL MEDIA DIE DE TOEKOMST BEPAALT KEUZESTRESS DIGITAL NATIVES
DIE VERANDERING BRENGT FUCKED GSM VAN DE VOORUITGANG XXX VOOR DE TOEKOMST WERELDBURGERS VAN HET DIGITALE TIJDPERK
WERKERS WHY VAN DE DIGITALISERING LOST CHILL MET EEN OPEN MIND WIFI VAN VANDAAG VAN DE VERNIEUWING TUSSENIN ANDERS INNOVATIE
DIE VERANDERING WIL VERDRAAGZAAMHEID MOBILE VAN DE VRIJHEID DIGITAL DIE DE WERELD MOET REDDEN M NU SMARTPHONE V VAN VERNIEUWING DIE LEEFT SOCIAAL SELFIE MULTICULTUREEL
PROBLEEMOPLOSSERS DIE HET MOET DOEN IK ? # X VAN DE TECHNOLOGIE 1 VERLOREN DIE ALLES WIL OPENMINDED
WTF VAN VOORUITGANG LUI VAN DE HOOP WIJ VAN NU / Y DIGITAAL ! ? # X VAN DE TECHNOLOGIE 1 DIE HET MOET OPlossen INFORMATIE
VAN DE TOEKOMST! DIY OPEN MINDED TECHNOLOGIE VAN HET INTERNET OK DE TOEKOMST STRESS REALISTEN
ZOEKERS VAN DE DIVERSITEIT FACEBOOK SOCIAL MEDIA A G INTERNET K CONNECTED ZONDER PENSIOEN NIEUW FLEXIBEL
NA DE VORIGE H VAN TECHNOLOGIE HOPE ZONDER GRENZEN YOLO VAN VERANDERING Z ... VAN DE ONZEKERHEID CHANGE PLANTREKKERS VOOR VERANDERING
BEWUST DIVERSITEIT SOCIALE MEDIA ONLINE VERWEND WHAT VAN DE ONZEKERHEID OPEN ONZEKERHEID ANGST JONGEREN FUCKED UP ASSOCIAAL
VERDRAAGZAAM VAN DE OVERGANG DIE MOET VERANDEREN MEDIA VERANDERING IT I VAN DE VERANDERING HOOP VAN ONZEKERHEID VAN DE LAATSTE KANS VAN DE TWIJFEL TOP COOL
VOORUITGANG VAN SOCIALE MEDIA VRIJHEID NOW TOEKOMST VAN MORGEN WHATEVER GEEN IDEE VAN DE GLOBALISERING
ASOCIAAL AWESOME .. ONZEKER VERNIEUWING VAN DE SOCIALE MEDIA NEXT TOEKOMST VAN MORGEN WHATEVER GEEN IDEE VAN DE GLOBALISERING
CUCK DIE HET MOETEN OPlossen VAN DIVERSITEIT MULTIMEDIA VAN DE WERELD VAN DE OMMEKEER ALLES KAN VAN ANGST VAN VERDRAAGZAAMHEID 2.0 LEVENSGENIETERS
GLOBAL DOORZETTERS VAN HOOP WERELDBETTERAARS ZONDER TOEKOMST DIE HET BETER MOET DOEN TWIJFELAARS VAN DE REVOLUTIE
WE ZIEN WEL SMART FREEDOM DIE HET MOET WAARMAKEN DIE DE TOEKOMST BEPALEN
VAN DE VERDRAAGZAAMHEID VAN HET INDIVIDUALISME FUTURE